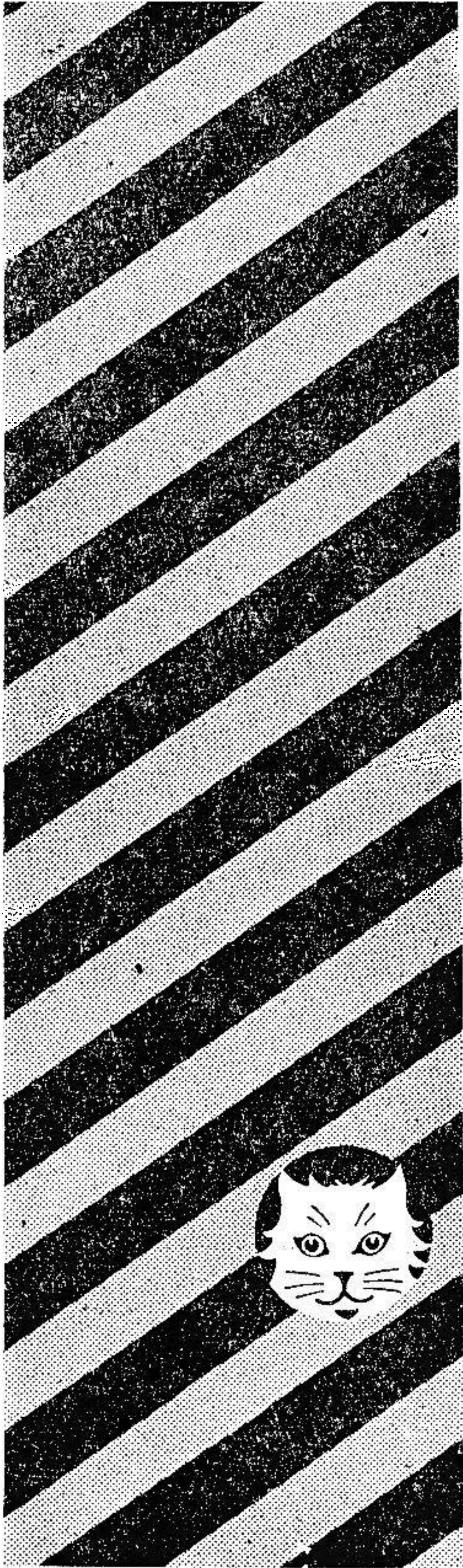

33

YALANCI
ŞAHİT

ERLE
STANLEY
GARDNER

**P
R
S**

33

(Kedibaşı) Monogramı
ve (A K B A) kelimesi
BİRLİKTE veya AYRI
AYRI KULLANILMAK
üzere Alâmeti Fârîka
nizamnamesi hükümleri
daresinde tescillidir.

Dizgi ve baskı : **Yeni Matbaa**

Ciltler : **Tabes Ciltleri**

Kapak Baskısı: **Atalay Matbaası**

Fiyatı 5 Liradır.

YALANCI ŞAHİT

Erle
Stanley
Gardner

(Kördüğüm ve Kürkü Güve Yemişti yazarı)

HÂKİM

Vak'a

MÜDAFAA

Perry Mason (Avukat)

Della Street (Sekreteri)

Paul Drake (Hususî Dedektif)

DELİLLER

Çalar saat

Balıklar

Temiz çarşaf

Esrarengiz telefon hattı

IV — 1302 No. plâka

Kulübedeki kadın çamaşırları

Öldürülen papağan

Resimler..

Tabanca

Andy Templet

Fremont

C.

Sabin'in

Öldürölmesi

İDDİA MAKAMI

Raymond Sprague (Savcı)

Serif Barnes

Holcomb (Dedektif)

ŞAHİTLER

Charles Sabin

Richard Waid

Arthur Gibs

Helen Monteith

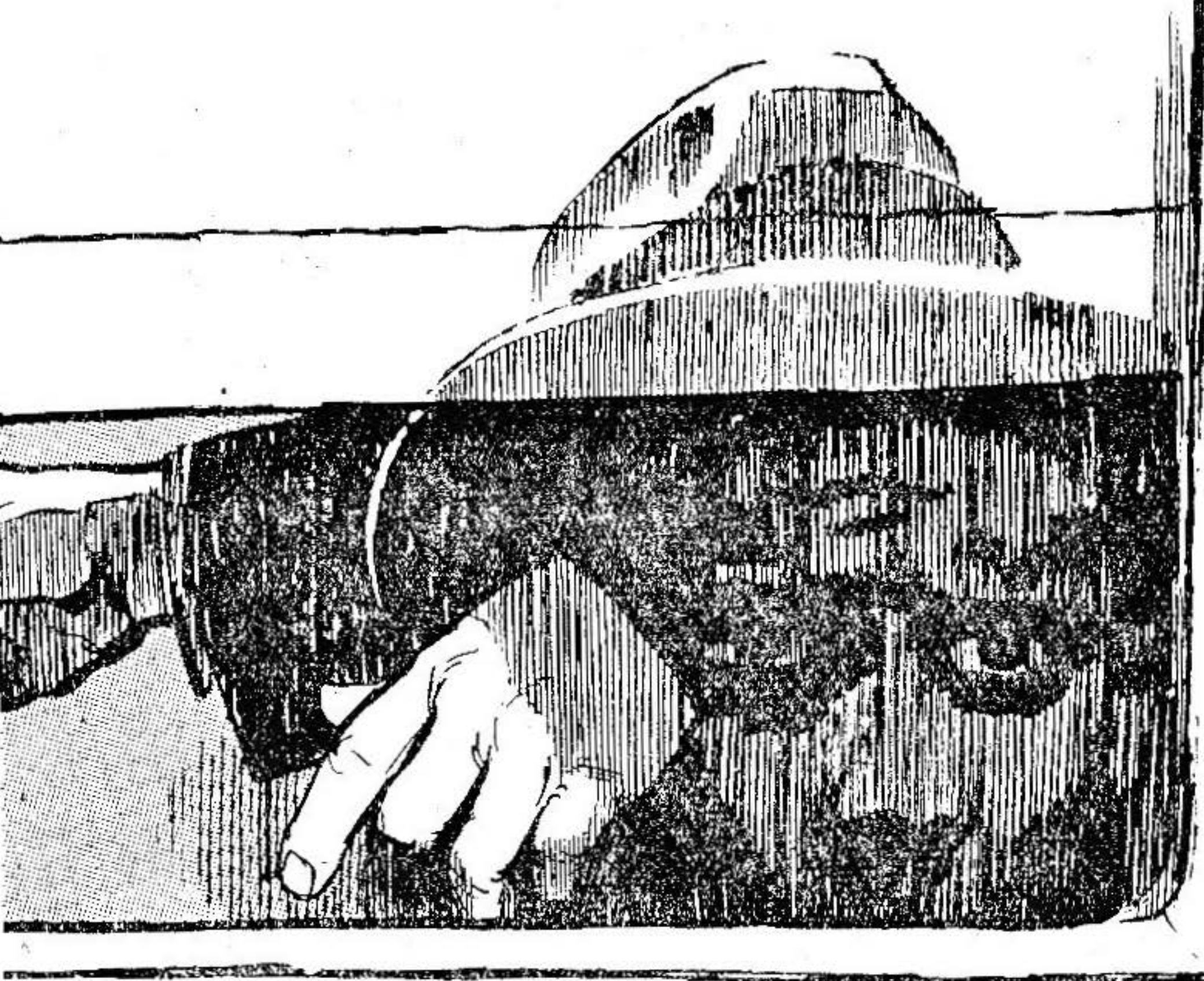
Helen W. Sabin

Steve Watkins

Randolph Bolding

George Walman

Casanova (Papağan, yalancı şahit.)

**Enver
GÜNSEL**

(Perjured Parrot)

CHARLES W. SABIN

Perry Mason, düşünceli bir tavırla masanın üzerindeki mektup yığınınına baktı. Mektupların üzerindeki kalın bir kâğıtta, 'CEVAPLANDIRILMAMIŞ MÜHİM MEKTUPLAR' ibaresi vardı.

Üzerindeki beyaz elbisesi ile, kolalı gömlek giymiş hemşireleri andıran sekreteri Della Street, hafifçe gülümseyerek, «Hepsini dikkatle gözden geçirdim, Şef.» dedi, «Üst kısımdaki mektuplara muhakkak cevap verilmesi icabediyor. Alt taraftaki daha az mühim olanların hepsini temizledim.»

«Alt taraftakileri mi? Nasıl yaptın bunu?»

Genç kadın, «Şey,» diye itiraf etti, «O mektuplar orada çok uzun zamandan beri bekliyordu.»

Mason, döner koltuğunu geriye doğru itti, uzun bacaklarını birbirini üstüne attı ve karşısındaki şahidi

sorguya çekiyormuş gibi ciddi bir sesle, «Şimdi şunu iyi-
ce anlayalım bakalım, Mis Street,» dedi, «Bu dediğiniz
mektuplar, 'CEVAPLANDIRILMAMIŞ MÜHİM MEK-
TUPLAR' kısmında mıydı?»

«Evet.»

«Ve siz bu mektupları zaman, zaman gözden
geçirdiniz, öyle mi?»

«Evet.»

«Fazla mühim olmayanlarını da bir tarafa ayır-
dınız.»

«Evet.»

«Bununla beraber, Eylûlün onikisi olan bu Pa-
zartesi günü, bu dizinin alt kısmından birkaç mektubu
çıkardınız, öyle mi?»

Genç kadın gülen gözlerle ona bakarak, «Evet,
doğru,» diye cevap verdi.

«Kaç mektup çıkardınız, sorabilir miyim?»

«Oh, onbeş, yirmi tane kadar.»

«Pekâlâ, bu mektuplara kendiniz mi cevap ver-
diniz?»

Genç kadın hafif bir tebessümle başını salladı.

«Peki, o halde onları ne yaptınız?»

«Başka bir dosyaya kaldırdım.»

«Hangi dosyaya?»

«Hükmü kalmamış kâğıtlar dosyasına.»

Mason, kendini tutamıyarak bir kahkaha attı.

«Bu da iyi bir fikir, Della. Demek mühim mek-
tupları bir müddet 'MÜHİM MEKTUPLAR' kısmında
tutuyor, uzun bir zaman beklettikten sonra da hükmü
kalmayan kâğıtların arasına atıveriyoruz. Gayet güzel;
böylece bir sürü mektup yazmaktan kurtuluyor ve ofi-
sin işlerini azaltmış oluyoruz... Hakikaten Della, baş-
langıçta insana çok mühim gelen bazı şeyler, bir müd-
det sonra ehemmiyetini kaybediyor. Hâdiseler de, sür-

atle giden bir trenin penceresinden görünen telefon direklerine benziyor; uzaklaştıkça küçülüyor ve en nihayet gözden kayboluyorlar... Mühim zannettiğimiz birçok şeyler de bunun gibi, zamanla unutulup gidiyor.»

Genç kadın, gözlerini iri iri açmış, masum nazarlarla ona bakıyordu. Bir an düşündükten sonra, alaylı bir tebessümle, «Telefon direkleri hakikaten küçülür mü, şef?» diye sordu. «Yoksa küçülüymüş gibi mi görünürler?»

Mason, ciddî bir sesle, «Tabî ki küçülmezler,» dedi, «Sadece öyle görünürler. Tabî biz onlardan uzaklaştıkça boyları küçülüymüş gibi olur ve...» Birden sustu ve, «Bana baksana sen,» diye devam etti, «Söylediğim şeylerde bir hata mı bulmağa çalışıyorsun yoksa?»

Genç kadının muzaffer bir tavırla gülümsediğini görünce de, suratını astı.

«Bir kadınla münakaşa edilemeyeceğini bilmem lâzımdı. Pekâlâ hanımefendi, şu not defterini al bakalım da mektupları cevaplandıralım.»

Sonra, mektuplardan birini çekerek, masanın üzerinden ona doğru uzattı. Bu, meşhur bir avukatlar firmasından gelen bir mektuptu.

«Şu adamcağızlara yaz ve teklif ettikleri ücretin iki mislini de verseler, bu dâva ile uğraşacak vaktim olmadığını söyle. Bunun gibi basit cinayet dâvaları ile vakit kaybedemem. Kadının biri, kocasından bıkar ve onu birkaç kurşunla temizler; sonra da, ağlayıp sızlamağa başlar ve kocasının, kendisini dövmeğe kalktığını ve kendini müdafaa etmek isterken onu öldürdüğünü söyler. Altı sene bir arada yaşamışlar; bu kadar zaman bu sarhoş kocaya nasıl tahammül edebilmiş? Sonra şahitlerin anlattıkları da, kadının söylediklerine hiç benzemiyor.»

Della Street, «Söylediklerinden ne kadarını bu mektuba yazayımı?» diye sordu.

«Yalnızca, bu dâvayı alamıyacağımı söyle, yeter... Aman Yarabbi, işte, bir tane daha. Kıymetsiz tahviller satarak birçok insanı dolandırmış olan adamın biri, yaptıklarının kanun çerçevesi içinde olduğunu ispat etmemi istiyor.»

Mason, önündeki mektupları bir kenara iterek, «Biliyor musun, Della?» diye devam etti, «İnsanların, masumları koruyan ve onların suçsuzluğunu ispat etmek için çalışan namuslu avukatlarla, canilerin suçlarına ortak olup, onları kanunun pençesinden kurtarmağa çalışan avukatlar arasındaki büyük farkı bilmelerini istedim. Benim bulduğum ipuçları ile polisin buldukları arasında çoğu zaman büyük farklar olur; ben bir insanın masum olduğuna inandığım zaman, onun masumiyetini ispat etmek için elimden geleni yaparım.»

Genç kadın, şefinin yüzüne bakarak hafifçe gülümsedi ve, «Bir avukattan ziyade, bir dedektife benziyorsun,» dedi.

Mason, «Hayır,» dedi, «Bunlar tamamen iki ayrı meslektir. Dedektifin işi, ipuçları toplamaktır. Bir dedektif zamanla, ne arayacağını, onu nerede ve ne zaman arayacağını öğrenir. Bir avukat ise toplanan ipuçlarından bazı neticeler çıkarır ve zamanla...»

Della'nın masası üzerindeki telefonun acı, acı çalması ile birden bire sustu. Della, telefona cevap verdi ve birkaç kelime konuştuktan sonra, «Bir dakika, lütfen.» dedi. Sonra, bir eli ile telefonun ağızlığını kapayarak Mason'a döndü.

«Charles Sabin isminde biri çok mühim bir iş için seni görmek istediğini söylüyor.» dedi. «Onu görmek ister misin? Ücret ne olursa olsun, ödeyeceğini söylüyor.»

Mason, «Bu, ne isteyeceğine bağı.» diye cevap verdi. «Eğer söyleyecekleri bir cinayet dâvası ile ilgili ise, onu dinlerim. Fakat basit bir iş için konuşmak istiyorsa, cevabım 'hayır' dır. Basit hikâyelerle vaktimi harcamıyacağımı bildir ona... Bir dakika, Della; adamın ismi neydi?»

«Sabin. Charles W. Sabin.»

«Nerede kendisi?»

«Bekleme odasında.»

Mason, «Ona, birkaç dakika beklemesini söyle,» dedi, «Hayır, hayır, önce onun, Fremont C. Sabin'le alâkası olup olmadığını sor.»

Della, avukatın sorusunu telefonda tekrarladi ve bekleme odasındaki kızın cevabını bekledi. Kısa bir müddet sonra başını salladı ve Mason'a dönerek, «Evet» dedi, «Fremont C. Sabin'in oğlu olduğunu söylemiş.»

«O halde ona, kendisini göreceğimi bildirin. Fakat buraya almadan önce onu on dakika kadar bekleteceksin. Sen şimdi bekleme odasına git ve onun nasıl bir adam olduğunu anla. Sonra da kütüphaneye al; orada beklesin. Yalnız, gitmeden önce bana sabah gazetelerini getir. Evet, küçük hanım, beklediğimiz büyük hâdisenin bu olduğuna dair içimde bir his var. Haydi bakalım, çalışmaya başla... Bir dakika, şurada bir gazete var galiba.»

Mason, biraz ilerisindeki küçük bir sehpanın üzerindeki kâğıtları iterek önünü temizledi.

Fremont C. Sabin'in öldürülmesi ile ilgili haber, baş sahifenin büyük bir kısmını işgal ediyordu. İkinci ve üçüncü sahifelerde ise cinayetle alâkalı resimler vardı. Öldürülen milyonerin karakteri ve şahsiyeti hakkında oldukça uzun yazılar yazılmıştı.

Birkaç kere milyoner olan Fremont C. Sabin, iş sahasından çekilmiş ve ismini taşıyan birçok firmanın

idaresini başkalarına devretmişti. Firmalarının başında, oğlu Charles Sabin bulunuyordu. Son iki sene zarfında bu zengin adam adeta bir münzevi hayatı yaşamağa başlamıştı. Ekseriya, otomobilinin arkasına takmış olduğu bir treyler ile seyahata çıkar, turist kamplarında halkın arasına karışarak onlarla arkadaşlık etmekten büyük zevk alırdı. Onunla konuşanlardan hiçbiri, bu eski, kumaşı parlamış elbiseler giyen, kır saçlı, kendi halinde adamın, bir milyoner olduğunu bilmezlerdi.

Bazan da bir veya iki hafta ortadan kaybolur, kitap satan dükkânları dolaşır, kütüphanelere giderek eski eserleri okur, kimseyle görüşmezdi.

Kütüphane memurları onu ekseriya, emekli olmuş, eski bir memur zanneder ve hafif tebessümlerle selâmlarlardı.

Son zamanlarda, günlerini küçük bir şelâle yakınlarındaki, tek odalı bir dağ kulübesinde geçiriyordu. Bu küçük kulübenin kapısı önünde saatlerce, bıkmadan oturur, elindeki dürbünle etrafını seyreder, kuşlar ve sincaplarla arkadaşlık ederdi. Bazan da eline aldığı bir kitaba dalar ve etrafına hiç bakmazdı. Bütün istediği yalnız kalmak ve kimse tarafından rahatsız edilmemektir.

Altmış yaşına henüz yaklaşmış olan bu adamın garip bir karakteri vardı. Hayatta her istediğini elde etmiş ve çok kazanmıştı, fakat bu muazzam serveti ne yapacağını düşünür gibi bir hali vardı. Parasının büyük bir kısmını işletmekteydi. Fakat kimsenin yardımını istemez ve etrafındakilerden yardım gören insanların, karakterlerinin zayıfladığına inanırdı.

Gazetede, öldürülen adamın oğlu Charles Sabin'le yapılan bir röportaj yer alıyordu. Charles Sabin babasının karakteri hakkında bazı şeyler anlatmıştı. Mason, bütün yazılanları büyük bir alâka ile okudu. Sa-

bin, hayatın bir mücadeleden ibaret olduğuna, rekabetlerin insanların karakterlerini kuvvetlendirdiğine ve başkalarına ilerlemeleri için yapılan yardımların, o kimseler için iyi birşey olmadığına inanıyordu.

İhtiyar Sabin, parasını işletiyor ve gelirinin de, hayat mücadelesinde muvaffak olamıyan yaşlı, hasta ve sakat insanlara dağıtılmasını istiyordu. Hayatla mücadele edebilenler kuvvetli sayılırlardı ve onlar kimse- nin yardımına muhtaç olmadan yollarına devam edebilirlerdi.

Mason, son satırları bitirmek üzereyken, Della Street içeri girdi.

Avukat, «Ne oldu?» diye sordu.

Genç kadın, «Enteresan bir tip,» diye cevap verdi, «Babasının ölümüne çok üzülmüş olduğu belli. Fakat herşeye rağmen kendine hâkim olmağa, üzüntüsünü belli etmemeye çalışıyor. Kendini gayet iyi kontrol edebilen, sakin bir insan.»

Mason, «Kaç yaşında?» diye sordu.

«Otuz iki veya otuz üç yaşında kadar. Üzerinde iyi dikilmiş bir elbise var... İnsan ilk görüşte onun sessiz, sakin bir genç olduğunu anlıyor... yâni, bende o tesiri bıraktı. Hafif bir sesle ve düzgün cümlelerle konuşuyor. Gözleri soğuk mavi renkte ve bakışları oldukça kuvvetli. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?»

«Tabii anlıyorum. Yâni görünüşü hiç de fena değil, öyle mi? Söylediğine göre kendi halinde, fakat sert bir tip olsa gerek.»

«Evet, elmacık kemikleri çıkık ve dudakları ketlenmiş gibi duruyor. Onu görünce, çok düşünen bir insan olduğunu anlamakta gecikmeyeceksin. Herhalde nasıl bir insan olduğunu anlatabildim.»

Mason, «Pekalâ,» dedi, «Şu cinayet hakkında biraz daha bilgi edinelim, bakalım.»

Sonra birkaç satır daha okudu ve, «Bu hâdise oîdukça karışık görünüyor, Della,» diye devam etti, «Gazeteden, mümkün olduğu kadar çok şey öğrenmeliyim. Belki bu genç adam fazla konuşmaktan çekinir.»

Nazarlarını tekrar gazeteye çevirdi ve cinayet hakkındaki diğer yazılanları okumağa başladı.

Grizzly Deresindeki balık avlanma mevsimi, Eylûlün altısı Salı günü açılmıştı. Sezon avlanmasının korunması için o tarihten evvel balık yakalamak, Avlanma Komitesi tarafından yasak edilmişti. Fremont C.Sabin, balık avlama mevsiminin ilk gününden istifade edebilmek için dere yakınındaki dağ kulübesine gitmişti. Polis, kulübedeki ipuçlarını tefsir ederek cinayetin ne şekilde, ne zaman ve kimin tarafından işlendiğini meydana çıkarmağa çalışıyordu. Yaşlı adam, tahminlere göre erkenden yatmış ve çalar saatini de, sabahın beş buçuğunda çalacak şekilde ayarlamıştı. Sabahleyin erkenden kalkmış, kahvaltısını etmiş, balık takımlarını alarak çıkmış ve öğleye doğru yakalamış olduğu bir mikdar balıkla beraber dönmüştü. Bundan bir müddet sonra —polis toplanan ipuçlarından bu müddeti söylemeğe muktedir olamamıştı— Fremont C. Sabin öldürülmüştü. Cinayet sebebinin, hırsızlık olmadığı meydandaydı, çünkü ceketinin cebinden içi para dolu bir cüzdan çıkarılmıştı. Parmağındaki kıymetli elmas yüzüğe ve çekmecedeki altın kravat iğnesine de dokunulmamıştı. Modası geçmiş, fakat çok tesirli, kısa namlulu bir tabanca ile yakın mesafeden kalbine sıkılan bir kurşunla öldürülmüştü.

Sabin'in son zamanlarda bütün gezintilerine götürdüğü papağanı cesedin yanında bulunmuştu. Katil, papağana hiçbir şey yapmamış ve cinayetten sonra hemen kaçmıştı.

Dağ kulübesi otomobil yolundan yüz metre ka-

dar içerde ve tamamen ıssız bir yerdeydi. Otomobil yolunda pek fazla trafik olmazdı ve kulübenin yakınlarında yaşayanlar da bu zengin ihtiyarı rahatsız etmemeyi öğrenmişlerdi.

Kulübenin yakınındaki otomobil yolundan arabaları ile geçenler hiçbir şeyden habersiz yollarına devam ederlerken, zavallı papağan da sahibinin cesedi başında günlerce bağırp durmuştu.

Kulübede anormal birşeyler olduğu ancak cina-yetten birkaç gün sonra, Eylûlün onbiri Pazar günü, dereye balık avlamağa gelen amatör balıkçıların gayretleri ile anlaşılmıştı. Balıkçılar, papağanın sesini duymuşlar ve kulübeye gittikleri zaman, ihtiyar milyonerin cesedi ile karşılaşmışlardı.

Cesedi bulanlar, papağanın durmadan bağırdığını ve «Polly birşeyler yemek istiyor. Allah kahretsin, Polly yemek istiyor. Sersem herifler, Polly'nin aç olduğunu bilmiyor musunuz?» dediğini söylemişlerdi.

Papağanın sesini ilk olarak, kulübesi Fremont C. Sabin'inkine yakın olan avcılardan biri duymuş ve meraklanarak oraya gittiği zaman vaziyeti görerek, hemen polise telefon etmişti. Onun sesini duyan diğer balıkçılar da hemen gelmişler ve polisler gelene kadar beklemişlerdi.

Katil, muhakkak ki, kuşları seven bir kimse olacaktı. Çünkü papağanın kafesini açık bırakmış ve kafesin yanına bol miktarda yem ve su koyarak oradan ayrılmıştı. Yemliğin içinde hâlâ bir mikdar kuş yemi duruyordu, fakat su kabı tamamen boşalmış ve kuru-muştu.

Mason, bunları da okuduktan sonra başım kaldırıp bir an düşünür gibi sekreterinin yüzüne baktı ve sonra, «Pekâlâ Della,» dedi, «Şimdi onu içeriye alabilirsin.»

Charles Sabin, içeriye girip Mason'un elini sıktıktan sonra, masanın üzerindeki gazeteyi görerek, «Her halde babamın öldürülmesi ile alâkalı yazıları okumuşsunuzdur,» dedi, «Hâdisenin ne şekilde olduğunu biliyorsunuzdur.»

Mason başını salladı, sonra onun, geniş ve rahat koltuğa oturmasını bekleyerek, «Size ne şekilde yardım edebilirim, Mister Sabin?» diye sordu, «Benden, ne yapmamı istiyorsunuz?»

Sabin, «Sizden istediğim şeyler oldukça mühim,» diye cevap verdi, «Herşeyden evvel, babamın karısı, Helen Watkins Sabin'in işleri berbat etmesine mani olacaksınız. Babamın, işlerin idaresini bana bıraktığına dair bir vasiyetname yazdığına eminim, fakat bu vasiyetnameyi diğer kâğıtların arasında bulamadım. Bu vasiyetnamenin, o kadının eline geçmiş olmasından korkuyorum, çünkü onu yokedebilecek karakterde bir kimse dir. İşlerin idaresine karışıp herşeyi berbat etmesinden çekiniyorum. Eğer firmaların idaresini eline geçirirse herşey mahvolur.»

«Onu pek sevmiyorsunuz galiba.»

«Hiç sevmem.»

«Babanızın ikinci hanımı mıdır?»

«Evet.»

«Onunla ne zaman evlenmişlerdi?»

«İki sene kadar evvel.»

«Başka çocukları oldu mu?»

«Hayır, fakat kadının yetişmiş, büyük bir oğlu var.»

«Bu izdivaç muvaffak olmuş muydu? Yâni babanız, hanımı ile mes'ud bir hayat yaşıyor muydu?»

«Maalesef zavallı babam çok bedbahttı. Aldatıldığını geç de olsa anlamış ve bu kadından kurtulmak istemişti. Fakat dedikodulardan çekindiği için bir türlü

boşanma mahkemesine baş vuramıyordu. Dediğim gibi dedikodulardan ve isminin, gazetelere geçmesinden müthiş korkardı.»

Mason, «Devam edin,» dedi, «Ne yapmamı, ne şekilde hareket etmemi istiyorsunuz?»

Charles Sabin, «Elimdeki bütün kozları kullanacağım,» diye cevap verdi, «Benim hukukî mes'elelerimi, Cutter, Grayson ve Bright Firması halleder. Sizin de onlarla müşterek olarak çalışmanızı istiyorum.»

«Yâni vasiyetnameyi bulup, yazılı olanların tatbiki için faaliyete geçmemi istiyorsunuz, öyle mi?»

Sabin başını salladı.

«Babam, bir cinayete kurban gitmiştir. Sizin, polisle müşterek çalışarak bu katili bulmanızı ve onu adalete teslim etmenizi istiyorum.

«Diğer taraftan, babamın dul karısı da bizleri oldukça uğraştıracaktır. Bundan eminim. Öyle zannediyorum ki, benim avukatlarım onunla başa çıkamayacaklardır. Onunla uğraşmayı tamamen size bırakıyorum.

«Hâdiselerin, üzerimde ne gibi bir tesir bıraktığını takdir edeceğinizden eminim. Polis olanları bana dün öğleden sonra bildirdi. Ne kadar üzgün olduğumu tahmin edersiniz. Başka bir işim olsaydı, bugün asla dışarı çıkmayacaktım. Fakat sizinle konuşmak için herşeye katlandım ve sokağa çıktım.»

Mason, genç adamın yüzündeki ısırap çizgilerine baktı ve, «Durumunuzu anlıyorum,» dedi.

Sabin, «Muhakkak ki, bana soracağınız bazı sualler vardır,» diye devam etti, «Fakat konuşmamızın mümkün olduğu kadar kısa olmasını rica edeceğim.»

«Haklısınız. Fakat herşeyden evvel, sizden bu işi aldığımı dair bir...»

Sabin elini iç cebine atarak bir cüzdan çıkardı.

«Ben herşeyi önceden düşünüp hazırladım Mis-

ter Mason. İşte size bir avans çeki ve bir de, beni bütün hukukî işlerde temsil edebileceğinize dair mektup; buna göre, babamın bütün emlâki üzerinde istediğiniz muameleyi icra edebilirsiniz.»

Mason çeki ve mektubu aldı, sonra hafif bir tebessümle Sabin'in yüzüne bakarak, «Görüyorum ki, metodlu çalışan bir insansınız, Mister Sabin,» dedi.

«Metodik olmağa gayret ederim. Bu çek bir avans mahiyetindedir. Kâfi geleceğini zannediyor musunuz?»

Mason, tekrar gülümseyerek, «Oldukça cömertçe yazılmış bir çek, Mister Sabin. Şimdilik fazla bile,» diye cevap verdi.

Sabin, başını hafifçe eğerek, onun yüzüne baktı.

«Çalışmalarınızı büyük bir takdirle takip ederim, Mister Mason. Netice almakta müstesna bir kabiliyetiniz ve büyük hukukî bilginiz olduğundan eminim. Çalışmalarınızdan ben de faydalanmak isterim. Bana yardım edeceğinizi biliyorum.»

Avukat, «Teşekkür ederim, Mister Sabin,» dedi, «Yalnız size faydalı olmamı isterseniz, istediğim tarzda ve serbest olarak çalışmama razı olmalısınız.»

«Ne demek istediğinizi pek anlayamadım, Mister Mason.»

«İstediğim şekilde hareket etmekte serbest olmalıyım. Eğer polis bu cinayette bir suçlu bulur ve mahkemeye verirse, o zanlıyı koruma imtiyazının bana ait olmasını isterim. Yâni demek istediğim şu ki, bu cinayeti ben, kendi çalışma tarzımda aydınlatmak isterim.»

«Fakat bunu neden söylüyorsunuz? Herhalde size ödediğim miktar, serbestçe hareket etmenize mani olacak...»

Mason, «Söylemek istediğimi anlatamadım galiba,» dedi. «Eğer çalışmalarımı takip ettiyseniz, bütün

dâvalarımı mahkemede hallettiğimi ve herşeyi jürinin ve hâkimin karşısında açıkladığımı bilirsiniz. Bir zanlının hakikaten suçlu olup olmadığını ancak, onu hâkim ve jüri karşısında sorguya çekerek meydana çıkarabilirim.»

Sabin, «Ne demek istediğinizi gayet iyi anlıyorum Mister Mason» dedi. «Muhakkak ki en doğru yol da budur.»

Mason, «Sizden birşey daha istiyorum» diye devam etti, «Bana herşeyi, bütün hakikatleri anlatmalısınız. En küçük birşeyin dahî büyük yardımı olabilir.»

Sabin bir an onun yüzüne baktıktan sonra, koltuğa iyice gömüldü ve sakın, düşünceli bir sesle konuşmağa başladı.

«Babamın hayatında, nazar-ı dikkate alınması icabeden bazı noktalar vardır. Bu noktalardan biri şudur; babam, annemle olan evlilik hayatında çok mes'ud olmuştu. Annem, çok sadık, sakın ve harikulâde bir kadındı. Beraber yaşadıkları müddetçe, aralarında bir defa dahi olsun, bir münakaşa geçmemiş, acı şeyler konuşulmamıştır. Çünkü annem, böyle durumları yaratacak hareketler yapmaz, bazı kaprisli kadınlar gibi her istediğini elde etmeğe çalışmazdı. »

«Gayet tabii olarak o ölünce babam, her kadına ona yaptığı nazik muameleyi yapmak istedi ve her kadını onun gibi zannetti. Annemin ölümünden sonra çok yalnız kalmıştı. Şimdiki karısı, o zaman evimizin idaresi ile uğraşıyordu; yâni bir nevi kâhya kadındı. Bu kadının zeki, her istediğini elde etmeğe çalışan, eline geçenleri bırakmak istemeyen, hırslı bir insan olduğunu biliyordum. Babamın yalnızlığından istifade ederek ona sinsice birtakım plânlarla yaklaşımağa ve onu elde etmeğe başladı. Babam daha evvel o tipte kadınlarla hiç karşılaşmadığı için, onun hareketlerinden hiçbir mâna

çıkaramıyordu. Bir müddet sonra tamamiyle onun tesiri altına girdi ve onunla evlendi. Onunla evlendiği günden beri de birgün olsun yüzü gülmedi ve bedbaht bir hayat sürmeğe başladı.»

Mason, «Misis Sabin şimdi nerede?» diye sordu, «Zannedersem gazetede, onun bir seyahatte olduğunu okudum.»

«Evet, iki buçuk ay kadar evvel, bir gemi ile dünya turuna çıktı. Dün, onun Panama Kanalı'ndan yeni ayrılmış bir gemide olduğunu haber aldık. Kendisine telgrafla malûmat verildi. Buradan kiralanan bir uçak, onu Orta Amerika limanlarının birinden alarak getirecekmiş. Tahminime göre yarın sabah burada olacaktır.»

«Buraya gelir, gelmez bütün işlerin idaresini eline alacağını mı zannediyorsunuz?»

Sabin, hiç düşünmeden, «Gayet tabii,» diye cevap verdi.

«Fakat sizin de bir evlât olarak bazı haklarınız olması lâzım, değil mi?»

Sabin, yorgun bir sesle, «Bütün üzüntümü bir kenara bırakarak, hemen size gelmemin sebeplerinden biri de budur,» dedi, «Ne yapacaksanız, işe nereden başlayacaksanız, o gelmeden evvel başlamalısınız. Onun, gaddar ve merhametsiz bir düşman olduğunu unutmalısınız.»

Mason, «anlıyorum,» dedi.

«Daha önceki evliliğinden, Steven Watkins isimli bir oğlu var. Bu delikanlının, annesinin suç ortağı olduğundan eminim. O da annesi gibi sinsî ve gaddardır; bir politikacı gibi hareket eder ve karşısındakinin itimadını kazanır. Uzun zamandan beri doğuda bulunuyordu. Fakat haber aldığıma göre bir tayyareye atlamış ve annesinin tayyaresine yetişmek üzere yola çıkmış. Herhalde buraya beraber geleceklerdir.»

«Kaç yaşında bu Mister Watkins?»

«Yirmi altı. Annesinin gayretleri ile üniversiteyi bitirmeye muvaffak oldu zannediyorum. Ancak bir üniversite mezunu olmayı, çalışmadan yaşamak için yeterli buluyor. Annesinin, zengin bir adamla evlenmesinden faydalanarak hiçbir şey yapmıyor ve kendisine verilen paraları yemekle vakit geçiriyor. Zaten onun gibi bir gençten de başka türlü hareket etmesi beklene mezdi. Bir iş sahibi olarak çalışacağını hiç zannetmiyorum.»

Mason, «Babanızın, kimin tarafından öldürüldüğü hakkında bir fikriniz var mı?» diye sordu.

«Hayır, hiçbir fikrim yok. Olsaydı bile şüpheleri kafamdan atmağa çalışırdım. Çünkü ispat edilmedikçe hiç kimseye katil gözü ile bakmak istemem. Katilin kim olduğu anlaşılnca da, kanunun onu cezalandırmasını isterim.»

«Babanızın düşmanları var mıydı?»

«Hayır. Yalnız... bilmeniz icabeden iki şey var, Mister Mason. Bunlardan birini polis biliyor, diğerini ise bilmiyor.»

«Nedir bunlar?»

Sabin, «Gazetelerde bundan bahsedilmedi,» diye devam etti. «Fakat cinayetin işlendiği kulübede, bazı kadın çamaşırları bulundu. Öyle zannediyorum ki, bu çamaşırlar katil tarafından kasden, dul kalan kadın lehinde bir sempati uyandırmak için bırakıldı.»

Mason, «Başka?» diye sordu, «Polisin bilmediği birşeyden bahsettiniz. Söylediğiniz bu şey...»

«Söyleyeceğim şey çok mühim olabilir, Mister Mason. Zannedersenem gazetede babamın papağanından bahsedildiğini görmüşsünüzdür. Babam bu papağanı çok severdi.»

Mason başını salladı.

«Casanova babama, üç veya dört sene evvel erkek kardeşi tarafından hediye edilmişti. Amcam papağanlara çok meraklıdır, babam da onun verdiği bu kuşu çok severdi. Onu ekseriya yanında gezdirirdi... Kulübede cinayetten sonra bulunan ve herkesin, hattâ polisin bile Kazanova zannettiği papağan, aslında babamın papağanı değildir.»

Mason, meraklı gözlerle karşısındaki genç adamın yüzüne baktı:

«Bundan emin misiniz?»

«Tamamiyle eminim.»

«Buna nereden hükmettiğinizi öğrenebilir miyim?»

«Bir defa papağan Kazanova gibi konuşmuyor, bilhassa yiyecek birşeyler istediği zaman terbiyesiz bazı kelimeler söylüyor. Kazanova hiçbir kötü kelime bilmezdi.»

Mason, «Çevrenin değişikliği onun üzerinde bazı tesirler icra etmiş olamaz mı?» diye sordu, «Biliyorsunuz ki, papağanlar bazan kelimeleri ilk duyusta...»

«Fakat mes'ele yalnız bu kadar değil; sözünüzü kestiğim için özür dilerim, Mister Mason. Şimdi söyleyeceğim şeyi duyduktan sonra siz de bana hak vereceksiniz. Kazanova'nın sağ ayağındaki tırnaklardan biri noksandı. Halbuki bu papağanın bütün tırnakları tamam.»

Mason kaşlarını çattı.

«Fakat çok garip. Papağanları neden değiştirmiş olsunlar?»

Sabin, «Benim düşünebildiğim yegâne sebep şu,» diye devam etti, «Papağanın bu hâdisedeki rolü, görüldüğünden daha mühim. Öyle zannediyorum ki, babam dağ kulübesinde öldürüldüğü zaman Kazanova onun yanındaydı. Herhalde cinayetin ne şekilde işlendi-

ğini gördü ve birşeyler duydu. Onun için katil de onu alıp yerine başka bir papağan bıraktı. Babam, Eylûlün ikisi Cuma günü eve geldi ve Kazanova'yı alarak hemen gitti. Halbuki biz onu ayın beşi, Pazartesi gününe kadar beklemiyorduk.»

«Fakat katil bu kadar zahmete katlanacak yerde papağanı öldürebilirdi. Bu, onun için çok daha basit olurdu.»

«Haklısınız. Ben de söylediğim şeyin saçma olduğunu biliyorum. Fakat başka bir sebep de bulamadım.»

«Peki, bunu polise neden söylemediniz?»

Sabin başını salladı. Artık sesindeki ve gözlerindeki yorgunluğu gizlemeğe de gayret etmiyordu.

«Polisin, gazetelerden birşey saklamağa muvafak olamadığını biliyorum» dedi. «Onların bu cinayeti çözebileceklerine de inanmıyorum. Mes'elenin çok karışık olduğunu siz de görüyorsunuz, değil mi, Mister Mason? Söylenmesi icabeden şeylerin hepsini polise söyledim. Bu malûmatı yalnızca size veriyorum. Sizin de bunu kimseye söylememenizi tavsiye ederim. Onlar kendi buldukları ipuçları ile cinayeti aydınlatmağa çalışsınlar.»

Sabin, artık söylenecek birşeyi kalmadığını göstermek ister gibi ayağa kalktı ve elini, Mason'a doğru uzattı:

«Çok teşekkür ederim, Mister Mason,» dedi. «Mes'eleyi ele aldığınızı bildiğim için artık rahat edebilirim.»

ÇAVUŞ HOLCOMB

Mason, ofisin içinde bir aşağı, bir yukarı dolaşıyor ve mes'ele hakkındaki fikirlerini söylüyordu. Dra-

ke Dedektif Bürosunun şefi olan Paul Drake ise geniş koltuğa kurularak bacaklarını ileri doğru uzatmış, elindeki küçük bir deftere notlar alıyordu.

Mason, «Bu papağan değişikliğini polis henüz bilmediğine göre biz, onlardan ileri sayılırız... Bu papağan, terbiyesizce lâflar eden bir hayvan. Yapacağımız şeylerden biri, katilin bu papağanı neden başkası ile değiştirmek istediğini bulmak olacaktır... İlk iş olarak bu terbiyesiz papağanı bulmamız lâzım ki, bu hiç te zor bir iş değil... Polisin yapacağı herşeyi yapamayız, onun için bazı şeylerden imtina edeceğiz tabii.»

Paul Drake, «Şu pembe, ipek gecelikten ne haber?» diye sordu, «Onun hakkında bildiğimiz bazı şeyler var mı?»

Mason, «Hiçbir şey bilmiyoruz,» diye cevap verdi, «Polis de bütün gücü ile kadın çamaşırları üzerinde çalışıyor... Bu mes'ele hakkında neler biliyorsun, Paul?»

«Yalnızca gazetelerin yazdığı kadar. Fakat gazeteci arkadaşlardan biri, bana silâhlar hakkında bazı şeyler sormak istediğini söyledi.»

«Öğrenmek istediği şey neymiş?»

«Cinayet silâhı hakkında malûmat almak istiyormuş.»

«Nasıl bir silâhmış bu?»

Drake, «Oyuncağa benzeyen şu küçük tabancalardan biriymiş,» dedi. «Kısacık bir namlusu ve katlanıp içeriye giren tetiği varmış. Kolayca taşınabilen tabancalardan.»

«Kalibresi neymiş?»

«Kırkbir.»

Mason, «Bu tabancanın mermileri hakkında malûmat istiyorum» dedi. «Araştır bakalım, bunların mermileri nerede satılıyor... Fakat vazgeç; polis nasıl

olsa bu işlerle uğraşmağa başlamıştır bile. Sen şimdilik papağanlarla uğraş, Paul. Bütün kuşçuları dolaş ve son iki hafta zarfında kimlere papağan satıldığını öğren.»

İyi bir dedektif olan Paul Drake, Mason'un yüzüne baktı. Sonra elindeki defteri kapadı ve cebine koydu.

«Misis Sabin ve oğlu hakkında ne gibi malûmat istiyorsun, Perry?»

«Öğrenebildiğin kadar öğren.»

Drake bir an düşündükten sonra parmakları ile saymağa başladı.

«Şimdi benden istediklerin nelerdi bakalın? Dul kadın ve oğlu hakkında malûmat. Kuşçu dükkânlarının kontrolü ve terbiyesiz papağan hakkında bilgi. Dağ kulübesi ve orada olanlar hakkında malûmat, aynı zamanda kulübenin iç kısmının resimleri... Peki, dış kısmının resimlerini istemiyor musun, Perry?»

Mason, «Hayır,» dedi, «Ben oraya kadar gidip etrafı bir gözden geçirmeğe çalışacağım, Paul. İstediğim resimler, polisin cesedi bulduğu an çekilen resimlerdir, unutma.»

Paul, «Tamam,» dedi, «Hemen harekete geçiyorum.»

Dedektif kapıya yaklaşmıştı ki, Mason, «Bir dakika, Paul, sana birşey daha söyliyeyim. Katilin papağanları değiştirdiğini kabul edelim; o halde Kazanova ne oldu?» dedi.

Drake, sırtarak arkadaşının yüzüne baktı ve, «Şu papağanlarla uğraşmaktan vazgeç artık,» dedi, «Herhalde onu pişirip yememişlerdir, ha ne dersin?»

«Papağanların yendiğini hiç duymamıştım ama... belli de olmaz. Benim bildiğim papağanlar kafe-se konur ve dinlenirler.»

«Yok canım! Ciddî mi söylüyorsun?»

«Şunu kafandan çıkarma ki, hiç şaka edecek zamanım yok, Paul. Evet, papağanların konuşması herkesin hoşuna gider. Kazanova'yı da kim çaldıysa, onu dinlemek, onun söyleyeceği bazı şeyleri merak ettiği için çalmıştır.»

Drake, «Haklısın,» dedi, «Bu da güzel bir fikir.»

«Katilin, oturduğu yerden çıkararak başka bir yere taşındığını da düşünebiliriz. Bu papağanı muhakkak bulmalıyız.»

«Aman yarabbi, Perry! Benden bunları nasıl isteyebilirsin. Koca şehirde bir papağanı nasıl bulabilirim ben? Biraz merhametli ol rica ederim.»

«Şehirde fazla papağan olmadığını sen de kısa bir zaman sonra anlayacaksın. Gürültücü hayvanlar oldukları için apartman kiracılarının, papağan beslemelerini yasaklayan bir kanun vardır, zannedersem. Onun için papağan besleyecek kimselerin, sayfiyelerde oturmaları icabeder. Bunları kuşçulardan da öğrenebilirsin zannediyorum. Yeni kafes alanların kimler olduklarını, papağanların ne şekilde besleneceği hakkında malûmat isteyenler olup, olmadığını öğren. Ha, Paul bizim blokta, biraz ilerde de bir kuşçu dükkânı olduğunu unutma. Dükkânı işleten Karl Helmold isimdeki adamcağız, benim müvekkillerimden biridir. Sana papağanlar ve şehirdeki diğer kuşçular hakkında iyi malûmat vereceğinden eminim. Bütün adamlarını bu işe tahsis etmelisin.»

«Pekâlâ, hemen gidiyorum.»

Mason, Della Street'e bakarak başını salladı:

«Haydi, Della, biz de gidip şu kulübeye bir göz atalım.»

Dar ve keskin virajlı dağ yollarında ağır, ağır yol alıyorlardı. Mason ara, sıra başını çeviriyor ve uzakta görülen mor renkli tepeleri seyrediyordu. Altlarında beyaz iplik gibi dar bir nehir, granitlerin üzerinden sıçrayarak sür'atle akıyordu. Hava oldukça sıcaktı ve vadiyi kalın bir pus tabakası kaplamıştı.

Bulundukları yerde hava kupkuruydu ve çam kokuları her tarafı sarmıştı. Kuru dağ sıcağı insanı terletmiyordu. Güney Kaliforniya seması masmavi olmasına rağmen, parlak güneş ışıkları altında adeta siyah görünüyordu.

Bir müddet şahane manzaraları seyrederek yol aldıktan sonra, kayalıklar arasından fışkıran ve tabii bir göl meydana getirdikten sonra taşarak, küçük bir şelâle ve dere meydana getiren bir kaynağın kenarına geldiler.

Mason, arabayı stop etti ve, «Burada biraz duralım da motor soğusun» dedi. «Biz de şu soğuk dağ suyundan biraz içelim... Vay canına, şuraya bak; bir polis arabası geliyor.»

Bunu söylerken, biraz evvel geçtikleri ve şimdi tam altlarında kalmış olan dağ yolunu gösteriyordu. Yavaş, yavaş virajlı dağ yolunu tırmanan siyah arabanın, üzerindeki kırmızı projektörden, polis arabası olduğu hemen belli oluyordu.

Della Street, «Onlardan önce oraya varacak mıyız?» diye sordu.

Mason, bacaklarını oğarak hafifçe gerindi, temiz dağ havasını derin, derin ciğerlerine çekti ve, «Vok canım,» dedi, «Onları bekleyelim ve takip edelim daha iyi. Hiç olmazsa kulübeyi aramaktan kurtulmuş oluruz.»

Polis arabasının gelmesini beklerken, pınarın başına eğildiler ve buz gibi kaynak suyundan kana, ka-

na içtiler. Birkaç dakika sonra ikinci viteste ağır, ağır çıkan arabanın motor sesi kulklarına gelmeğe başlamıştı.

Araba yakındaki virajı da dönüp meydana çıktığı zaman, Mason, «Zannedersen arabada eski dostumuz Çavuş Holcomb da var,» dedi, «Tanırsın onu; Emniyet Müdürlüğünde çalışır... Acaba şehir hudutları haricinde işlenmiş olan bir cinayetle neden alâkadar oluyorlar? Bak durdular.»

Polis arabası birden yavaşlamış ,sonra yolun kenarındaki ağaçlık park yerinde durmuştu. Arabadan ilk önce, geniş kenarlı bir kovboy şapkası giymiş, iri yarı bir adam indi. Şehir polisinden Çavuş Holcomb onun hemen arkasından yere atlamıştı.

Holcomb, dişlerini gıcırdatarak Mason'a doğru ilerledi ve, «Bu Allahın belâsı yerde ne arıyorsun?» diye sordu.

«Ne garip, değil mi, Çavuş? Ben de sizin için aynı şeyi düşünüyordum.»

Çavuş Holcomb, «Ben, Şerif Barnes'e yardım ediyorum,» dedi. «Şerif bizden yardım isteyince, Müdüriyet bu işi bana verdi. Sizi Perry Mason'la tanıştırayım, Şerif.»

Uzun boylu, elli yaşlarında, kuvvetli bir adam olan şerif, elini uzatarak Mason'un elini samimiyetle sıktı. Mason onu, Della Street'e takdim etti ve Sabin'in mektubunu gösterdi. Şerif, onlarla tanıştığına memnun olmuş görünüyordu.

Çavuş Holcomb, mektubu gözden geçirdikten sonra Mason'un yüzüne baktı. Sesinde gözlerinde şüphe doluydu.

«Şimdi de Sabin için mi çalışıyorsun?» diye sordu.

«Evet.»

«Bu mektubu sana o mu verdi?»

«Evet.»

«Peki ama, senden ne yapmanı istiyor?»

«Polisle müşterek olarak çalışmamı, onlara yardımcı olmamı istedi.»

Çavuş Holcomb, alaylı bir tebessümle onun yüzüne baktı.

«Yirmi senedir, böyle şey duymamıştım, doğrusu! Demek Perry Mason, polise yardımcı olacak ha! Eğer Demokratlar, Cumhuriyetçilere yardım ederse, sen de polise yardım edersin.»

Mason, şerife döndü ve sakın bir sesle, «Bir avukatın, masum insanları müdafaa edip, onları temize çıkarması, polise karşı gelmesi demek değildir ki,» dedi.

Çavuş Holcomb, «Yok canım!» dedi, «Sen her zaman için polisin aleyhinde çalışmışsındır.»

Mason, «Bilâkis,» diye cevap verdi, «Birçok cinayet hâdisesinin çözülmesine yardım ettim.»

Çavuş Holcomb, öfkeli görünüyordu, «Öyle,» dedi, «Her seferinde ne yapıp, ne edip müvekkillerini beraat ettirmeğe muvaffak oldun.»

«Doğru, fakat polis zavallı suçsuz insanları cezalandırmağa çalışıyordu. Ben de hakikî katilleri bularak onların suçsuz olduğunu ispat ettim.»

Çavuş Holcomb'un yüzü birdenbire kıpkırmızı oldu ve bir adım ilerleyerek birşeyler söylemek istedi, fakat şerif Barnes elini onun omuzuna koymuş ve konuşmasına manî olmuştu.

«Bir dakika çocuklar,» dedi, «Münakaşa etmeniz için hiçbir sebep yok. Ben, bu havalinin şerifiyim, fakat bu cinayeti aydınlatacak imkânlara malik değilim. Bunun için şehir polisinden yardım istedim ve bana parmak izlerinde yardım edecek, fikir verecek bir

adam vermelerini rica ettim. Bana yardımı edecek olan insan kim olursa olsun, onunla müşterek olarak çalışmaktan büyük zevk duyacağım. Gazetelerde, Mason'un dâvalarından bazılarını merakla takip ettim. Benim fikrimi sorarsanız, hakiki suçluları meydana çıkararak, masum olan müvekkillerini beraat ettiren bir avukat fevkalâde bir iş yapmış demektir ve polis de onun bu çalışmalarından memnun olmalıdır.»

Çavuş Holcomb, bir an tereddüt ettikten sonra, «Pekâlâ, şerif,» dedi, «Sen bilirsin. Onun çalışma metodlarının neler olduğunu anlayınca sen de bana hak vereceksin, fakat iş, işten geçmiş olacak.»

Şerif Barnes, geniş kenarlı şapkasını arkaya doğru itti ve terli saçlarını karıştırdı.

«Onun bana bir fenalık yapacağını hiç zannetmiyorum. Her neyse artık konuşmayı bir tarafa bırakalım da yolumuza devam edelim. Sen de geliyor musun Mason?»

Mason, «Evet,» diye cevap verdi, «Ben sizi takip ederim. Kulübeye giden yolu biliyor musunuz?»

«Tabiî, dün sabahdan akşama kadar oradaydım.»

«İçerisi herhalde oldukça karışıktır. Siz kulübemin içinde araştırma yapmışsınızdır, değil mi?»

«İçerde hiçbir şeye dokunmadık. Yalnız cesedi götürdük ve kokmuş olan balıkları attık. Tabiî papağanı da aldık. Bunlardan başka hiçbir şeye el sürmedik. Parmak izlerini alırken dahi, ortalığı karıştırmamağa dikkat ettik.»

Mason, «Parmak izi bulabildiniz mi bari?» diye sordu.

Şerif hiç düşünmeden, «Tabiî,» diye cevap verdi, «Bir sürü parmak izi bulduk.»

Çavuş Holcomb, «Haydi bakalım, Şerif,» diye

onların sözünü kesti, «Yolumuza devam edelim. Mason bizi takip edebilir.»

Bir müddet daha ilerledikten sonra, ağaçların altında birbirinden oldukça uzak inşa edilmiş olan küçük dağ kulübeleri görmeğe başladılar. Şerif Barnes, birdenbire arabanın sağ dönüş sinyalinı yakmıştı. Polis arabası sağa dönerek dar bir yoldan, ağaçların arasına gayet güzel bir tarzda gizlenmiş olan bir dağ kulübesine doğru ilerlemeğe başladı.

Mason, hayranlığını gizleyememiş ve, «Şu kulübenin güzelliğine bak, Della!» demişti.

Mason, arabasını kulübenin arkasındaki bir gölgeliğe çektikten sonra aşağıya indi. Şerif Barnes onlara doğru geliyordu.

«İçeriye girince hiçbir şeye el sürmemenizi rica edeceğim, Mister Mason,» dedi, «Miss Street de dışarıda beklerse daha iyi olur.»

Mason, başını öne doğru sallayarak kabul ettiğini bildirdi.

Kulübenin kapısı önündeki uzun boylu, ormancıları andıran bir adam, şerifin yanına sokularak, «Her şey yolunda, Şerif,» dedi.

Şerif Barnes cebinden çıkardığı bir anahtarla, kulübenin kapısındaki kilidi açtıktan sonra, «Size Fred Waner'i takdim edeyim,» dedi, «Kendisi bu civarda yaşar. Ona, kulübeye göz, kulak olmasını rica etmiştim.»

Sonra kapıyı açarak, «Haydi girelim,» dedi, «Yalnız lüzumsuz dolaşmalardan ve herşeyi karıştırmaktan kaçınalım. Siz, ne yapılacağını biliyorsunuz Çavuş.»

Mason, etrafına bakındı ve kulübenin içindeki şömineyi, tahta masayı ve rafları gözden geçirdi. Yatak kullanılmamıştı ve üzerinde bembeyaz temiz bir

çarşaf vardı. Odanın bir köşesinde çamurlu bir çift çizme ve bir olta takımı gürülüyordu.

Çavuş Holcomb, şerifin yüzüne bakarak, «Mister Mason hiçbir şeye el sürmeden bakacağı şeylere baksın ve sonra burasını terketsin,» dedi, «O burada olduğu müddetçe rahat çalışamayız.»

Şerif Barnes, «Neden çalışamıyalım, canım?» dedi.

Çavuş Holcomb birdenbire kızardı.

«Rahat çalışamıyacağımızdan eminim. Biz birşeyler bulmağa çalışırken bu adam kurt gibi bütün ipuçlarını elde edecektir. Ondan sonra da bize karşı cephe alacak ve jürinin karşısında bizi terletineğe çalışacaktır, bundan eminim. Ne şekilde çalışacağımızı anlarsa ona göre hareket edecek ve bizi alt etmeğe gayret edecektir.»

Şerif Barnes, onun söylediklerine aldırılmıyordu.

«Onun, bu şekilde hareket edeceğini hiç zannetmiyorum,» dedi. «Eğer bu cinayetin suçlusu yakalanıp asılacaksa, bunun, herşey iyice anlaşılıp, mes'ele aydınlandıktan sonra yapılmasını arzu ederim. Mister Mason'un da bunun için çalışacağından eminim.»

Mason, Şerife dönerek, «Bana göstereceklerinizden fazlasını görmek istemem zaten,» dedi. «Zannedersen şu döşemedeki tebeşir çizgileri, cesedin bulunduğu yeri belirtiyor, değil mi, Şerif?»

«Evet, doğru. Silâh da şurada, üç metre kadar ilerde bulundu. Bakın orasını da tebeşirle işaretledik.»

Mason, «Acaba, Mister Sabin intihar etmiş olamaz mı?» diye sordu.

«Doktorların söylediğine göre bu, tamamen imkânsız birşey. Sonra, tabancanın üzerindeki parmak izleri de iyice silinmiş. Sabin'in elinde eldiven yoktu.

Eğer intihar etmiş olsaydı, tabancanın kabzası üzerinde muhakkak parmak izleri bulunurdu.»

Mason, düşünceli bir tarzda kaşlarını çatarak, «Şu halde,» dedi, «Katil bu hâdiseye bir intihar süsü vermeğe dahi çalışmamış.»

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Eğer isteseydi, tabancayı cesedin hemen yanına koyabilirdi. Kendi parmak izlerini sildikten sonra tabancayı, ölmüş olan adamın avucuna yerleştirir ve tabancaya onun parmak izlerini çıkarırdı.»

«Evet, haklısınız.»

«Sonra birşey daha var. Katil, tabancanın polisler tarafından bulunmasını istemiş olacak.»

Çavuş Holcomb, «Saçma,» dedi, «Bilâkis katil tabancanın, kendi üzerinde bulunmasını istemediği için onu oracığa attı. Bütün akıllı caniler bu şekilde hareket ederler. Bir cinayet işler işlemez, silâhlarını atıverirler. Onu saklayacak bir yer bile aramazlar, çünkü saklayana kadar, üzerlerinde bulunacağından korkarlar. Silâh onları astırır, onun için işlerini gördükten sonra onu hemen atarlar.»

Mason, gülümseyerek, «Pekâlâ, pekâlâ,» dedi, «Sen kazandın. Silâhı kullanır ve atarlar. Başka ne var, Şerif?»

Şerif, «Papağanın kafesi şurada döşemenin üzerinde duruyordu» dedi. «Kafesin kapağı da iyice açılmıştı. Papağan istediği zaman dışarıya çıkıp rahatça dolaşabiliyordu.»

«Tabii, istediği zaman da kafese girebiliyordu, değil mi?»

«Evet, bu da bir fikir.»

«Papağanın burada aç ve susuz olarak ne kadar bir zaman kaldığını zannediyorsunuz, Şerif?»

«Papağanın yemi henüz bitmemiş, fakat kü-

çük bir kap içindeki suyu tükenmişti. Geldiğimiz zaman su kabının tamamen kurumuş olduğunu gördük. Bakın, hattâ buharlaşmış olan suyun pas yaptığı yerler de görülüyor.»

«O halde ceset burada uzun müddet kalmış olmalı.»

«Evet. Öyle zannediyorum ki cinayet, ayın altısı olan Salı günü işlendi. Saatin de öğleye doğru onbir civarında olduğunu tahmin ediyorum.»

Mason, «Bu tahminlerinizi neye istinaden yapıyorsunuz, Şerif?» diye sordu, «Yoksa bana söylemekten çekiniyor musunuz?»

«Yok canım, neden çekinecekmişim? Bu civarda balık avlanma mevsimi Eylûlün altısında açıldı. Balıkçılık komitesi buraya yasaklama koymuş ve Sonbahar için açacağını bildirmişti. Evet, dediğim gibi burada balık yakalama mevsimi ayın altısında başladı.

«Belki duymuş veya öğrenmişsinizdir; Sabin garip bir adammış. Yaptığı işleri ve gittiği yerleri henüz tam manâsiyle öğrenemedik. Bazan otomobilinin arkasına bir treyler takar ve treyler kamplarına giderek orada herkesle ahbap olur, muhtelif mevzular hakkında konuşurmuş. Bazan da üzerine eski bir takım elbise geçirir ve emekliye ayrılmış memurlara benzermiş; kütüphaneleri dolaşır, kitaplar karıştırırmış. Bu şekilde bir, hattâ iki hafta ortadan kaybolduğu olurmuş...»

«Evet, bütün bunları gazetelerde okudum.»

Şerif, «Oğluna ve sekreteri Richard Waid'e, ayın beşi Pazartesi günü eve gelip balık takımlarını alacağını söylemiş,» diye devam etti, «Onun nereden konuştuğunu bilmiyorlarmış. Fakat adamcağız Cuma günü birden bire gelerek onları şaşırtmış. Balık takımlarını ve papağanını alarak buraya gelmiş. New-York'ta

mühim bir işi varmış galiba. Sekreterine bir tayyare kiralamasını ve kendinden emir alır almaz, doğuya uçmasını söylemiş. Sekreter Pazartesi günü öğleden sonra, akşama kadar hava alanında patronundan haber beklemiş. Tayyareyi de kiralamış. Ayın beşi akşam üzeri Sabin, sekreterine telefon etmiş; sesinden oldukça neş'eli olduğu belli oluyormuş. Waid'e, her şeyin yolunda gittiğini ve hemen tayyareye atlayıp New York'a uçmasını bildirmiş.»

Mason, «Bu kulübeden mi telefon etmiş?» diye sordu.

«Hayır, buradan etmemiş. Kulübedeki telefonun bozulduğundan ve bir telefon hücrelerinden telefon ettiğinden bahsetmiş. Waid de ona, nereden konuştuğunu sormamış. Tabii, o esnada bunun mühim birşey olacağını düşünememiş. Bir an evvel New York'a uçmak için acele ediyormuş.»

«Waid'le konuştunuz mu?»

Şerif, «Evet,» diye cevap verdi, «Şehirler arasından onu bularak konuştum. O zaman halâ New York'taydı.»

Mason, «Peşinde koştuğu işin ne olduğunu söyledi mi?» diye sordu.

«Hayır, yalnız işin çok önemli ve gizli olduğunu söyledi.»

«Demek oraya, kiraladığı bir tayyare ile uçtu.»

Şerif, hafif bir tebessümle Mason'un yüzüne baktı ve, «Ortada birşeyler döndüğünü zannediyorum,» dedi, «Misis Sabin'in, önceki evliliğinden olan oğlu Steve Watkins, oldukça iyi bir pilotmuş, sür'atli bir tayyaresi varmış ve sık, sık uçarmış. Öyle zannediyorum ki, Sabin, vaziyeti bilseydi Waid'e başka türlü hareket etmesini söylerdi. Çünkü Steve'den pek hoşlanmazmış. Fakat Waid, Steve'in sözlerine kanmış ve onun, paraya

ihtiyacı olduğunu duyunca kira ücretini ödeyerek New York'a onun uçağı ile gitmiş.»

«Meydandan ne zaman kalkmışlar?»

«Aydın beşi, Pazartesi gecesi saat onu on geçe. Bunun doğru olup olmadığını hava alanı raporlarından araştırdım ve doğru olduğunu öğrendim.»

«Sabin, Waid'e ne zaman telefon etmiş?»

«Waid, patronunun, kalkışlarından aşağı, yukarı on dakika evvel telefon ettiğini söyledi.»

Mason, «Telefon edenin Sabin olduğunu iyice anlamış mı? Onun sesini tanımış mı?» diye sordu.

«Evet, Sabin dediğim gibi çok neş'eli bir sesle konuşuyormuş. Mes'elenin halledildiğini ve hemen New York'a uçmasını söylemiş. Daha evvel telefon edecekmış, fakat telefonu arızalanmış. Arabasına atlayarak bir telefon kulübesi bulmuş ve oradan konuşmuş. Fakat konuşmasını bitirdikten sonra hemen kulübeye döneceğini ve bir güçlkle karşılaşırca kulübeye telefon etmesini Waid'e bildirmiş.»

«Peki, Waid ona daha sonra telefon etmemiş mi?»

«Hayır, çünkü herşey yolunda gitmiş. Sabin ona bir güçlkle karşılaştığı takdirde telefon etmesini söylediği için onu rahatsız etmek istememiş.»

Mason, düşünceli bir sesle, «O halde Sabin, ayın beşi Pazartesi günü saat onda henüz sağdı,» dedi, «Saat ondan sonra onu gören veya onunla konuşan kimse olmuş mu?»

Şerif, «Hayır,» dedi, «Saat ondan sonra, onun sağ olup olmadığını bilemiyoruz. Ondan sonrası için ipuçlarını incelememiz lâzım. Balık avlama mevsimi ayın altısı Salı günü açıldı. Bakın, şurada bir çalar saat var; ikiyi kırkyedi gece durmuş. Saat, beş buçukta çalacak şekilde ayarlanmış.»

«Saatin zili sonuna kadar çalmış mı?»

«Evet.»

Telefonun zili, birdenbire çalmağa başlayınca sustular. Şerif, «Ben bakarım,» dedi ve ahizeyi kaldırarak kulağına götürdü. Bir an dinledikten sonra, «Bir saniye,» diye cevap verdi. Sonra Mason'a döndü. «Sizi arıyorlar.» dedi.

Mason telefonu aldı ve hattın diğer ucunda Paul Drake'in sesini duydu.

«Alo, Perry. Herşeyi göze alarak oraya telefon açıp seni aramak mecburiyetinde kaldım. Bulunduğun yerden rahatça konuşabilir misin?»

Mason, «Hayır,» diye cevap verdi.

«Fakat rahatça dinleyebilirsin, değil mi?»

«Evet, devam et. Ne oldu?»

«Zannedersen birşeyler yakaladım. Senin şu ahlâksız papağanın nereden alındığını buldum ve onu satın alan adamın, tipini öğrendim.»

«Nerede?»

«San Molinas'ta.»

Mason, «Devam et,» dedi.

«San Molinas'taki bu kuşçu dükkânının sahibi, Arthur Gibbs isminde bir adam. Ayın ikisi olan Cuma günü üzerinde eski bir takım elbise olan yaşlıca bir adam gelmiş ve bir papağan almak istediğini söylemiş. Papağanın cinsine filân hiç aldırmamış ve acele ile bir tane alarak gitmiş. Gibbs te ona ara, sıra terbiyesizce şeyler söyleyen bu papağanı satmış. Adam papağanın bu kötü konuşmalarından haberdar değilmiş tabii... Sen gidip şu kuşçu ile bir konuşsan hiç de fena olmaz, Mason.»

«Başka birşey var mı?»

«Adamın tipini öğrendim.»

«Hâdise ile ilgili olanlardan herhangi birine uyuyor mu?»

«Zannetmiyorum... Bak sana ne söyleyeceğim Perry; Ben şimdi Plaza Oteline gidiyorum. Salonda seni bekliyeceğim. Saat beş buçuğu geçiyor, şimdi Gibbs'e beklemesini söyleyeceğim. Mümkün olduğu kadar çabuk buraya gel.»

Mason, «Pekâlâ,» dedi ve telefonu kapadı. Çavuş Holcomb, şüpheli nazarlarla onu süzüyordu.

Şerif Barnes, hiçbir şey olmamış gibi anlatmasına devam etti:

«Buraya girdiğimiz zaman bir kap içinde, yakalanmış olan balıklar bulduk ve lâboratuvara gönderdik. Lâboratuvar, balıkların temizlendiğini ve yıkandıktan sonra yapraklara sarılarak kaba konduğunu bildirdi. Sabin'in kahvaltısından artan yumurta parçaları da masanın üzerinde duruyordu. Bir tabakta da, fasulya yemeği artıkları gördük. Cesedin üzerinde bir şort, terlikler ve bir de ince süveter vardı. Şu deri ceket bir sandalyenin arkasındaydı. İşte çamurlu çizmeleri ve olta takımları da şurada duruyor.

«Onun, ayın altısı Salı günü öğleye doğru, saat onbir civarında öldürüldüğünü zannediyorum. Bunu nasıl tahmin ettiğimi öğrenmek ister misiniz?»

«Tabii.»

Çavuş Holcomb, suratını asarak arkasını dönmüş ve odanın diğer ucuna gitmişti.

Şerif Barnes, «Cinayet hâdiseleri hakkında pek bilgim ve tecrübem yoktur, fakat ipuçlarını değerlendirmesini bilirim,» diye devam etti, «Uzun zaman orman servisinde ve çiftliklerde çalıştığım için izlerden anlarım. Bildiklerimin, bir cinayet vak'asında işe yarayıp yaramıyacağını kestiremiyorum. Fakat herhalde yarar, değil mi? Her neyse, ben bu işin şu şekilde cere-

yan ettiğini zannediyorum; saatin zili beş buçukta çalınğa başladı ve Sabin uyandı. Kalkıp giyindikten sonra kendine yumurta pişirerek kahvaltısını etti ve balığa çıktı. Birkaç saat içinde bir miktar balık yakalamıştı; yorgun ve aç bir halde kulübeye döndü. Balıkları temizlemeyi sonraya bırakarak kendine konserve fasulye pişirdi, sonra kahvaltıdan kalan kahvesini de ısıttı.

«Yemekten sonra balıkları temizleyip yıkaması ve buz dolabına koyması icabederdi, fakat bunu yapmadan öldürüldü. Bunun için saatin onbir civarında olması icabeder.»

Mason, «Cinayet onbirden sonra işlenmiş olamaz mı?» diye sordu.

«Oh, evet, bu ihtimali de düşündüm. Güneş kulübenin üzerine saat on buçuk, hattâ onbire doğru gelir ve kulübe ısınmağa başlar. Öğleden sonra dörtte ise ağaçların arkasında kaybolur ve kulübe hemen soğumağa başlar. Saat dörde kadar kulübenin içi oldukça sıcak olur. Geceleri ise aksine, soğuktur. Onun, kulübe henüz ısınmağa başladığı sıralarda öldürüldüğünü tahmin ettim. Fakat Sabin öldüğü zaman kulübe tamamen sıcak değildi. Eğer içerisi soğuk olsaydı, şurada gördüğünüz ceketı giyer ve şöminedeki odunları yakardı. Şayet içerisi tamamen ısınmış olsaydı bu sefer de süveterini giymezdi.»

Mason, onu tasdik edercesine, «Çok güzel,» dedi, «Acaba bu çalar saat kurulduktan sonra kaç saat çalışıyordu? Bunu araştırdınız mı?»

Şerif, «Evet,» dedi, «Fabrikasına bir telgraf çektim ve bunu sordum. Saatin, bir kere kurulduktan sonra, otuz ilâ otuzaltı saat çalıştığını söylediler. Tabii bu müddet saatin yenilik, eskiliğine ve durumuna göre değişirmiş.

«Birşey daha var, Mister Mason. Sabin'i öldüren her kim ise, pek de canavar ruhlu bir adam değilmiş. Sizi bilmem ama, ben öyle düşünüyorum.»

Şapkasını arkaya doğru itti ve karakteristik bir hareketle saçlarını karıştırdı. Sonra, «Bir katil hakkında bu şekilde konuşmamı belki de garip karşılayacaksınız» diye devam etti. «Fakat her nedense bu şekilde düşünüyorum. Bu adamın Sabin'e müthiş bir kını varmış. Fakat papağana acımış ve onu öldürmemiş. Sonra, Sabin'in cesedi bulununcaya kadar papağan aç, susuz kalmasın diye de ona yem ve su bırakmış.

«Katil muhakkak ki, Sabin'i bilmediğimiz bir sebepten öldürdü. Cinayet sebebinin hırsızlık olmadığını biliyoruz. Fakat katilin, hayvanları seven bir kimse olduğu da inkâr edilemez... ne demek istediğimi anlıyorsunuz, değil mi?»

Mason, hafif bir tebessümle onun yüzüne baktıktan sonra, «Anlıyorum,» dedi. «Çok teşekkür ederim, Şerif. Sizi ve Çavuş Holcomb'u daha fazla meşgul etmek istemem. Durumu anlıyorum; müsaade ederseniz buradan ayrılmadan önce kulübeyi bir de dışarıdan görmek isterim. Yardıminıza çok, çok teşekkür ederim ve...»

Birinin, kapıyı vurduğunu duyunca birden sustu.

Şerif Barnes, ilerleyerek kapıyı açtı. Kapının önünde, sarışın, geniş çerçeveli gözlük takmış genç bir adam, şaşkın nazarlarla onları süzüyordu. Bir an tereddüt ettikten sonra, «Şerif Barnes'le görüşmek istiyorum,» dedi.

Şerif, onun kim olduğunu anlamış gibi, «Siz Waid misiniz?» diye sordu.

«Evet.»

Şerif Barnes, elini uzatarak genç adamın elini sıktı. Sonra yanındakileri ona takdim etti.

«Bu, Mister Mason, bu da Çavuş Holcomb'dur.»

Waid, diğerlerinin de ellerini sıktı ve sonra, «Verdiğiniz talimatları aynen tatbik ettim, Şerif» dedi. «Las Vegas'ta tayyareden indim ve bütün gazetecileri atlatarak uydurma bir isim altında yoluma devam ettim...»

Çavuş Holcomb, «Bir dakika,» diyerek onun sözünü kesti, «Daha fazla konuşma, Waid. Mister Mason bir polis değil, avukattır. Zaten gidiyordu.»

Waid birden Mason'a döndü ve şaşkın gözlerle ona baktı.

«Demek meşhur avukat Perry Mason sizsiniz, öyle mi?» dedi. «Sizi tanımadığım için özür dilerim, Mister Mason. Dâvalarınızın bir çoğunu gazetelerden takip ettim. Bilhassa bir dâvanız beni çok meraklandırmıştı. Hani...»

Çavuş Holcomb, «Mason gidiyor,» diyerek onun sözünü kesti. «Bütün hikâyeyi bize anlatmadan kimseyle konuşmasan daha iyi olur, Waid.»

Waid bir an şaşırır gibi oldu ve sonra garip bir tebessümle onun yüzüne bakarak sustu.

Mason, «Seninle daha sonra konuşuruz Mister Waid,» dedi. «Ben şimdi Charles Sabin'in avukatıyım. Senin burada olduğunu biliyor mu?»

Çavuş Holcomb, suratını asarak onların arasına girdi.

«Bu kadar konuşma yeter, Mason. Kapı şurada, zorluk çıkarmasan iyi edersin.»

Mason, alaylı bir tebessümle, «Merak etme, Çavuş, öyle bir niyetim yok,» dedi. «Zaten buranın havası da beni sıkmağa başladı.»

Çavuş Holcomb, birşeyler homurdanmış ve

Mason dışarı çıkar, çıkmaz kapıyı büyük bir gürültüyle kapamıştı.

Della Street, otomobilin ön çamurluğuna dayanmış, yarım düzine kadar sincapla arkadaşlık ediyordu. Küçük hayvanlar onun yanına kadar sokuluyor, bir an için korkup kaçıyor ve tekrar geliyorlardı. Büyük bir ağacın dallarından bu manzarayı gören bir kuş da havada birkaç daire çizdikten sonra Della'nın ayakları dibine konmuş ve zıplayarak etrafta dolaşmağa başlamıştı.

Della, «Vaziyet nasıl, Şef?» dedi. «Yeni gelen adam kimdi?»

Mason, «Ölen adamın sekreteri, Waid,» diye cevap verdi. «Onlara anlatacağı bazı şeyler varmış. Onun için onu buraya çağırmışlar. Gazetecilerin kendisini yakalamasını istemiyorlarmış... Paul Drake de San Molinas'ta birşeyler bulduğunu bildirdi.»

«Waid'in çıkmasını bekleyip, onunla konuşacak mısın?»

«Hayır. Şimdi hemen San Molinas'a gitmemiz lâzım. Çavuş Holcomb muhakkak, ona benimle konuşmamasını tenbih edecektir. Fakat biz Charles Sabın vasıtası ile ondan istediklerimizi öğrenebiliriz. Haydi, arkadaşlarına veda et de gidelim artık.»

Bunları söyledikten sonra direksiyona geçti ve motoru çalıştırdı. Birkaç dakika ağır, ağır yol aldıktan sonra, başını çıkararak dışarı baktı ve güldü.

«Şu zavallı kuş peşimizden uçuyor. Acaba ona verebileceğimiz birşey yok mu, Della?»

Della Street, «Torpido gözünde bir paket fıstık olacak,» dedi, «Ona birkaç tane atabilirsin.»

«Deneyelim bakalım.»

Mason torpido gözünü açtı ve Della, fıstık paketini çıkardı. Sonra, Mason'un avucuna birkaç tane

dökerek, «Şunları at bakalım, ne yapacak,» dedi.

Mason, arabadan çıktı ve avucunu açarak, kuşun görmesi için havaya kaldırdı. Kuş havada birkaç daire çizmiş, Mason'un başı hizasına kadar alçalmış, fakat sonra birdenbire ürkererek büyük bir sür'atle yükselmişti. Bir dala konup birkaç saniye kadar durduktan sonra aynı manevrayı iki kere daha tekrarladı. Üçüncü manevrada iyice cesaretlenmiş ve Mason'un avucundaki fıstıklardan birini kaparak dallardan birine konmuştu.

Mason gülererek, «Bu iş pek eğlenceli, Della,» dedi, «Tekâüt olduğum zaman buralara gelip kuşları besliyeceğim. Bu civarda bir kulübe sahibi olup da küçük hayvanlarla arkadaşlık kurmak hakikaten...»

Birdenbire susması, Della'yı meraklandırmıştı.

«Ne var, Şef, birşey mi oldu?»

Fakat Mason, ona cevap vermemiş ve kuşun konduğu ağaca doğru ilerlemeğe başlamıştı. Hayvan kendisinin takip edildiğini zannederek birden havalandı ve ormanın karanlıklarında kayboldu. Della Street daha fazla sabredememiş ve kapıyı açarak aşağı inmişti. Koşarak Mason'un bulunduğu yere gitti.

«Ne oluyor, Şef?»

Mason, hafif bir sesle, «Şu tel merakımı mucip oldu, Della,» dedi.

«Ne olmuş tele... Ben tel, filân görmüyorum... Oh, evet... peki, ama ne teli o?»

«Bilmiyorum. Fakat bir anten olmadığı da muhakkak. Dalların arasına nasıl gizlemişler, görüyor musun? Bak şu dalın yanından geçirip, ağacın gövdesi boyunca götürmüş, sonra da yine başka bir dal vasıtası ile diğer ağaca geçirmişler... Arabayı buradan çıkart ve asfaltın kenarına park et, Della. Ben şu telin nereye gittiğini merak ettim, bir bakayım.»

«Acaba ne teli o, Şef?»

«Bana öyle geliyor ki, bu teli birisi, Sabin'in telefonunu dinlemek için çekmiş buraya.»

«Aman Yarabbi! Fakat Şef, bu müthiş birşey!»

Mason başını salladı, ama hiçbir şey söylemedi. Gözleri ile teli takip ederek ilerlemeğe başlamıştı. Tel okadar güzel gizlenmişti ki, görebilmek için çok dikkatli bakmak icabediyordu.

Della arabayı asfaltın kenarına park ettikten sonra, ağaçların arasından yürüyerek Mason'un yanına geldi. Yüz metre kadar ileride bir kulübe vardı. Fakat ağaçların arasına gizlenmiş ve boyanmamış olduğu için dikkatsiz bir göz tarafından seçilmesine imkân yoktu.

Mason, «Zannedersen aradığımız yer burası olacak» dedi. «Fakat emin olmak için teli takip etmemiz lâzım.»

«Oraya vardığımız zaman ne yapacağız?»

«Henüz ben de bilmiyorum. Sen geride kalsan hiç de fena olmaz. İçerde biri varsa, aramızda birşeyler olabilir. O zaman hemen koşar, şerifi çağırırsın.»

«Bırak da seninle beraber geleyim, Şef.»

«Hayır. Geride kal ve vaziyeti takip et. Eğer bir gürültü duyarsan bütün kuvvetinle koş ve Sabin'in kabinesine gidip şerifi çağır. Tamam mı?»

Mason, teli takip ederek kulübenin yanına kadar yaklaştı. Tel, kulübeye doğru alçalıyor ve dama doğru giderek bir anten manzarası arz ediyordu. Mason, gürültü etmemeye çalışarak küçük kulübenin etrafında iki kere dolaştı.

Della Street, elli metre kadar geriden onu takip ediyordu; hiçbir şey olmadığını görünce o da kulübeye doğru yaklaşmağa başladı.

Mason, ona dönerek, «Korkma, birşey yok,» di-

ye seslendi, «Yalnız bunu hemen şerife haber vermemiz lâzım.»

Birkaç dakikalık bir yürüyüşten sonra Sabin'in kulübesine yaklaşmışlardı. Kulübeyi gördükleri zaman ağaçların arasından çıkan bir adam önlerine dikildi. Onun, Fred Waner olduğunu birden anlayamamışlar ve irkilmişlerdi.

Mason, «Şerifi tekrar görmek istiyorum,» dedi.

«Pekâlâ, siz burada bekleyin de haber vereyim.»

Waner kulübenin kapısına gitti ve şerifi çağırdı. Şerif Barnes hemen dışarı çıkmış ve onları tekrar karşısında görünce şaşırınıştı. Şüpheli bir sesle, «Ne oluyor?» diye sordu, «Sizin gittiğinizi zannediyordum.»

Mason, «Gidiyorduk,» dedi. «Fakat geri döndük. Benimle beraber gelerseniz size çok mühim olduğunu sandığım birşey göstereceğim, Şerif.»

Çavuş Holcomb da dışarı çıkmış ve suratını asarak onlara bakmağa başlamıştı. Bir an tereddüt ettikten sonra, «Yine ne dolaplar çeviriyorsun, Mason?» diye sordu.

Mason, onun yüzüne bakmadan, «Şerife birşey göstereceğim,» dedi.

«Mason, eğer dikkatimizi başka tarafa çekmek istiyorsan ben sana ne yapacağımı...»

Mason, «Dikkatini çekecek birşey yok,» diye onun sözünü kesti, «Zaten ben şerifle konuşuyorum.»

Çavuş Holcomb, Waner'e döndü ve, «Sen burada Waid'in yanında kal,» dedi, «Onu hiçbir yere bırakma. Onun kimseyle konuşmasını ve etrafı karıştırmasını istemiyorum. Anlıyorsun, değil mi?»

Waner başını salladı.

Waid de kapının önüne çıkmıştı. Konuşulanla-

rı duyunca soğuk bir sesle, «Size yardım edeceğime emin olabilirsiniz Çavuş» dedi. «Zanlı olmadığımı hatırlamanızı isterim. Netice itibariyle buraya kendi isteğimle, size yardım etmeğe geldim.»

«Teşekkür ederim. Fakat Perry Mason'un olduğu yerde...»

Şerif Barnes, «Bize göstermek istediğin nedir, Mason?» diyerek onun sözünü kesti.

Mason, hiçbir şey söylemedi. Bir an tereddüt ettikten sonra şerife döndü ve, «Bu taraftan lütfen,» dedi.

Telin bulunduğu yere geldikleri zaman avukat, «Şunu görüyor musunuz?» dedi.

Şerif, teli farkedememiş ve, «Neyi?» diye sormuştu.

«Şu teli.»

Çavuş Holcomb, «Bu bir telefon teli,» diye homurdandı, «Bunda ne acaiplik var, Mason?»

«Ben o telefon teli hakkında değil, ondan ayrılan şu tel hakkında konuşuyorum. Şu çam ağacının dalları arasında kaybolan teli görüyor musunuz?»

Şerif bir an dikkatle baktıktan sonra, «Aman Yarabbi, haklısın,» diye bağırdı, «Şurada hakikaten bir tel var.»

«Şimdi de size bu telin nereye uzandığını göstereceğim.»

Mason bunu söyledikten sonra onları, ağaçların arasına gizlenmiş olan kulübeyi görebilecekleri bir yere götürdü.

Çavuş Holcomb, Mason'un bu teli tesadüfen gördüğüne inanamıyordu. Şüpheli bir sesle, «Bu teli nasıl görebildin, Mason?» diye sordu.

«Peşimizden gelen bir kuşa fıstık verdim, o da

avucumdan fıstığı kaptı ve telin geçmekte olduğu bir dala kondu.»

Holcomb, ona inanmadığını gösteren bir tavırla, «Demek öyle, »dedi, «Ağacın altında durup, fıstık verdiğin kuşa bakarken bu teli görüverdin, öyle mi?»

«Evet, öyle.»

«Herhalde fıstığı nasıl yutacağını görmek istedin, değil mi?»

Mason, sabırlı bir tavırla, «Hayır,» diye cevap verdi, «Elimde bir fıstık daha vardı, onu da kuşa verecektim. Onun tekrar aşağı gelip diğer fıstığı da almasını bekledim.»

Çavuş Holcomb, bir an tereddüt ettikten sonra Şerif Barnes'e döndü ve, «Mason'un ne oyunlar hazırladığını bilmiyorum» dedi. «Fakat o durup dururken tozlu yollarda yürüyüp, kuşlara fıstık vermez. Bu telin orada olduğunu muhakkak biliyordu. Aksi takdirde bu teli görebilmesine imkân yoktur.»

Şerif Barnes, onların konuştuklarını duymamış gibi, dalgın gözlerle ağaçların arasında güçlkle görülebilen kulübeye bakıyordu. Bir müddet düşündükten sonra, «Geri çekilin,» dedi, «Ben oraya gideceğim. Çavuş, eğer içerden ateş eden olursa beni koruyun.»

Bunu söyledikten sonra, ağaç gövdelerini kendisine siper ederek, ağır adımlarla kulübeye yaklaştı ve kapıyı vurdu. İçerden hiçbir ses gelmemişti; bir an tereddüt ettikten sonra gerildi ve kapıyı omuzladı. Üçüncü yüklenişinde kapı içeriye doğru devrilmişti. Şerif Barnes içeriye girene kadar Mason da yetişmiş ve onun arkasından içerisi oldukça loş olan kulübeye dalmıştı. Çavuş Holcomb da elinde tabancası olduğu halde Mason'un arkasında duruyordu.

Şerif, arkasındakilere dönerek, «Korkulacak

birşey yok» diye seslendi. «Burada hiçkimse yok... Mason, böyle tehlikeli hareketler yapmanızı istemem; geride beklemeliydiniz.»

Mason hiç sesini çıkarmadı. Bütün dikkatini gözlerine vermiş, odanın içindeki eşyaları gözden geçiriyordu. Odanın bir köşesinde duran ve küçük bir bavulu andıran şeyin bir radyo amplifikatörü olduğunu anlamakta gecikmemişlerdi. Masanın üzerinde kulaklıklar, ses alma cihazları bir kalem ve bir de not defteri vardı. Yarısı içilmiş bir sigara, masanın kenarında sönmüş olarak duruyordu. Sigaranın orada unutulduğu belliydi; masanın kenarı hafifçe yanmış ve kararmıştı. Masanın üzeri de, odadaki diğer eşyalar gibi kalın bir toz tabakası ile örtülmüştü.

Şerif bir an düşündükten sonra, «Buradaki adam herhalde fazla kalmamış,» dedi, «Çıkarken de muhakkak ki aceleyle çıkmış. Sigarasını bile unutmuş.»

Çavuş Holcomb, dişlerini gıcırdatarak Perry Mason'un yüzüne baktıktan sonra, sert bir sesle, «Bu kulübeyi nasıl oldu da buldun?» diye sordu. Fakat Mason hiçbir cevap vermemiş ve omuzlarını silkerek arkasını dönmüştü. Dışarı çıkmak üzereyken Şerif Barnes onun önüne geçti ve sakın fakat otoriter bir sesle, «Bir dakika Mason.» dedi.

Mason durdu.

«Bu telefon hattının dinlendiğini biliyor muydun, Mason?»

«Hayır, şerif, bilmiyordum.»

«Peki bunu nasıl keşfettin?»

«Size anlattığım gibi.»

Şerif Barnes de şüphelenmiş görünüyordu. Çavuş Holcomb ise söylenenlere inanmadığını açıkça belli ediyordu.

Şerif Barnes, «Fremont C. Sabin'in, Şehir Po-

lisinde, rüşvet yiyenlerin ve fahişelerden haraç alanların meydana çıkarılması için çalıştığını duydun mu?» diye sordu.

Mason, «Aman yarabbi, hayır!» dedi.

Çavuş Holcomb'un yüzü hiddetinden kıpkırmızı olmuştu. Şerifin yüzüne ters, ters bakarak, «Bu malûmatı sana, herkese söylemen için vermedim, Şerif,» dedi.

Şerif, gözlerini Mason'dan ayırmıyordu.

«Ben herkese söylemiyorum,» diye cevap verdi, «Jüriye gelen gizli mektupları duymuşsundur herhalde, Mason. Bu mektuplar yüzünden, politik durumları oldukça kuvvetli olan bazı şahsiyetler hakkında soruşturma açıldı. Herhalde bundan malûmatın vardır.»

Mason bir an tereddüt ettikten sonra, dikkatli bir sesle, «Evet,» dedi, «Böyle birşey duydum.»

«Pekâlâ, vatandaşlardan birinin bu işi desteklediğini de biliyor muydun?»

«Galiba bunu da işittim.»

«Bu vatandaşın, Fremont C. Sabin olduğundan haberin var mıydı?»

Mason, yine bir an düşündü ve sonra, kat'i bir sesle, «Şerif,» dedi, «Yemin ederim ki bu adamın kim olduğunu bilmiyordum.»

«Pekâlâ, bunu öğrenmek istiyordum.»

Mason, «Teşekkür ederim,» dedi ve onları kulübenin içinde bırakarak dışarı çıktı.

ARTHUR GIBBS

Paul Drake, San Molinas'daki Plaza Oteli'nin holünde Perry Mason'u bekliyordu. Avukat içeri girdiği zaman, kolundaki saatine baktı ve, «Oldukça geç kal-

dın, Perry,» dedi, «Fakat Gibbs'i kandırdım, bizi bekliyor.»

Mason, «Oraya gitmeden önce sana birşey soracağım, Paul,» dedi, «Acaba bizim gibi, Gibbs'le konuşmak isteyen başka biri de var mıymış?»

«Zannetmiyorum. Neden sordun?»

«Emin misin?»

«Hayır. Bir saat öncesine kadar oralardaydım, fakat biraz evvel buraya geldim ve seni beklemeğe başladım. Son bir saattir senin gelmeni bekliyorum.»

«Biraz geç kaldığımı kabul ediyorum. Fakat beklenmedik birşey oldu. Sabin'in telefonunun dinlendiğini öğrendik.»

«Ciddi mi söylüyorsun?»

«Evet. Bir telle onun telefonundan paralel bir hat almışlar. Zannedersen orada uzun zamandır kimse bulunmamış. Fakat belli olmaz. Belki ikimizin orada konuşmasını bile dinlemişlerdir. Jürinin, bazı mühim şahsiyetler hakkında soruşturma açmasına sebep olan ve bu hareketi maddî olarak destekleyen kimse Sabin'miş.»

Drake kendini tutamıyarak bir ıslık çaldı.

«Vaziyet böyleyse onu öldürecek en az yüz, yüz elli kişi bulabiliriz. Çünkü Sabin'in bu hareketi birçok kimsenin işine mani olmuştur.»

«Haklısın, fakat bu, polisin işi. Biz bu işe karışmasak daha iyi olur.»

Drake, «Pekâlâ,» dedi, «Patron sensin. Şimdi gidelim de Gibbs'le konuşalım. Papağanı alan adamı gayet güzel tarif ediyor.»

«Papağan hakkında kat'î mi konuşuyor?»

«Evet. Seni onunla konuşturacağım. Fakat söyledikleri bana biraz garip geldi. Anlattığına göre, adamın kıyafeti oldukça basitmiş. Fakat bana sorarsan

doğru söylüyor. Sabin'i ortadan kaldırmak isteyenler, başka bir yerden bu iş için bir serseri kiralamışlardır.»

«Bu adam, papağanı satın alan kimseyi tekrar görürse tanıyabilir mi acaba?»

«Zannedersem tanır.»

Mason, «Pekalâ,» dedi. «Haydi, gidelim.»

«Della Street, kaldırımın kenarındaki arabanın içinde bekliyordu. Paul'e bakarak, «Merhaba, Paul,» dedikten sonra, Mason'a bir gazete uzattı.

«Öğleden sonra çıkan gazetelerden bir tane aldım, Şef. İstersen arabayı ben kullanayım.»

«Peki, Della, geç direksiyona.»

Genç kadın, dönerek Paul'e baktı.

«Nereye gideceğiz, Paul?»

«Yüzelli metre kadar doğru gideceksin. Köşeye gelince sağa sap, yüz metre kadar daha gittikten sonra sola dön. Dükkân küçük bir sokakta; önünde park yeri bulabileceğini zannediyorum.»

Della, «Tamam,» dedikten sonra arabayı çalıştırdı ve vitesle takarak gaza bastı. Mason, arkasına yaslanmış ve elindeki gazeteyi açarak göz gezdirmeye başlamıştı. Sahifeleri karıştırdıktan sonra, «Gazetelerde fazla birşey olduğunu zannetmiyorum,» dedi.

Drake, «Cinayetin üzerinden bu kadar uzun zaman geçmesine rağmen, adamın öldürüldüğü zamanı kat'i olarak nasıl tespit edebiliyorlar?» diye sordu.

Mason, «Bu, uzun bir hikâye,» diye cevap verdi, «Cinayet zamanını, şerifin dediklerine bakarak tespit etmeye çalışıyorlar. Halbuki adamcağız oldukça saf bir çiftlik kâhyası. Sana bunu daha müsait bir zamanda anlatırım.»

Della Street, kuşçu dükkânını bulmağa çalışırken o da gazetenin sahifelerine göz gezdiriyordu. Bir müddet sonra dükkânın önüne gelmişlerdi.

Mason ve Drake arabadan inince Della, «Burada mı bekliyeyim, Şef?» diye sordu.

Paul, gülümseyerek ona baktı ve ,«Arabadan çıkmasan iyi edersin,» dedi, «Çünkü bir yangın musluğunun önünde park ettin. Bırak araba çalışır vaziyette kalsın. İçerde herhalde fazla kalmayız.»

Mason da gazeteyi ona uzattı.

«Biz içerdeyken haberlere bir göz at bakalım. Şu fıstıkları yemekten de vazgeç, iştahını kapatacak. Akşama yemek yiyemiyeceksin.»

Genç kadın güldü.

«Ne yapayım, onları sen meydana çıkardın. Nasıl olsa bu akşam yemeğini sen ısmarlıyacaksın. İştahımın kesilmesi daha iyi olur.»

Dükkânın kapısından girerlerken ikisi de gülüyordu.

Arthur Gibbs, zayıf, mavi gözlü ve saçları dökülmüş bir adamdı. Onları görünce sakın, olgun bir sesle, «Hoş geldiniz,» dedi, «Neredeyse dükkânı kapatıyordum. Zira geleceğinizden ümidi kesmiştim.»

Paul Drake, Mason'u ona tanıştırdı.

Mason onun zayıf, kemikli elini bıraktığı zaman, «Herhalde şu mahut papağan hakkında malûmat almak için geldiniz,» dedi.

Mason başını salladı.

Gibbs, Paul Drake'e dönerek, «Herşeyi size anlattım,» dedi, «Söylecek pek fazla şeyim yok.»

«Bana anlattıklarınızı bir tarafa bırakalım şimdi. Mister Mason herşeyi yeniden ve sizin ağzınızdan duymak istiyor. Bana söylediklerinizi tekrarlarsanız memnun olacağız.»

«Pekâlâ, bu papağanı...»

Drake, «Bir dakika,» diyerek onun sözünü kesti, «Anlatmağa başlamadan evvel şunu söyleyin bize;

sattığınız bu papağan nasıl bir hayvandı?»

«Şey, siz benden, yiyecek istediği zaman kızan ve kötü sözler söyleyen bir papağan hakkında malûmat istediniz. Ben papağanlardan birini bu şekilde yetiştirmiştim.»

Mason, «Neden bunu yapmak lüzumunu hissettiniz?» diye sordu.

«Bazı meraklılar, küfür eden bir papağandan hoşlanırlar. Papağan besleyenler için bu oldukça orijinal birşeydir. Hayvanlarını hep aynı kelimeleri tekrarlamasından bıkarlar ve yeni şeyler işitmek isterler.»

«Demek bu papağana küfür etmesini siz öğrettiniz, öyle mi?»

«Evet. Bu hayvanlar ekseriya, duydukları bir kelimeyi hemen ezberlerler. Fakat bazı şeyler vardır ki onları hayvana birçok kere tekrarlamamız icabeder. Tabii ona fena küfürler öğretmedim, yalnızca, ‘Allah kahretsin’, ‘Sersem’ gibi birkaç kelime kâfiydi. Bazı meraklılar, papağanların her zaman duyulan kelimeleri tekrarlamasından o kadar bıkmışlardır ki, bu şekilde konuşan bir papağan gördükleri zaman fiatı ne olursa olsunp arasını verip alırlar.»

«Pekâlâ, bu kuşu ne zaman sattınız?»

«Eylûlün ikisi, Cuma günü.»

«Saat kaçtı?»

«Zannedersenem öğleden sonra iki ile üç arasındaydı.»

«Bu papağanı satın alan adam nasıl bir kimseydi?»

«Şey, gözlüklü bir adamdı, gözlerinden yorgun olduğu anlaşıyordu. Elbiseleri de oldukça eskiydi... Birşeyden çekiniyormuş gibiydi. Mister Drake’le konuştuğumdan beri durmadan onu düşünüyor ve size daha iyi tarif edebilmek için hatırlamağa çalışıyorum.

Bedbaht görünmüyordu... Bana öyle geldi ki, ne yaptığıı bilen ve kendi hayatını yaşayıp, kimsenin işine karışmaktan hoşlanmayan bir adamdı. Fazla parası olmadığı belliydi. Dediğim gibi elbisesi oldukça eskiydi ve dirsekleri yırtılmağa başlamıştı. Buna rağmen tertemizdi.»

Mason, «Kaç yaşlarında görünüyordu?» diye sordu.

«Tahminime göre elli yedi, elli sekiz yaşlarındaydı.»

«Traş olmuş muydu?»

«Evet, çıkık elmacık kemikleri vardı ve dudakları oldukça inceydi. Boyu aşağı yukarı sizin kadar vardı, fakat sizden daha zayıftı.»

«Yüzünün rengi nasıldı?»

«Yüzü güneşten oldukça yanmıştı; onu gören bir çiftlik işçisi zannedebilirdi. Herhalde güneş altında uzun müddet kalmıştı.»

«Sinirli veya heyecanlı görünüyor muydu?»

«Hayır, öyle herhangi birşeye sinirlenecek veya heyecanlanacak bir adama benzemiyordu, sakın bir tipti. Bana, bir papağan satın almak istediğini söyledi ve istediği papağan tipini tarif etti.»

Mason, «Papağan tipi demekle neyi kastediyorsunuz?» diye sordu.

«Oh, istediği papağanın cinsini, büyüklüğünü ve yaşını tarif etti.»

«Bu sattığınızdan başka papağan var mıydı elinizde?»

«Hayır, fakat bu da oldukça garibime gitmişti. Papağanın yalnız görünüşü ile ilgilendi, başka birşeye bakmadı. Kuşa bir kere baktı, fiyatını sordu ve sonra da onu alacağını söyledi.»

«Papağanla beraber kafes de aldı mı?»

«Evet, kafes de aldı ve hayvanı onun içine koyarak gitti.»

«Acaba buraya otomobille mi gelmişti?»

Gibbs, kaşlarını çatarak, «İşte bunu hatırlamıyorum,» dedi. «Zannedersenem altında bir araba vardı. Fakat pek emin değilim. Belki de arabası eski model birşey olduğu için dikkatimi çekmedi.»

«Konuşması nasıldı? Tahsilli bir adam gibi mi konuşuyordu?»

«Şey, konuşması oldukça garipti ve birşey söylerken daima benim yüzüme bakıyordu... sanki benim yüzümde başka birşeyler görüyormuş gibi garip nazarlarla beni süzüyordu. Bilirsiniz bazı insanlar, size baktıkları halde sizi görmezler; bu adamcağız da...»

Mason birdenbire, «Bir dakika,» diyerek onun sözünü kesti, «Onun resmini görseniz tanıyabilir misiniz acaba?»

«Evet, tanırım zannediyorum. Kendisini görsem muhakkak tanırım. Fakat iyi çekilmiş bir resim de işe yarar.»

Mason, «Bir dakika,» diyerek hemen dışarı çıktı ve arabanın içinde oturmakta olan Della Street'in yanına gitti. Sonra cebinden çakısını çıkararak, «Gazeteden bir parça keseceğim, Della,» dedi.

Genç kadın, hafif bir tebessümle, «Kâğıttan oyuncak mı yapacaksın?» diye sordu.

Mason, «Bulmaca yapacağım,» diye cevap verdi ve sonra birinci sahifede bulunan Fremont C. Sabin'in resmini keserek çıkarttı. Birkaç dakika sonra tekrar dükkândan içeri girmişti. Elinde tuttuğu gazete fotoğrafını kuşçuya göstererek, «Papağanı sattığınız adam acaba bu muydu?» diye sordu.

Gibbs birdenbire heyecanlanmıştı. Resme dikkatle baktıktan sonra, «Evet,» diye cevap verdi, «Ta

kendisi; benden papağanı alan adam buydu işte. Bu resim çok güzel. İşte belirli elmacık kemikleri ve ince dudaklar.»

Mason resmi katladı ve ceketinin cebine soktu. Paul Drake, soran gözlerle onun yüzüne bakıyordu.

Gibbs, «Kim bu adam?» diye sordu, «Resmi gazetede ne arıyor?»

Mason, ehemmiyetsiz birşeyden bahsediyormuş gibi, «Sadece papağanları çok seven bir adam,» diye cevap verdi, «Onun kim olduğunu daha sonra söylerim size. Şimdi öğrenmek istediğim bazı şeyler var; bu civarda son günlerde satılan başka papağanlar da var mı acaba?»

Gibbs, «Bildiklerimi Mister Drake'e anlattım,» dedi, «Fakat Mister Drake papağanların ne şekilde beslendiğine dair bazı şeyler sorduğu zaman aklıma gelmemişti, sonradan Helen Monteith'i hatırladım.»

Mason, «Kim bu Helen Monteith?» diye sordu.

«Şehir kütüphanesinin memurlarından biri; çok iyi bir kızdır. Yanılmıyorsam bir müddet evvel onun nişanlandığını duymuştum. Bir hafta kadar önce buraya geldi ve papağanlara nasıl bakıldığını, ne gibi yemler verildiğini sordu.»

«Onun buraya ne zaman geldiğini kat'î olarak hatırlıyamıyor ınusunuz?»

«Hayır, dediğim gibi bir hafta kadar önceydi... Belki de on gün öncedir.»

«Size, bir papağan satın aldığını mı söyledi?»

«Hayır, böyle birşey söylemedi. Yalnızca papağanlar hakkında bilgi istedi.»

«Bu bilgiyi neden istediğini sormadınız mı ona?»

«Belki de sordum. Ne var ki, hatırlamıyorum. Neleri konuştuğumuzu dahi unuttum. Mühim şeyler ol-

madığı için tabii ki aklımda kalmadı. Galiba o zaman, onun bunları neden öğrenmek istediğini merak etmiştim, fakat yine de hiçbir şey sormadım. Sadece öğrenmek istediklerini söyledim.»

«Adresi var mı sizde?»

«Yok, fakat telefon rehberinden bulabilirim.»

Mason, «Aldırmayın, mühim değil,» dedi, «İcabederse ben de bulurum. Artık dükkânınızı kapayıp evinize gidin... Telefon rehberinde ismi vardır, değil mi?»

«Muhakkak vardır, eğer onda yoksa şehir rehberinde muhakkak bulabilirsiniz... Bir dakika şimdi bakarım.»

Gibbs kalın, mavi sayfalı bir kitabı bir müddet karıştırdıktan sonra, «İşte,» dedi, «Doğu Wilmington sokağı, 219 numara. Ana caddede beş dakika kadar gittikten sonra geniş bir cadde göreceksiniz; burası Washington caddesidir. Onu geçin, ondan sonraki sokak Wilmington'dur. Hemen sağa dönün ve yüz metre kadar gidin; verilen numara o civarlarda olmalı.»

Mason, «Çok teşekkür ederim,» dedi, «Yaptığınız bu yardımları ne şekilde ödeyebiliriz acaba?...

«Teşekküre hacet yok, size bu yardımı seve, seve yaptım.»

«Çok iyi bir insansınız, tekrar teşekkür ederim.»

Drake, «Acaba Miss Monteith bu saatlerde kütüphanede midir, yoksa evinde mi?» diye sordu, «Bu hususta bir bilginiz var mı?»

Mason, adamın cevap vermesini beklemeden, «Bu, okadar mühim bir mes'ele değil, Paul» dedi. «Kadıncağızın, papağanlar hakkında sorduğu birkaç sualin üzerinde durmağa değmez. Eğer, papağanların nasıl beslendiğini öğrenmeğe kalkan herkesten şüphelenir-

sek bu mes'ele üzerinde bir sene çalışmağa mecbur kalırız.» Gibbs'in yüzüne bakarak hafifçe gülümsedi ve, «Buraya gelirken bir ipucu yakaladığınızı zannediyordum,» diye devam etti. «Fakat söylediklerinizin ümit ettiğim kadar mühim olmadığını anladım, boşuna ümitlenmişim.»

Birdenbire Paul'un kolunu yakaladı ve onu âdetâ kapıya doğru sürükledi. Dışarı çıktıkları zaman Paul Drake, «Yapmak istediğin şeyi anlayamadım doğrusu, Perry,» dedi, «Okadar acele etmeseydin, adamcağız bize daha fazla malûmat verebilirdi.»

Mason, «Ondan, daha fazlasını öğrenemezdik,» diye cevap verdi, «Sonra, anlattıklarının mühim şeyler olduğunu anlamasını istemedim. Gazeteleri okuduğu zaman bize söylediklerinin mühim şeyler olduğunu anlarsa hemen polise haber verebilir, ondan sonra da...»

«Haklısın, Perry, bunu düşünememiştim.»

Ara'banın yanına geldikleri zaman, Della Street, «Ne haber?» diye sordu, «Birşeyler öğrenebildiniz mi, bari?»

Mason, «Evet, buraya geldiğimiz iyi oldu,» dedi, «Fakat öğrendiklerimizin bize faydalı olup, olmayacağını henüz bilemiyorum. Şimdi ana caddeye çık ve Washington'u geçene kadar devam et, sonra sağa dön. Nerede duracağını biz sana söyleriz.»

Genç kadın sağ elinin iki parmağını alnına götürerek bir selâm verdi ve hafif tebessümle, «Başüstüne, efendim,» dedi.

Araba çalıştığı zaman Drake, «Önce kütüphaneye gitmek istemez misin?» diye sordu, «Orası daha yakın galiba.»

Mason, «Hayır» diye cevap verdi. «Onun, pağanı kütüphanede muhafaza ettiğini hiç zannetmiyorum. Muhakkak evine götürmüştür.»

«Evinde papağan olduğunu zannediyor musun?»

«Şimdilik ben de bilmiyorum. On, onbeş dakika sonra mes'eleyi anlayacağız.»

Della Street arabayı, kalabalık trafik arasında ustaca idare ediyordu. Drake, başını pencereden çıkarak sokak levhalarına bakıyordu. Bir müddet sonra, «Tamam,» dedi. «Burası Washington caddesi. Gitmek istediğimiz sokak bundan sonraki.»

Della, arabayı yavaşlatarak, «Bu sokağın üzerinde hiçbir şey yazmıyor,» dedi.

Mason, bir an düşündükten sonra, «Herhalde burası olacak,» dedi, «Şu köşeyi dön bakalım... Aman Yarabbi, bu şehre turist çekmek için bin türlü zahmete katlanırlar, sonra da sokakların üzerine isim yazmazlar. Böyle mühim sokakların köşelerine, isimlerini bildiren levhalar koymak çok mu zor geliyor onlara? Tamam, Della, şurası olacak. Kaldırıma yanaşiver.»

Önünde durdukları bina, eski Kaliforniya stili bir köşktü. Evin ön cephesi kırmızı tuğladan inşa edilmişti; arka tarafta, garaj olarak yapılmış, fakat odunluk olarak kullanılan ve kapıları açık duran küçük bir kulübe vardı.

Mason arabadan çıkarken birdenbire duraladı. Bir papağanın, «Merhaba, merhaba. Buyurun, oturun,» diye bağırdığını duymu şlardı.

Mason, gülümseyerek Drake'in yüzüne baktı.

«Şansımız yaver gidiyor,» dedi, «Bir papağan bulduk galiba.»

Della, heyecanlı bir sesle, «Bakın,» diye bağırdı, «Hayvan şu telli kapının arkasındaki kafesin içinde.»

Drake, «Ön kapıdan girip Helen Monteith'i sorguya çekelim ini?» diye sordu.

«Hayır, önce arka taraftan gidip şu papağanı sorguya çekeceğiz.»

Mason, bunu söyledikten sonra bir zamanlar çim olan, fakat bakımsızlık ve yakıcı Kaliforniya güneşi sebebiyle kurumuş otlarla kaplı olan bahçeyi geçerek, evin arkasındaki geniş ve telli terasa yürüdü. Papağan onların yaklaştığını görmüş ve kanatlarını çırpıyordu. Birkaç kere zıpladıktan sonra tekrar, «Buyurun oturun. Merhaba, merhaba. Buyurun oturun,» diye bağırmağa başladı.

Mason, papağana bakarak, «Merhaba, Polly,» dedi ve terasın teline iyice sokuldu. Kuş da bir an tereddüt ettikten sonra, «Merhaba, Polly,» diye cevap vermişti.

Mason, birdenbire, «Aman Yarabbi, şuna bak,» diye seslendi.

Drake, onun bu heyecanına şaşırmıştı. «Ne var, ne oluyor, Perry?» diye sordu.

«Hayvanın sağ ayağına baksana. Parmaklarından bir tanesi eksik.»

Papağan onlarla alay ediyormuş gibi birkaç kahkaha attı ve sonra tüylerini kabartarak gagasını açtı. Gözlerini Perry Mason'un yüzüne dikmiş, onu seyrediyordu. Bir müddet baktıktan sonra birdenbire kanatlarını çırpı ve, «Bırak şu silâhı, Helen! Ateş etme! Aman Yarabbi, vurdun beni!» diye bağırdı.

Papağan bunları söyledikten sonra birden sustu ve başını yana yatırarak önünde duran insanlara baktı. Sanki söylediği kelimelerin yarattığı tesiri görmek istiyordu.

Drake, «Aman Allahım,» dedi, «Acaba söyledikleri...»

Yanıbaşında bir kadın sesi duyunca birden sustu.

İri, yarı, uzun boylu bir kadın meraklı nazarlarla onları süzüyordu.

Mason, «Miss Monteith isminde birini arıyordum,» dedi. «Acaba burada mı oturuyor?»

Kadın bir an tereddüt ettikten sonra şüpheli bir sesle, «Ön kapıyı çaldınız mı?» diye sordu.

«Hayır, çalmadık. Arabamızı kaldırımın kenarında parkedince, garajın boş olduğunu gördük... Sonra bir papağan sesi duyarak bu tarafa yürüdük. Ben papağanları çok severim de.»

«İsminizi sorabilir miyim?»

«Mason. Sizin isminiz nedir?»

«Ben Misis Winters'im, Helen Monteith'in kapı komşusuyum. Fakat aradığınız kadının ismi artık Monteith değildir.»

«Değil mi?»

«Hayır, iki hafta kadar evvel evlendi... Evlendiği adamın ismi George Wallman; galiba eski bir muhasebeciymiş.»

Mason, «Acaba bu papağan ne zamandan beri burada, biliyor musunuz?» diye sordu.

«Zannedersen bu papağanı ona, kocası hediye etti. Bu hayvan aşağı, yukarı iki haftadır burada. Misis Wallman'la bir iş için mi görüşmek istiyordunuz?»

Mason, mâsum bir tavır takınarak, «Yok canım,» dedi, «Kendisine bir mes'ele hakkında bazı şeyler soracaktım.» Mrs. Winters, dedektifle Della'ya bakınca Mason onun koluna girdi ve bir köşeye çekerek, gizli birşey söyleyecekmiş gibi sesini alçalttı. Della, şefinin taktiğini anlamış ve Paul'ü de alarak arabaya doğru yürümüştü.

Mason, «Misis Wallman dışarıya ne zaman çıktı acaba, Misis Winters?» diye sordu.

«Yarım saat, belki de kırkbeş dakika önce.»

«Nereye gittiğini veya ne zaman döneceğini biliyor musunuz?»

«Hayır, bilmiyorum. Eve geldiği zaman oldukça telâşlıydı. Koşarak içeriye girdi ve iki, üç dakika kadar kaldıktan sonra çıktı. Yine koşarak garaja gitti ve arabasını çıkararak sür'atle uzaklaştı.»

«Eve de kendi arabası ile mi geldi?»

«Hayır, işe giderken otomobilini pek almaz. Kütüphane buradan iki, üç yüz metre uzaklıkta olduğu için güzel havalarda yürümeyi tercih eder.»

«Pekâlâ, eve nasıl geldi?»

«Bir taksiyle. Papağan için de birşey söylemedi, bazan beni görür ve hayvana su veya yem vermemi rica ederdi. Zannedersenem kafesin içinde papağana bütün gece yetecek kadar yem var. Fakat onun ne zaman döneceğini bilemiyorum... Garajın kapılarım da açık bırakmış, kapıyayım onları. Arabasını çıkardığı zaman bu kapıları hiç açık bırakmaz, dışarı çıktıktan sonra daima kapardı, fakat bugün ne oldu anlayamadım. Arabayı çıkardıktan sonra kapıları kapamadan tam gaz buradan uzaklaştı.»

«Belki de bir sinemaya veya tiyatroya yetişecekti... veya kocası ile buluşacaktı. Buraya geldiği zaman kocası yanında değildi, değil mi?»

«Hayır, zaten kocası burada değil; galiba başka bir yerde kendine iş arıyor. Arada, sırada gelir, gider. Bu hafta sonunu beraberce bir yerde geçirdiler. Bunu iyi biliyorum, çünkü papağanlarına ben baktım.»

«Demek kocası işsiz, öyle mi?»

«Evet.»

«Bugünlerde işsizlerin sayıları çoğaldı yine. Fakat her halde onun gibi bir genç adam birkaç gün içinde kendine...»

Mrs. Winters mühim birşey söyleyeceğini gi-

bi elini kaldırarak onun sözünü kesti. Perry Mason, birkaç kelime oyunu ile çok şey öğrenebileceğini anlamıştı.

«Fakat Helen'in evlendiği adam genç değil ki.»

«Oh, öyle mi? Ben, Misis Walman'ın genç olduğunu zannetmiştim. Tabii onunla hiç karşılaşmadık, fakat...»

«Herkesin gençlik görüşü başkadır tabii. Kendisi otuz yaşlarındadır, fakat evlendiği adam ondan en aşağı yirmini yaş büyük tahmin ediyorum. Belki de çok iyi ve istikrarlı bir adam; yine de onun gibi genç bir kadının, babası olabilecek bir adamla evlenmesi... Her neyse dedikodu etmiyelim, bu işler beni alâkadar etmez. Onunla evlenen ben değilim ya! Kocasını bana tanıstırdığı zaman, yaşı hakkında hiçbirşey söylememeye karar vermiştim. Ben, kimsenin işine burnumu sokmak istemem... Misis Walman'ı ne için görmek istediğinizi sorabilir miyim?»

«Misis Walman'ı görmek istiyordum; aynı zamanda kocası ile de görüşmek istedim. Onu nerede bulabilirim acaba?»

Kadın şüpheli nazarlarla Mason'u süzdü ve sonra, «Onun evli olduğunu bilmiyorsunuz zannediyordum,» dedi.

Mason, «Bilmiyordum,» diye itiraf etti, «Buraya geldiğim zaman bilmiyordum tabii... Fakat öğrendikten sonra... Onunla görüşürsem çok iyi olur; bir iş verebilirim kendisine.»

Mrs. Winters, «Bugünlerde işsiz olan pek çok genç var,» dedi, «Helen onunla evlenirken ne düşündü bilmiyorum ama, bu adama bakmak mecburiyetinde kalacağına eminim. Herhalde, dediğim gibi çok iyi, sessiz ve hürmete lâyık bir adam. Fakat işsiz bir erkek ve vaziyetinin iyi olmadığı, üzerindeki elbiselerden de bel-

li oluyor. Herhalde Helen ona yeni bir elbise alacaktır. Oldukça sakın bir hayatı vardır ve duyduğuma göre, bir miktar birikmiş parası da varmış.»

Mason, gözlerini kırparak bir an düşündü. Sonra elini yeğinin cebine sokarak Fremont C. Sabın'ın, gazeteden kesmiş olduğu resmini çıkardı.

«Acaba bu fotoğraf, Mister Walman'ın fotoğrafı mı? Söyleyebilir misiniz bana?»

Mrs. Winters gözlüğünü ayarladı ve Mason'un elindeki gazete parçasını alarak dikkatle baktı. Paul Drake ve Della Street, âdeta nefes almaksızın olanları seyrediyorlardı.

Mrs. Winters'in yüzünde birdenbire bir hayret ifadesi belirmişti. Kadın, bir an tereddüt ettikten sonra: «Aman Yarabbi!» dedi, «Tamam, ta kendisi. Onu nerede görsem tanırım. Allah, Allah, George Walman ne yaptı ki resmini gazetelere bastılar?»

Mason, kadının elindeki resmi alarak, «Bakın Misis Winters,» dedi, «Misis Walman'ı muhakkak bulmam lâzım; bu benim için çok mühim...»

«Oh, demek şimdi de Misis Walman'ı görmek istiyorsunuz, öyle mi?»

«Hangisi olsa olur, fakat en son gördüğünüz şahıs, Misis Walman olduğuna göre belki nerede olduğunu söyleyebilirsiniz bana.»

«Emin olun ki bilmiyorum. Belki de kızkardeşini ziyarete gitmiştir. Kardeşi Edenglade'de öğretmendir.»

«Kızkardeşi evli midir?»

«Hayır, hiç evlenmemiş.»

«O halde onun ismi hâlâ Monteith'dir.»

«Evet, Sarah Monteith. Aslında o Helen'in ablasıdır, fakat birkaç yaş büyük olmasına rağmen Helen'den genç görünür. Helen ise hayatı biraz fazla ciddiye alan bir kadındır.»

«Başka akrabaları var mı acaba, biliyor musunuz?»

«Hayır.»

«Yani, gidebileceği başka bir yer yok mu?»

«Hayır.»

Mason, nazik bir tavırla şapkasını çıkararak kadını selâmladı ve «Yardıminıza çok teşekkür ederim, Misis Winters» dedi. «Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Herhalde Misis Walman'ı başka bir zaman gelip görmeğe mecbur kalacağım.»

Bunları söyledikten sonra hemen döndü ve arabaya doğru yürümeğe başladı. Mrs. Winters, «Ona bırakacağınız bir haber varsa bana söyleyebilirsiniz» dedi. «Nasıl olsa kendisini göreceğim... fakat...»

Mason, birkaç adımda arabanın yanına gelmiş ve kapıyı açıp içeri girmişti. Kadını tekrar selâmladıktan sonra, «Teşekkür ederim,» diye seslendi, «Fakat kendisini görmem çok daha iyi olur.»

Bu sırada papağan tekrar, «Bırak o silâhı, Helen!» diye bağırmağa başlamıştı, «Ateş etme! Aman Allahım, vurdun beni!»

Della Street arabayı çalıştırmış ve gazlamıştı.

Bir müddet yol aldıktan sonra, Mason, «Haydi bakalım, Paul,» dedi, «İşe başlamanın zamanı geldi. Bu kadını bulman lâzım. Bütün adamlarını etrafa sal; trafik dairesinden kadının arabasının numarasını, markasını ve tipini öğren. Edenglade'deki ablasını da arayıp bul ve ona sor.»

Della, «Nereye gidiyoruz şimdi?» diye sordu.

Mason, «Ben Sabin'in şehirdeki evine gideceğim» dedi. «Öyle zannediyorum ki bu kadıncağыз da oraya gitti. Ondan evvel oraya varabilirsem fevkalâde bir iş yapmış olurum.»

Drake, «Onu bulursam ne yapayım?» diye sordu.

«Onu öyle bir yere sakla ki, ben kendisini görmeden kimseyle konuşamam.»

«Fakat Perry, bu söylediğin iş o kadar basit değil.»

«Aman Yarabbi, Paul, bir de seninle mi uğraşacağım? Sinir krizi geçirdiğini bahane ederek onu bir kliniğe yatır.»

«Bu işi yapmak için bazı tehlikeleri göze almak lâzım. Bunu herkese yutturamayız.»

Mason, ciddî bir sesle, «Papağanın ne söylediğini duyarsa o kendiliğinden bir hastahaneye yatmak isteyecektir, merak etme!» dedi.

HELEN MONTEITH

Mason arabayı kaldırıma yanaştırdıktan sonra, karşı tarafta, ışıkları yanmakta olan bir eve baktı. Sonra Della Street'e dönerek, «Hakikaten çok büyük bir ev,» dedi. «Adamcağız burada yalnız yaşamaktan sıkılmakta haklıymış.»

Arabanın kapısını açıp dışarıya çıkarken Della, «Şu gelen adam galiba Paul'un dedektiflerinden birisi olacak,» dedi.

Yandaki apartmanlardan birinin kapısına gizlenmiş olan bir adam, ağır adımlarla gölgeden çıkmış ve arabanın numarasına baktıktan sonra onlara doğru ilerlemeğe başlamıştı.

Della, «Farları söndüreyim mi, Şef?» diye sordu.

«Evet, iyi olur.»

Farlar sönünce etraf yine kapkaranlık kesilmişti. Adam Mason'un yanına yaklaşıncaya, «Siz Mason'sunuz, değil mi?» dedi.

«Evet, ne oldu?»

«Ben, Drake Dedektif Bürosunun memurlarındanım. Yaşlı kadın ve oğlu bugün öğleden sonra tayyareden inip dosdoğru buraya geldiler. Bizim arkadaşlardan birisi onları takip etti. Şimdi içerdelere ve zannedersem münakaşa ediyorlar. İçerisi oldukça gürültülü.»

Mason, perde aralıklarından ışık sızan büyük binaya baktı. Sonra hafif bir tebessümle, «O halde,» dedi, «Ben de içeri girip onların kavgalarına iştirâk ederim.»

Dedektif, «Bizim şef, IV - 1302 plâka numaralı bir arabayı bulmamızı söylemişti. Sizin geldiğinizi görünce plâkanıza baktım. Aranana arabanın bu olabileceğini düşünmüştüm, fakat değilmiş.»

Mason, «Hayır,» dedi, «O size herhalde Helen Monteith'in arabasının numarasını vermiş olacak. Bu kadın San Molinas'ta oturuyor, fakat buraya gelebilir. Mümkün olduğu takdirde onu herkesten evvel görmek...»

Mason, köşeden dönen bir otomobilin farlarını görünce birdenbire sustu. Dedektif, «Bakalım bu da kim?» dedi, «Belki de ailenin yakın akrabaları kavgaya iştirâk etmek için geliyorlardır.»

Bir ara kaybolduktan sonra hemen koşarak geri geldi ve Mason'un yanına yaklaşıp, «Patronun, numarasını verdiği araba bu» dedi. «Yapmamı istediğiniz birşey var mı?»

Mason ona hiçbirşey söylememiş, anî bir hareketle, kaldırıma yanaşmağa çalışan arabaya doğru koşmağa başlamıştı. Direksiyondaki genç kadın motoru

susturup, arabadan çıktığı zaman Mason onun yanına varmıştı.

«Sizinle konuşmak istiyorum, Miss Monteith,» dedi.

Genç kadın sert bir sesle, «Kimsiniz siz?» diye sordu.

«İsmim Mason'dur. Charles Sabin'in avukatıyım.»

«Benden ne istiyorsunuz?»

«Sizinle konuşmak istiyorum.»

«Ne hakkında?»

«Fremont C. Sabin hakkında.»

«Size söyleyecek birşeyim olduğunu zannetmiyorum.»

«Aklınızı başınıza toplayın. Hâdiseler o kadar karıştı ki yardıma ihtiyacınız var. Yalnız başınıza birşey yapamazsınız.»

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Demek istediğim şu ki, bütün gazeteciler bu işin peşindeler. Çok geçmeden hepsi de sizin, kendini George Wallman olarak tanıtan Fremont C. Sabin'le evlenmiş olduğunuzu öğreneceklerdir. Bunu öğrendikten sonra da evinizdeki Kazanova adlı papağanı bulmaları ve onun, 'Bırak o silahı Helen... Ateş etme... Aman Allahım, vurdun beni!' diye bağırdığım işitmeleri bir anmes'elesi olacaktır.»

Genç kadın oldukça uzun boyluydu ve Masonun gözlerine bakmak için, gözlerini hafifçe kaldırması kâfi gelmişti. Oldukça zeki ve verdiği kararları çabuk tatbik eden bir insan olduğu ilk bakışta belli oluyordu.

Hiç düşünmeden, «Bütün bunları nasıl öğrenirsiniz?» diye sordu.

«Polisin ve gazetecilerin kullanacakları usulleri kullanarak.»

Genç kadın sakin bir sesle, «Pekalâ,» dedi, «Sizinle konuşmayı kabul ediyorum. Öğrenmek istediğiniz şeyler nelerdir?»

«Herşeyi öğrenmek istiyorum.»

«Eve mi girelim, yoksa benim arabamda mı konuşalım?»

Mason, hafif bir tebessümle, «Darılmazsanız benim arabamda konuşalım,» dedi. Sonra onun kolunu hafifçe tutarak arabasının bulunduğu yere götürdü ve Della ile tanıştırdıktan sonra ön koltuğa, kendi yanına oturttu.

Helen Monteith, «Şunu bilmenizi isterim ki,» dedi, «Yanlış veya utanılacak hiçbir hareket yapmadım.»

«Anlıyorum.»

Mason, arabanın pencerelerinden giren hafif ışık altında onun profilini görebiliyordu. Genç kadının hareketleri gayet sakin, sesi kontrollüydü. Kendine sempati kazandırmak için hiç gayret sarfetmiyor, bunu lüzumsuz addediyordu. Hızlı, hızlı konuşmasına rağmen heyecanına hâkim olmasını biliyor, hislerini belli etmiyordu.

«Ben, bir kütüphane memuruyum» diye başladı. «San Molinas kütüphanesinde çalışırım. Birçok sebepler dolayısıyla bugüne kadar evlenmedim. Mesleğim dolayısıyla pek çok kitap okudum. İyi kitapları ve sağlam karakterli insanları bir bakışta anlarım. Basit şeylerle eğlenmekten hoşlanan, içki içen gençlerden nefret ederim diyebilirim.

«Şimdi Fremont C. Sabin olduğunu öğrendiğim adamla, iki ay kadar önce tanıştım. Kütüphaneye gelerek, muayyen bazı ekonomik bahisleri okumak istediğini söylemiş, benden bazı kitaplar sormuştu. Biraz samimî olduktan sonra bana, hiç gazete okumadığını, çünkü gazetelerin yalnız cinayetlerden ve politik hâdi-

selerden bakısettiğini söyledi. Kültürünü arttırmak için dergiler, mecmualar okuyor, tarih, ekonomi ve ilim gibi bahislerle ilgileniyordu. Bazen da isim yapmış, iyi yazarların romanlarını okurdu. Sorduğu enteresan sorular o kadar hoşuma giderdi ki, onunla ilgilenmeğe başladım. Onun, benden çok daha yaşlı olduğunu ve iş bulmak için uğraştığını biliyordum. Elbiseleri çok temiz olmakla beraber oldukça eskiydi. Bütün bunları anlatıyorum, çünkü durumu iyice anlamalısınız.»

Mason başını salladı.

«Bana, isminin George Wallman olduğunu, bir zamanlar büyük bir bakkaliyede muhasebeci olarak çalıştığını ve para biriktirerek kendine bir dükkân açtığını, fakat bazı sebepler dolayısıyla dükkânını kapamağa mecbur kaldığını anlattı. Elindeki bütün parası tükenmişti. Çok aramasına rağmen kendine uygun bir iş bulamamıştı; çünkü piyasada büyük bir işsizlik hüküm sürüyordu ve çalıştıracak adam arayanlar da daha ziyade gençleri tercih ediyorlardı.»

Mason, «Onun hakiki hüviyetini bilmiyor muydunuz?» diye sordu.

«Hayır, bilmiyordum.»

«Hakiki hüviyetini neden gizlediğini biliyor musunuz?»

Genç kadın kısaca, «Evet,» diye cevap verdi.

«Neden?»

«Şimdi anlıyorum ki, kendisi evli ve zengin bir adamdı. Kendisini hoşlanmadığı bir kadından ve servetine göz dikenlerden korumak istiyordu.»

Mason, ona acıdığını belirten bir sesle, «Bu arada sizin hayatınızı da berbat etti,» dedi.

Genç kadın, onun sözlerine kızmış gibi birden döndü ve Mason'un yüzüne baktı.

«Onu tanımadığınız nasıl da belli ...George'u,

yâni Mister Sabin'i tanısaydınız bu şekilde konuşmazdınız.»

«Fakat bu bir hakikat değil mi?»

Genç kadın başını salladı.

«Size onun ne karakterde bir adam olduğunu tam mânasiyle anlatamadım. Fakat mes'ele aydınlanınca, yaptıklarının makul sebepleri olduğunu anlayacaksınız.»

«Size yaptıklarına kızmıyorsunuz demek.»

Genç kadın düşünceli bir tavırla, «Hayır,» dedi, «Hayatımın en mes'ud iki ayı, onunla tanıştıktan sonra geçirdiğim iki aydır. Bu trajedi bende bir şok tesiri yarattı... Her neyse, benim üzüntüm sizi ilgilendirmez.»

«Üzüntünüzü anlıyorum.»

«Uzun zamandan beri biriktirdiğim bir miktar param vardı. Elli yaşına gelmiş ve belirli bir mesleği olmıyan bir adamın iş bulmakta ne kadar güçlük çekeceğini biliyordum; çünkü iyi bir muhasebeci de değildi. Ona, San Molinas'ta küçük bir bakkal dükkânı açabilmesi için sermaye bulabileceğimi söyledim. Şehirde dükkân için müsait bir yer aradı, fakat burada tutunamayacağını anladı; bu şehirde dükkân açmak için büyük bir sermayeye ihtiyaç vardı. O zaman ona, daha müsait bir yer aramasını söyledim.»

«Sonra ne oldu?»

«Daha müsait bir yer bulabilmek için şehirden ayrıldı.»

«Buradan ayrıldıktan sonra ondan haber aldınız mı?»

«Evet, mektup yazıyordu.»

«Mektuplarında neler yazıyordu?»

«İş hususunda fazla bilgi vermiyor, daha ziyade şahsî şeylerden bahsediyordu. Evlendikten bir hafta

kadar sonra buradan ayrıldı.» Birden dönerek Maso-
nun yüzüne baktı ve, «Kim ne derse, desin beni sevi-
yordu.» Diye ilâve etti.

Bunu hiç düşünmeden, içinden geldiği gibi, hâ-
diseleri dramatize etmeden söylediği belli oluyordu. Ma-
son, onun söylediğini kabul ediyormuş gibi sessizce ba-
şını sallamakla iktifa etti.

«Bugünkü gazeteyi alıp ta, Fremont C. Sabia
isminde birinin öldürüldüğünü okuyunca... onun res-
mini görünce...»

«Resmi görünce onu hemen tanıdınız mı?»

«Evet. Karakterine uymayan bazı garip taraf-
ları da yok değildi... Onun, hayatta muvaffak olamamış
bir adam olduğuna bir türlü inanamıyordum. Çünkü
oldukça kuvvetli bir karaktere sahipti. Hayatta muvaf-
fak olamaması için hiçbir sebep yoktu; zeki, iş bilir,
karakter sahibi bir adamdı. Benim parama el bile sür-
mek istemiyordu. Bunu her hareketinden anlıyordum.
Bana, kendisinin bir mikdar parası olduğunu, bu para-
nın ikimizi de bir müddet idare edebileceğini, ancak o
bittikten sonra benim paramı kullanacağımızı söyler
dururdu.»

«Fakat onun çok zengin bir adam olduğunu
hiçbir zaman anlamadınız değil mi?»

«Hayır, hiçbir şeyden şüphelenmek aklıma gel-
miyordu. Şüphemi çekebilecek bazı hareketleri olmadı
değil, fakat bunların üzerinde bile durmadım. Ancak
gazetede haberi okuyup onun resmini görünce, yapmış
olduğu bazı hareketler aklıma geldi. Şu dağ kulübesi
hakkında yazılanlar ve kulübenin resmini görünce...»

«Tabii, son hafta içinde ondan hiç mektup al-
mamıştınız.»

«Bilâkis, ayın onu, Cumartesi günü ondan bir
mektup aldım. Onu, Santa Delbarra'dan postaya ver-

mişti. Bir dükkân bulduğunu ve kira hususunda anlaşmağa çalıştığını yazıyordu. Çok iyimser şeyler yazıyor ve birkaç gün sonra dönebileceğini bildiriyordu.»

«Herhalde el yazısını henüz tam mânasiyle tanıyamıyordunuz...»

«Yazılan mektubun Mister Sabin... veya benim tanıdığım ismiyle George Wallman'ın elinden çıktığına eminim.»

«Fakat nasıl olur? Deliller cesedin... açık konuşmak mecburiyetinde kaldığım için özür dilerim, fakat bu şekilde konuşmağa mecburum... ipuçları onun, ayın altısında öldürüldüğünü gösteriyor.»

Genç kadın, üzgün bir sesle, «Anlamıyor musunuz?» dedi, «Benim, kendisini sevip, sevmediğimi kontrol ediyordu. Onu, fakir bir adam olarak sevdiğimden ve parasında gözüm olmadığından emin olmak istiyordu. Dükkân aradığı filân yoktu. Bu mektupları önceden hazırlamış ve muhtelif yerlere, muhtelif tarihlerde atılmak üzere bırakmıştı.»

Mason, «Bu son mektup yanınızda mı?» diye sordu.

«Evet.»

«Görebilir miyim onu?»

Genç kadın çantasını açmak üzere eline aldı, fakat birdenbire fikrini değiştirdi ve, «Hayır,» dedi.

«Neden?»

«Mektup bana yazılmıştır, kimsenin görmesine müsaade edemem. Fakat mes'elenin aydınlanmasına yardımcı olacaksa ve polis görmekte ısrar ederse mecburen göstereceğim.»

«Fakat bunu göstermeğe mecbur kalacaksınız. Eğer dediğiniz gibi, mektupları önceden hazırlayıp, muhtelif yerlerden postaya verilmek üzere birine verdiyse, bu şahıs, onu canlı olarak en son gören kimse olabilir.»

Genç kadın bir an düşündü. Fakat hiçbir şey söylemedi.

Mason, «Ne zaman evlenmiştiniz?» diye sordu.

«Ağustosun yirmi yedisinde.»

«Nerede?»

Helen Monteith bir an tereddüt etti ve sonra başını hafifçe kaldırarak, «Meksika'ya geçtik ve orada evlendik,» dedi.

«Neden bu şekilde hareket ettiğinizi öğrenebilir miyim?»

«George... Mister Sabin, bazı sebepler dolayısıyla orada evlenmeyi tercih ettiğini söyledi... ve...»

Mason, sabırsız bir sesle, «Evet?» dedi, «Devam edin, lütfen.»

«Daha sonra, Santa Delbarra'da tekrar evlenecektik.»

«Neden başka yerde değil de orada?»

«Karısından ayrılmak üzere olduğunu, fakat mahkemeden henüz ilâm almadığını, bu yüzden evlenmemizin hükümsüz sayılabileceğini söyledi... Fakat Mister Mason, bütün bunlar benim şahsî problemlerim.»

«Bazıları şahsî problemlerinizi olabilir, fakat hepsi değil.»

«Her neyse, onunla evlediğimiz zaman, izdivacımızın kanuni sayılmıyacağını biliyordum. Bunu, onun yapmış olduğu iyi bir jest olarak kabul ettim. Kısa bir müddet sonra tekrar ve daha kanunî bir izdivaç yapacağımızdan enindim.»

«O halde ilk izdivacınızın kanunî olmadığını biliyordunuz.»

«İzdivacımız yalnız bu memlekette kanunî sayılmazdı... Yani evlendiğimiz yerde yaptığımız izdivaç tamamen kanunîydi... Bunu şu anda izah etmek benim

için oldukça güç. İzah etmeğe de çalışmıyacağım.»

«Pekâlâ, şu papağan mes'elesi nedir?»

«Kocam... şey, yani Mister Sabin daima bir papağana sahip olmak isterdi.»

«Evet, anlıyorum. Bu papağan ne zamandan beri sizin yanınızdaydı?»

«Zannedersem Mister Sabin onu ayın ikisi, Cuma günü eve getirdi. Yani buradan ayrılmadan iki gün evvel.»

Mason, dikkatli nazarlarla genç kadının profilini tetkik etti. Bir müddet düşündükten sonra, «Mister Sabin'in, bu papağanı San Molinas'tan satın aldığını biliyor muydunuz?» diye sordu.

«Evet.»

«Papağanın ismi nedir?»

«Kazanova.»

«Kulübede bulunan papağan hakkında yazılanları okudunuz mu?»

«Evet.»

«Bu papağan hakkında bildiğiniz birşey var mı?»

«Hayır.»

Mason, kaşlarını çattı ve, «Biliyor musunuz, Miss Monteith,» dedi, «Mes'ele o kadar karışık ki.»

Genç kadın, «Haklısınız,» diye itiraf etti, «Bunun için de mister Sabin'in yaptıkları hakkında hüküm vermenin, mes'ele aydınlanmadan doğru olmayacağı kanaatindeyim. Çünkü hakikatleri henüz bilmiyoruz.»

Mason, «Bu dağ kulübesi hakkında malûmatınız var mı?» diye sordu.

«Tabii, balayımızı orada geçirmiştik. Kocam, yani Mister Sabin, kulübenin sahibini tanıdığını, orada birkaç gün kalmak için kendisinden izin aldığını söylemişti. Şimdi yaptığı hareketleri düşünüyorum da, işi

gücü olmıyan bir adam zannettiğim... Her neyse, daha ervel de dediğim gibi yaptığı şeyleri, bazı sebeplere istinaden yaptı ve bu sebeplere el'ân hürmet ediyorum.»

Mason, birşey söylemek için ağzını açtı. Fakat sonradan vazgeçti ve gözlerini kısarak birkaç saniye düşündü. Nihayet, «O kulübede ne kadar kalmıştınız?» diye sordu.

«Yalnız hafta sonunu orada geçirdik, çünkü ben Pazartesi gecesi çalışmağa mecburdum.»

«Meksika'da evlendikten sonra hemen o kulübeye mi gittiniz?»

«Evet.»

«Kocanız bu kulübeye geldiği zaman yabancılık çekti mi? Yani etrafı biliyor muydu?»

«Oh, evet, bir kere orada bir ay yaşadığını söyledi.»

«Kulübenin sahibi olan adamın ismini söylemiş miydi size?»

«Hayır.»

«Peki, bunu merak etmediniz mi?»

«Hayır.»

«Ağustosun yirmi yedisinde evlenmişsiniz, değil mi?»

«Evet.»

«Kulübeye aynı günün akşamı mı gittiniz?»

«Hayır, yirmi sekiz sabahı gittik. Yolumuz oldukça uzun olduğu için bütün gece yollarda kalmak istemedik.»

«Orada elbiselerinizden bazılarını bıraktınız mı?»

«Evet.»

«Bunu kasten mi yaptınız?»

«Evet. Oradan biraz acele olarak ayrıldık. Komşulardan birisi ziyarete gelmişti. Fakat Mister Sabın

onu görmek istemediğini söyledi ve kapıyı açmadı. Herhalde komşusunun beni görmesini veya onunla konuşarak hakikî hüviyetini öğrenmemi istemiyordu. Adam kapıdan çekildikten sonra hemen arabaya atladık ve oradan uzaklaştık. Mister Sabin, elbiselerimden bazılarını orada bırakabileceğimi, kimsenin bu kulübeyi kullanmayacağını ve gelecek ay yine bir fırsatını bularak gelebileceğimizi söyledi.»

«Kulübede kaldığınız müddetçe Mister Sabin herhangi bir yere telefon etti mi?»

«Evet, iki kere telefon etti.»

«Kimlerle konuştuğunu biliyor musunuz? Konuşmalarını dinlediniz mi?»

«Hayır.»

«Onu öldürenin kim olduğu hakkında bir ma-lûmatınız veya tahmininiz var mı?»

«Hayır, bu hususta hiçbir şey bilmiyorum.»

Mason, kelimelerin üzerinde durarak, «Herhalde,» dedi, «Cinayette kullanılmış olan tabanca hakkında da hiçbir şey bilmiyorsunuz.»

Genç kadın hiç ümit edilmeyecek bir cevap verdi.

«Oh, fakat bu silâhı tanıyorum.»

«Tanıyor musunuz?»

«Evet.»

«Nereden tanıyorsunuz, söyler misiniz bana?»

Helen Monteith, hafif bir sesle, «Bu tabanca, San Molinas Kütüphanesindeki bir silâh koleksiyonunun parçalarındandır,» diye cevap verdi.

«Kütüphanede bir silâh koleksiyonu mu var?»

«Evet, kütüphaneye ait odalardan birinde bir silâh koleksiyonu vardır. Bu koleksiyon, şehir kütüphanesine verilmiştir ve kütüphane komitesi de bu odanın bakımından kütüphane memurunu mes'ul tutmuş-

tur. Kütüphanenin temizlik işleri ile meşgul olan kapıcı...»

«Bu tabancayı koleksiyondan kim aldı?»

«Ben aldım.»

«Neden?»

«Bunu kocamın isteği üzerine yaptım. Bana... Hayır, hayır, bu mes'ele hakkında konuşamıyacağım, mister Mason.»

«Peki, bu tabancayı kime verdiniz?»

«Bu tabanca mevzuunu kapayalım artık.»

«Pekalâ, kocanızın, Fremont C. Sabin olduğunu ilk defa ne zaman öğrendiniz?»

«Bu sabah, kulübenin resmini gazetelerde gördüğüm zaman... Ne yapacağımı bilemiyordum, yalnız kötü birşeyler olmaması için dua ediyordum. Fakat öğleden sonra çıkan gazeteler onun resmini basınca herşeyi anladım.»

Mason bir an tereddüt etti ve sonra aniden, «Sizin bundan maddî menfaatiniz ne olacak?» diye sordu.

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Herhangi bir vasiyetname veya sigorta poliçesi gibi birşeyler var mıydı? Yani...»

«Hayır, böyle birşey yoktu.»

Mason bir müddet düşünceli bir tavırla genç kadını süzdü ve sonra, «Peki, ne yapacaksınız?» diye sordu.

«Eve girip Mister Sabin'in oğlu ile görüşeceğim ve ona herşeyi anlatacağım.»

«Fakat şu anda karısı da orada.»

«Fremont C. Sabin'in karısı mı demek istiyorsunuz?»

«Evet.»

Genç kadın dudaklarını ısırды ve düşünceli bir tavırla başını önüne eğdi.

Bir müddet otomobilin içinde derin bir sükût oldu. Sonra Mason, müşfik bir sesle: «Biliyor musunuz, Misis Monteith,» dedi, «Cinayet silâhının kütüphaneden ne sebeple alındığını polis anlamak istiyecektir... Sakın onun hakikî hüviyetini ve evli olduğunu anlıyarak kızmış ve büyük bir öfkenin tesiri altında kalarak...»

«Onu öldürmüş olduğumu mu ima etmek istiyorsunuz?»

Mason, hiç düşünmeden, «Evet,» dedi.

«Bu, çok saçma bir düşünce olur! Onu çok seviyordum. Ona rastlayıncaya kadar hiçbir erkeği sevmemiştım...»

«Fakat sizden oldukça yaşlı bir erkekti.»

«Evet, herşeyi benden fazlaydı; daha akıllı, daha müşfik, düşünceli bir erkekti... Onun ne kadar büyük bir insan olduğunu bilemezsiniz. Onu, kütüphaneye gelerek bana kur yapmağa çalışan, gezmeğe davet eden gençlerle mukayese dahi etmezdim...» Genç kadın birdenbire sustu.

Mason, «Della,» dedi, «Miss Monteith'i sakın, istirahat edebileceği bir yere götürmeni istiyorum. Gazeteciler nerede olduğunu öğrenirlerse kendisini rahat bırakmazlar. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?»

«Evet, Şef, anlıyorum.» Della âdeta ağlamaklı bir sesle konuşuyordu. Mason, onun arka koltukta ağladığını tahmin etti.

Fakat Miss Monteith, «Bir yere gitmek istemiyorum,» dedi, «Başıma gelen herşeye katlanmağa hazırım.»

«Misis Sabin'le karşılaşmak ister misiniz? Onun, hiç te makul bir kadın olmadığını öğrenmiş bulunuyorum.»

Helen bir an düşündükten sonra, «Hayır,» dedi, «Onu görmek istemem.»

«Miss Monteith, önümüzdeki birkaç saat içinde çok mühim hâdiseler cereyan edebilir. Şu anda polis, cinayet silâhının menşeyini araştırmakla meşgul; yani silâhın nereden geldiğini henüz bilmiyorlar. Bunu öğrendikleri an... hemen tevkif edileceksiniz, bunu biliyorsunuz değil mi?»

«Yani beni katil olarak mı yakalıyacaklar?»

«Katil zanlısı olarak yakalayıp tevkif edecekler.»

«Fakat bu çok saçma birşey.»

«Polis gözü ile bakarsak hiç te saçma değil. İpuçlarına bakan herhangi bir kimse de sizi katil zannedecektir.»

Genç kadın bir müddet hiçbir şey söylemedi ve düşündü. Bir müddet sonra Mason'a doğru döndü ve, «Siz kimi temsil ediyorsunuz?» diye sordu.

«Charles Sabin'i.»

«Peki, yapmak istediğiniz şey nedir?»

«Yapmak istediğim pek çok şey var, fakat herşeyden evvel bu cinayeti aydınlatmağa çalışıyorum. Ne olduğunu öğrenmeğe çalışıyorum.»

«Benimle ilgilenmenizin sebebi nedir?»

«Çok kötü bir durumda bulunuyorsunuz. Ben, esas suçluyu bulmak ve onunla mücadele etmek istiyorum.»

«Evet, fakat benim acınacak bir durumum yok.»

«Bu ailenin eline geçerseniz, o lacak.»

«Kaçmamı mı tavsiye ediyorsunuz?»

«Hayır, böyle birşey yapmanızı aslâ istemem. Eğer mes'ele yarına kadar aydınlanmazsa, yani... herneyse köprüyü üzerine gelince geçmeğe çalışmalı...»

Genç kadın kararını vermişti.

«Pekâlâ,» dedi, «İstediğiniz yere gideceğim.»

Mason, tekrar Della'ya döndü ve, «Onun otomobili ile gitseniz daha iyi olur, Della,» dedi.

«Seninle temas edeyim mi, Şef?»

Mason, «Hayır,» dedi, «Bilmek istediğim bazı şeyler var, fakat bazı şeyler hakkında da hiçbir şey bilmek istemiyorum.»

«Anlıyorum, Şef. Haydi, Miss Monteith, burada daha fazla durmıyalım.»

Mason, genç kadının arabası uzaklaşana kadar kaldırımında durdu ve onların arkasından baktı. Sonra büyük binaya döndü ve ağır adımlarla kapıya doğru yürümeğe başladı.

HELEN WATKINS SABİN

Mason'un kapıyı çalmasından birkaç saniye sonra içeride bir ayak sesi duyuldu ve sekreter Richard Waid kapıyı açtı. Avukatı gördüğüne memnun olmuş gibiydi.

«Charles sizi telefonla birkaç kere aradı, fakat bulamadı,» dedi, «Ben de birkaç kere telefon ettim.»

«Birşey mi oldu?»

«Misis Sabin eve geldi.»

«Onun gelişi mes'eleyi iyice karıştırdı galiba.»

«Öyle gibi. Dinleyin, seslerini duyabilirsiniz.»

Richard Waid, hafifçe yana doğru çekildi; heyecanlı bir kadın sesi kapının aralığından duyuluyordu. Kelimeler anlaşılmıyordu, fakat kadının sinirli olduğu sesinden belliydi.

Mason, «Pekalâ,» dedi, «Biz de kavgaya karışalım, bakalım.»

Waid, «İyi olur,» diye cevap verdi ve sonra,

«Belki onu biraz yola getirebilirsiniz,» diye ilâve etti.

«Misis Sabin'in avukatı var mı?»

«Henüz yok, fakat şehirdeki bütün avukatları tutacağını söylüyor.»

«Demek öyle!»

Waid, «Evet,» dedi ve oturma odasına doğru yürürken, «Henüz mücadele başlamadı,» diye devam etti.

Mason içeri girer, girmez Charles Sabin ayağa kalkmış ve onu karşılamıştı. Müşkül bir durumdan kurtulmuş gibi derin bir nefes alarak avukatın elini büyük bir samimiyetle sıktı.

«İnsanın aklından geçeni okuyorsunuz galiba, Mister Mason,» dedi, «Son yarım saattir sizi bulmağa çalışıyordum.» Sonra üvey annesine dönerek «Size Perry Mason'u tanıştırayım,» diye ilâve etti, «Mister Mason, Misis Helen Watkins Sabin.»

Mason hafifçe eğilerek öfkeli kadını selâmladı ve, «Tanıştığıma memnun oldum, Misis Sabin,» dedi.

Fakat kadın ona öfkeli nazarlarla bakmış ve, «Hıh,» diyerek başını çevirmişti. Oldukça uzun boylu ve iri bir kadındı; karşısındakileri daima küçümseyen ve inisiyatifini elinden bırakmıyan bir insan olduğu ilk bakışta belli oluyordu.

«Bu da oğlu, Mister Watkins, Mister Mason.»

Watkins, hemen Mason'un yanına yaklaştı ve elini büyük bir samimiyetle sıktı. Gözlerini, Mason'un gözlerine dikmişti. Kelimelerin üzerine basa, basa, «Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, Mister Mason,» dedi, «Dâvalarınızdan bazılarını gazetelerde takip etmiş ve sizi takdir etmiştim. Şu sigortacının katli hâdisesinde gösterdiğiniz başarıdan dolayı sizi tebrik etmek isterim.»

Mason, onun geniş alnına, yuvarlak yüzüne,

mavi gözlerine ve gayet güzel dikilmiş elbisesine bakarak, «Teşekkür ederim,» dedi, «Ben sadece vazifemi yaptım.»

Steve Watkins, «Oldukça uzun bir yolculuk yaptım,» diye izah etti, «Annemle buluşmak için New York'tan, Orta Amerika'ya uçtum ve oradan da onunla beraber buraya geldim. Daha bir banyo bile yapamadım.»

Mason, «Kendi tayyarenizle mi uçtunuz?» diye sordu.

«Hayır, uçmayı çok sever ve sık, sık uçarım. Fakat bu sefer yolcu olarak gitmek lüzumu hâsıl oldu. Bir yolcu uçağı ile Mexico City'ye gittim, oradan bir tayyare kiraliyerek annemin bulunduğu yere uçtum. Mexico City'den buraya da yine başka bir tayyare kiraliyerek uçtuk.»

Mason, «Hakikaten iyi bir yolculuk yapmışsınız,» dedi.

Mrs. Sabin, «Şahsî konuşmaları bir tarafa bırakalım artık, Steve,» diye onların konuşmalarını kesti, «Mister Mason'la dost olmamızı gerektiren hiçbir sebep yok ortada. Onun bize karşı cephe alacağını bilmelisin. Onun için bir an önce mücadelemize başlamalı ve meseleyi halletmeliyiz.»

Mason, hayret ifade eden bir sesle, «Mücadele mi?» diye sordu.

Kadın öfkeli nazarlarla onu süzdü ve, «Mücadele kelimesinin mânasını bilmiyor musunuz?» dedi.

«Peki ama, ne için mücadele edeceğiz?»

«Bana kelime oyunu yapmağa kalkmayın Mister Mason. Sizin nasıl bir insan olduğunuzu gayet iyi biliyorum. Şu anda Charles'ın avukatısınız ve bütün gayeniz de beni, Fremont'un karısı olarak haklarımdan

mahrum etmeğe çalışmaktır. Fakat beni mağlûp etmeğe inuvaffak olamayacaksınız.»

Mason, «Bu durumda maalesef sizinle konuşmayacağım, Misis Sabin,» dedi, «Eğer bir avukat temin eder ve onunla konuşmama müsaade ederseniz..»

«Zamanı geldiği takdirde onu da yapacağını tabii. Şu anda bir avukata ihtiyacım olduğunu hiç zannetmiyorum. İhtiyacım olduğu an bir avukat temin edebilirim.»

Steve Watkins, «Bir dakika anne,» dedi, «Charles'ın söylemek istediği şey sadece...»

Mrs. Sabin, «Sen bu işe burnunu sokma,» diye bağırarak oğlunu susturdu, «İşleri şimdi ben idare ediyorum. Charles'ın ne demek istediğini de anladım. Evet, Mister Mason, söylemek istediğiniz birşey var mı?»

Mason, bir koltuğa oturarak uzun bacaklarını üstüste attı ve hafif bir tebessümle Charles Sabin'in yüzüne baktı. Fakat hiçbir şey söylemedi.

«Pekalâ, o halde ben birşey söyleyeyim. Bunları Charles Sabin'e söyledim, şimdi de size söyleyeceğim. Babası ile evlendiğim gündenberi Charles'ın benden hoşlanmadığını biliyorum. Bildiklerimin pek az bir miktarını Fremont'a söylemiş olsaydım, Charles'ın durumu pek te iyi olmazdı, Charles ne düşünürse, düşünsün Fremont beni seviyordu. Charles, emlâkini kaybedeceğinden o kadar korkuyordu ki, ne yapacağını şaşırmıştı. Bana oyun oynamaya kalkmasaydı, ben de ona göre hareket eder, kendisiyle anlaşmaya razı olurdum. Fakat bu durumda herşey benim elimde ve işleri ben idare edeceğim. Anlıyor musunuz, Mister Mason?»

Mason, cebinden çıkardığı paketten bir sigara alarak yaktı ve sonra, «Biraz daha açık izah edemez misiniz, Misis Sabin?» dedi.

«Pekalâ, istiyorsanız daha açık izah ederim.

Ben, Fremont'un dul karısıyım. Ortada, bütün emlâk ni bana bıraktığına dair bir vasiyetname olduğunu zannediyorum. Vasiyetnamesini bu şekilde yazdığını bana söylemişti. Bu vasiyetnameye göre bütün emlâk benim malımdır. Bu vasiyetname bulunmasa bile işlerin idaresini ben üzerime alacağım. Kocamın akrabalarından hiç kimsenin işime karışmasını istemiyorum.»

Mason, «Bu vasiyetname sizde değil mi?» diye sordu.

«Hayır. Kocamın vasiyetnamesini daima yanımda taşıdığımı mı zannediyordunuz? Eğer Charles onu yok etmediyse, kocamın kâğıtlarının arasında olmalı. Eğer bilmiyorsanız şunu da söyleyeyim ki, Charles Sabin bunu da yapabilecek bir yaratılıştadır.»

Mason, «Şahsî mes'eleleri bir tarafa bıraksak daha iyi olmaz mı, Misis Sabin?» dedi.

Kadın, kindar nazarlarla Mason'un yüzüne baktı ve sadece, «Hayır,» dedi.

Richard Waid, birşey söylemek üzere ağzını açmış, fakat her nedense birden vaz geçmişti.

Mason, «Bakın, Misis Sabin,» dedi, «Size şahsi bir sual sormak istiyorum. Siz, Mister Sabin'den boşanmamış mıydınız?»

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Demek istediğim şeyi çok güzel anladınız. Bundan bir müddet evvel artık bir arada, karı, koca olarak yaşamamağa karar vermemiş miydiniz? Buradan ayrılıp bir dünya turuna çıkışınızın sebebi de, bu anlaşmanızın neticelerinden biri değil miydi?»

«Böyle birşey bilmiyorum. Söyledikleriniz tamamiyle saçına.»

«Buradan ayrılıp, bir boşanma ilâmı alacağınıza dair, Mister Sabin'le anlaşmamış mıydınız?»

«Yok böyle birşey.»

Waid, «Bir dakika Mister Mason,» dedi, «Ben bu hususta...»

Fakat Mrs. Sabin'in öfkeli nazarlarla kendisine baktığını görünce birdenbire susmak mecburiyetinde kaldı. Bu esnada telefonun zili duyulmuştu. Waid, «Telefona ben bakarım,» dedi.

Mason, Charles Sabin'e döndü ve ciddî bir sesle, «Aldığım bazı haberlere göre, babanız ayın beşinde, Misis Sabin'in bir boşanma ilâmı alacağına inanıyordu, Mister Sabin,» dedi, «Aldığım haberlerin doğruluğundan da şüphe etmiyorum.»

Mrs. Sabin, birden Mason'un önüne geçti ve gözlerine bakarak, «Bana iftira ediyorsunuz,» dedi.

Mason, hâlâ Charles Sabin'e bakıyordu. Onun birşey söylemediğini görünce, «Bu hususta bildiğiniz birşey var mı?» diye sordu.

Sabin sadece başını salladı.

Mason, bu sefer Mrs. Sabin'e döndü ve «Ne zaman Paris'teydiniz, Misis Sabin?» dedi.

«Bu, sizi alâkadar etmez.»

«Boşanma ilâmını Paris'te iken mi aldınız?»

«Hayır.»

«Çünkü eğer bunu yapmışsanız nasıl olsa bir müddet sonra öğreneceğim ve sizi ikaz ediyorum; bütün gücümle deliller toplayıp...»

Kadın, onu dinlemek lüzumunu hissetmiyormuş gibi elini salladı ve yine, «Hıh, göreceğiz,» dedi.

Kapının yanındaki telefona cevap verip dönen Richard Waid, kadının söylediğini duymuştu. Heyecanlı bir tavırla onların yanına geldi ve, «Söyledikleriniz doğru galiba,» dedi.

Mason, «Bu hususta ne biliyorsunuz?» diye sordu.

Waid, Mrs. Sabin'in gözlerine baktıktan sonra Charles Sabin'e döndü.

«Bu mes'ele hakkında herşeyi biliyorumı,» dedi, «Bakın, Mister Sabin, zannedersen aile fertleri arasında bir kavga olacak. Misis Sabin'in, ne karakterde bir insan olduğunu anlamış bulunuyorum. Buraya gelir, gelmez bana, menfaatlerimin korunmasını istiyorsam ağzımı sıkı tutmamı ve hiçbir şeye karışmamamı tenbih etti. Fakat vicdanım, onun söylediği şekilde hareket etmeme mâni oluyor.»

Mrs. Sabin'in yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. «Sende vicdan denen şeyden eser var mı acaba?» diye bağırdı, «Sen, her söylenene evet demek için ücret alan, satılmış adamın birisin. Kocam senden iyice soğumuştur zaten; onun bütün itimadını kaybetmiştin. Belki haberin yoktu, fakat birkaç gün sonra senin işine nihayet verecekti. O...»

Waid, onun söylediklerine aldırmadan, «Misis Sabin, hiçbir zaman dünya turuna çıkmadı,» dedi.

«Çıkmadı mı?»

Waid, «Hayır,» diye devam etti, «Bunu gazetecileri kandırmak ve dedikoduya mahal vermeden boşanabilmek için yaptılar. Misis Sabin, dünya turuna çıkacak bir gemiye bindi, fakat yalnız Honolulu'ya kadar gitti. Oradan bir tayyareye binerek Reno'ya uçtu ve orada ikamet etmeğe başladı. Bir müddet sonra boşanma ilânını aldığını Mister Sabin'e ispat ettiği takdirde yüz bin dolar alacaktı. Ondan sonra da New York'a uçacak ve bir gemiye binerek Panama Kanalı yolu ile geri gelecekti. Aralarındaki anlaşmaya göre Mister Sabin, boşanmalarını istediği ve uygun gördüğü bir zamanda herkese duyuracaktı.

Mrs. Sabin, soğuk bir sesle, «Richard, seni ikaz

ediyorum,» dedi, «Sana çeneni kapamanı, bu mevzuda konuşmamanı söylemiştim.»

Waid, «Bunu şerife söylemedim,» diye devarn etti, «Çünkü Mister Sabin'in şahsî mes'elelerinden bahsetmenin bana düşmiyeceğini düşünmüştüm. Bunları Mister Charles Sabin'e de söyliyemedim, çünkü Misis Sabin bu mevzuda konuşursam benim için iyi olmuyacağını söyledi. Eğer onun dediklerini yaparsam o da bana yardım edecekti; bundan sonra işlerin idaresini eline geçireceğini bildirdi.»

Mason, «Acaba bu boşanma ilâmı hakikaten alındı mı?» diye sordu.

Mrs. Sabin, oturmakta olduğu koltuğun arkasına yaslanmıştı. Delici nazarlarla Richard Waid'in yüzüne bakarak, «Pekalâ,» dedi, «Şu anda avantaj sende. Devam et, onları biraz daha eğlendir.»

Waid, «Evet, devanı edeceğim,» diye cevap verdi. «Nasıl olsa mes'ele kısa zamanda aydınlanacak ve herşey meydana çıkacaktır. Fremont C. Sabin, bir müddettenberi bir cehennem hayatı yaşıyordu. Karısından bir an evvel ayrılmak ve hürriyetine kavuşmak için çalışıyordu. Buna mukabil Misis Sabin de bu işi yapmak için büyük bir para istiyordu.

«Bazı sebeplerden dolayı Mister Sabin bu mes'eleyi herkesten gizliyordu. Birkaç tane avukatı olduğu halde mes'eleyi hiçbirine açmadı ve C. William Desmond adında bir adama gitti. Acaba içinizde onu tanıyan var mı?»

Mason, «Onu tanırım,» dedi, «Çok iyi ve zeki bir avukattır. Devam et, Waid, herşeyi anlat.»

«Misis Sabin Reno'ya giderek orada kocasından boşanmağa razı oldu. Tasdik edilmiş bir boşanma ilâmını kocasına gönderdiği takdirde yüzbin doları nakit olarak hemen alacaktı. Aralarındaki anlaşmaya göre

bu iş gayet sessiz yapılacak ve gazetelerin haberi olmayacaktı; bütün bunlardan Misis Sabin mes'uldü.»

Mason, «Demek ki bir dünya turuna çıkmadı, öyle mi?» dedi.

«Hayır, çıkmadı. Dediğim gibi Honolulu'ya kadar gitti, oradan bir uçakla Reno'ya geçerek orada altı hafta kaldı ve kocasından boşandı. Sonra yine bir uçağa binerek New York'a gitti. Ayın beşinci günü akşamı Mister Sabin bana telefonda bu mes'ele hakkında bazı şeyler söyledi. Misis Sabin herşeyi tamamlamıştı ve ben New York'a gidip kendisini bulacak, boşanma ilâmını ondan alacaktım. Steve tayyaresini hazırlamış olarak hava alanında beni bekliyordu. Hemen havalandık; New York'a vardığımız zaman, ayın altısı öğleden sonraydı. Orada doğrudan, doğruya Mister Sabin'in avukatı ve bankası ile temasa geçtim. Misis Sabin'e parayı ödemededen önce, almış olduğu boşanma ilâmının haki-kî olup, olmadığını kontrol ettirmek istiyordum. Onun için Misis Sabin'in verdiği kâğıdı avukata göttirdüm.»

«Kontrol ettiler mi onu?»

«Evet.»

«Peki, parayı ne zaman ödediniz?»

«Ayın yedisi, Çarşamba günü akşamı, New York otellerinden birinde ödedim.»

«Ödeme şekli nasıldı?»

« ara tamamen nakitti.»

«Demek Misis Sabin'e çek vermediniz...»

«Hayır, para yüz adet bin dolarlık olarak ödendi. Çünkü Misis Sabin, paranın bu şekilde ödenmesini istemişti.»

«Ondan, parayı aldığına dair imzalı bir kâğıt aldınız mı?»

«Evet, tabii aldım.»

«Pekalâ, şu tasdik edilmiş olan boşanma ilâmı nerede şimdi?»

«Bende.»

Charles Sabin, hayret ifade eden bir sesle, «Fakat Richard,» dedi, «Bana bunları daha evvel neden söylemedin?»

«Mister Mason buraya gelene kadar beklemek istedim.»

Mason, Mrs. Sabin'e döndü ve, «Ne dersiniz buna, Misis Sabin?» dedi, «Bunlar doğru mu?»

Kadın, «Şu anda bütün kozlar onun elinde,» dedi, «Bırakalım daha neler söyleyecek bakalım.»

Waid, «Paranın, bazı şahitler huzurunda ödenmesini istemiştım,» diye devam etti, «Onun yeni oyunlarından birine kurban gitmek istemiyordum...»

Mason, «Şu boşanma ilâmını görebilir miyim?» dedi.

Waid, elini iç cebine sokarak katlanmış bir kâğıt çıkardı. Charles Sabin öfkeli görünüyordu. Kâğıdı görünce Waid'e döndü ve, «Bu kâğıdı bana göndermeliydin,» dedi.

Waid, «Özür dilerim,» dedi, «Fakat Mister Sabin bu kâğıdı yalnız kendisine göndermemi tenbih etmişti. Bana verdiği talimata göre bundan hiç kimseye bahsetmiyecektim. New York'a gittiğimi dahi, oradaki avukatından ve bankasından başka kimse bilmiyecekti. Bilhassa size birşey belli etmememi ısrarla tenbih etti. Fakat şimdi durum tamamen değişmiştir. Bundan böyle işlerin idaresini ya siz, ya da Misis Sabin elinize alacaksınız ve ben de artık —tabii işime devam edebilirsem— sizin emirlerinize göre hareket edeceğim. Misis Sabin bana, kimseye birşey söylemememi bildirdi ve bu mes'ele hakkında konuşmamın, benim için iyi olacağına söyledi.»

Mason elini uzattı ve Waid'in elindeki katlanmış kâğıdı aldı. Charles Sabin de Mason'un yanına yaklaşmış ve omuzunun üzerinden kâğıda bakmağa başlamıştı.

Mason, üzerinde bazı damgalar olan kâğıdı bir müddet gözden geçirdikten sonra, «Bu kâğıt tamamen kanuni olarak hazırlanmış görünüyor,» dedi.

Waid, «New York'taki avukatlar da aynı şeyi söylediler,» dedi.

Mrs. Sabin gülmeğe başlamıştı.

Charles Sabin, «Bu durumda bu kadın babamdan dul kalınış olmuyor,» dedi, «Anladığıma göre şayet vasiyetnamede bu hususta yazılmış bir madde yoksa kendisi mallarımız üzerinde hiçbir hak iddia edemez, öyle değil mi, Mister Mason?»

Mrs. Sabin hâlâ gülüyordu. Birden ciddileşti ve, «Bak, avukatın hiçbir şey söylemiyor, Charles,» dedi, «Elindeki kozu iyi kullanamadın, onu çok erken öldürdün.»

Charles Sabin, «Onu ben mi öldürdüm?» diye bağırdı.

«Ne söylediğimi duydun.»

Steve Watkins, annesinin önüne geçti. «Anne, çok rica ederim, düşünmeden konuşma.»

«Merak etme, ben ne söylediğimi biliyorum. Haydi Mister Mason, şu kötü haberi verin artık onlara.»

Mason başını kaldırarak, Sabin'in meraklı gözlerine baktı. Charles Sabin, «Ne oluyor?» diye sordu, «Kâğıt hakiki değil mi?»

Waid, «Sahte olmasına imkân yok,» dedi, «New York'taki avukatlar onu iyice tetkik ettiler. Herhalde sahte bir kâğıt parçası için yüzbin dolar ödemezdik.»

Mason, sakın bir sesle, «Beyler,» dedi, «Dikkat

ederseniz boşanma ilâmının, ayın altısı Salı günü tasdik edilmiş olduğunu görürsünüz. Fakat bu tasdikin ayın altısında hangi saatte yapıldığını bildiren hiçbir şey yok.»

Charles Sabin, «Bundan bize ne?» dedi.

«Eğer Fremont C. Sabin, Misis Sabin boşanma kararını almadan önce öldürülmüşse bu boşanma hükmümsüzdür. Cinayetten hemen sonra Misis Sabin, Mister Sabin'ın dul eşi durumuna girmiş oluyor. Ölmüş olan bir adamdan da boşanılmaz tabii.»

Odayı derin bir sükût kaplamıştı, fakat bu sessizlik, Mrs. Sabin'in kahkahası ile bozuldu.

«Sana söyledim, Charles, onu biraz erken öldürdün.»

Charles Sabin, hiçbir şey söylememiş ve odanın diğer köşesine giderek bir koltuğa oturmuştu.

Mason, «Fakat,» diye devam etti, «Mister Sabin, bu boşanma ilâmının tasdikinden sonra öldürülmüşse durum tamamen değişecektir tabii.»

Mrs. Sabin, kat'i bir ifadeyle, «Kocam balık avından döndükten sonra, öğleden evvel öldürüldü,» dedi, «Bütün bunları Richard Waid'le daha önce de konuştuk. Bu hakikatleri kimse değiştiremez ve tahrif edemez... çünkü bundan sonra hiç kimse benim haberim olmadan birşey yapamıyacaktır.»

Mason, «Cinayet zamanı henüz tam mânasiyle belli olmamıştır, Misis Sabin,» dedi, «Bu zamanı kat'i olarak tesbit etmek için birçok faktörlere müracaat etmek icabedecektir.»

«İşte ben de bunun için elinden geleni yapacak, hiç kimsenin delilleri tahrif etmesine meydan vermiyeceğim. Kocam, ayın altısı öğleden önce öldürüldü. Halbuki ben boşanma ilâmını öğleden sonra dört buçukta alabildim.»

Mason, «Fakat kâğıdın üzerinde saat kaçta tasdik edildiğine dair hiçbir malûmat yok,» dedi.

«Fakat herhalde benim sözümün de bir kıymeti vardır, değil mi? Bu kâğıdı ne zaman aldığımı ben biliyorum. Sonra, Reno'da beni temsil eden avukattan da bir mektup getireceğim.»

Charles Sabin, üzgün nazarlarla, Mason'un yüzüne baktı. Sonra, «Bulunan delillere göre, babam öğleden evvel saat on bir sıralarında öldürülmüş,» dedi.

Mrs. Sabin hiçbirşey söylemedi ve istihzalı nazarlarla onları süzmeğe devam etti. Charles Sabin birdenbire üvey annesine döndü ve, «Durmadan beni itham ediyorsun,» diye bağırdı, «Fakat o sırada sen neredeydin acaba? Onu öldürmekte en büyük menfaati olan kimse sensin.»

Kadın halâ gülümsüyordu.

«Kendine biraz dikkat et, Charles,» dedi, «Sinirlenmek sana iyi gelmez. Doktorun ne dediğini unutun mu? Bak Charles sana söyliyeyim; Reno'da mahkemeye saat ikide gittim ve sıram gelinceye kadar tam ikibuçuk saat bekledim. Onun için, bu cinayeti benim üzerime atmak zahmetine boşuna katlanma, çünkü orada olduğumu her an ispat edebilirim.»

Mason, «Size, henüz herkesin duymamış olduğu birşey söyleyeceğim,» dedi, «Polis kısa bir müddet sonra bunu Molinas'ta meydana çıkaracaktır. O zaman kadar hakikatleri bilen kimse yalnız ben olacağım. Bunları sizin bilmenizi de istiyorum.»

Misis Sabin, «Bildikleriniz ne olursa, olsun,» dedi, «Bana blöf yapamazsınız.»

«Ben kimseye blöf yapmıyorum. Fremont C. Sabin, ölümünden bir müddet evvel, Mexico'ya geçti ve orada, San Molinas'lı bir kütüphane memuru ile evlendi. Bu kadının ismi Helen Monteih'dir. Cinayetten sonra

kulübede bulunan papağan, herkesin zannettiği gibi. Mister Sabin'in çok sevdiği Kazanova değildir. Henüz benim de öğrenemediğim bazı sebepler dolayısıyla Mister Sabin başka bir papağan satın almış ve Casanova'yı Helen Monteith'in evine bırakmıştır, Casanova ayın ikisi, Cuma gününden beri Helen Monteith'in evindedir.»

Mrs. Sabin birdenbire ayağa kalktı ve, «Bunlar beni alâkadar etmez», dedi. «Burada kalıp daha fazla konuşmanın da bir fayda sağlayacağını tahmin etmiyorum. Richard Waid, benim menfaatlerim aleyhinde konuştuğun ve sözünü dinlemediğin için pişman olacaksın. Şu andan itibaren, bu boşanma ilâmının ne zaman tasdik edildiğini sizlere ispat etmek için uğraşacağım... Demek kocam, benden ayrılmadan başka birisi ile evlendi ha!.. Pekalâ. Haydi, Steve gidelim artık buradan. Öyle zannediyorum ki, ben buradan ayrılır, ayrılmaz, Fremont'un ayın altısında akşam üzeri öldürüldüğüne dair deliller aramağa başlayacaklardır. Bunu için de daha önce bulunmuş ipuçlarını tahrif etmeğe çalışacaklarına eminim. Şu andan itibaren kendimize iyi bir avukat bulsak çok iyi olacak, Steve. Haklarımızı korumak için bunu yapmağa mecburuz.»

Steve, annesinin yanında ne yapacağını şaşırmış gibiydi; onun peşinden gitmeğe mecbur olduğunu biliyordu. Kapıdan çıkmak üzere iken, mahcup bir tavırla, «Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, Mister Mason,» dedi ve sonra Charles'a dönerek, «Kusura bakma, Charles, durumumu takdir edersin herhalde,» diye ilâve etti.

Onlar çıktıktan sonra Charles, «Beni bu kadar sinirlendiren bir kadına şimdiye kadar rastlamadım.» dedi. «Ne yapacağız, Mister. Mason? Böyle sakın, sakın oturup onun, beni babamın katli ile itham etmesini mi seyredeceğiz?»

Mason, «Yapmak istediğiniz birşey var mı?» diye sordu.

«Onun hakkında neler düşündüğümü kendisine söylemek isterdim. Benimle uğraşmamasını, onun, zayıf karakterli, menfaatperest, para peşinde koşan bir insan olduğunu yüzüne karşı...»

Mason, «Bu şekilde hareket etmek hiçbir işe yaramaz,» diye onun sözünü kesti, «Siz ona ne düşündüğünüzü söyleyeceksiniz, o da sizin için neler düşündüğünü bağırarak söyleyecek ve bu şekilde hiçbirşey elde edemeyeceksiniz.»

Sabin, «Haklısınız,» dedi.

«Şunu unutmayın ki onunla yalnız başınıza mücadele etmeğe kalkarsanız, mağlûp olabilirsiniz, onunla mücadele etmek istiyorsanız, bunun için bir tek yol var.»

Charles Sabin meraklı bir sesle, «Nedir o?» diye sordu.

«Ona hiç ümit etmediği bir yerinden, kuvvetli bir darbe indireceksiniz. Mücadeleyi muhakkak kazanmalısınız. Rakibin beklediği yere ve beklediği zamanda darbe indirmek hiçbir fayda temin etmez. Çünkü rakibi-
niz kendini bu darbeye göre hazırlamıştır.»

Sabin, «Peki, onun en zayıf yerini ve zamanını nasıl bulacağız?» diye sordu.

Mason, «Bunu,» dedi, «Kısa bir müddet sonra öğreneceğiz.»

«Acaba babam, bu boşunma işini kimseye duyurmamak için neden bu kadar uğraştı? Onun, dedikodudan ve reklâmdan hoşlanmadığını biliyordum. Bu gibi hâdiseleri mümkün olduğu kadar duyurmamağa çalışırdı. Fakat bazı şeylerden kaçınmak her zaman için mümkün değildir. Bir adam karısından ayrılacaksa, bunu herkesten saklamağa hiç lüzum yok sanırım.»

Mason, «Zannedersem babanız o sıralarda resminin gazetelere basılmasını istemiyordu,» dedi, «Ve bunun için de muhakkak ki kuvvetli bazı sebepleri vardı. Fakat bu sebeplerin neler olduğunu henüz bilmiyoruz.»

Sabin bir an düşündü.

«Yani o sıralarda bu kızla sevişiyordu da onun için mi resminin gazetelere basılmasından çekindi?» dedi, «O kızın, kim olduğunu öğrenmesini istemiyordu da onun için mi bu şekilde hareket etti?»

Richard Waid, «Müsaade ederseniz vaziyeti size ben izah edeyim,» dedi, «Fremont C. Sabin'in, Misis Sabin'le evlendikten sonra kadınlara karşı itimadı sarılmıştı... Tekrar evlenmeğe karar verse bile, evleneceği kadının, kendisinin serveti hakkında malûmat sahibi olmasını istemiyordu... Yani, onunla, parası için evlenecek bir kadın istemiyordu.»

Charles Sabin kaşlarını çattı.

«İşler, gittikçe içinden çıkılması müşkül bir hal alıyor,» dedi. «Babamın, şahsî mes'elelerini herkesten sakladığını bilirim. Öyle zannediyorum ki, bu boşanma kararını San Molinas'daki genç kadınla tanışmadan evvel vermişti, fakat yine de bunun kimse tarafından duyulmasını istemiyordu. Bu papağan mes'elesi nedir, Mister Mason?»

«Kazanova'yı mı demek istiyorsunuz?»

«Evet.»

«Babanız, muhakkak ki bilmediğimiz bazı sebeplerden dolayı Kazanova'yı emin bir yere sakladı ve onun yerine dağ kulübesine başka bir papağan götürdü.»

«Fakat neden bu şekilde hareket etsin? Papağan da mı tehlikedeydi acaba?»

Mason omuzlarını silkti ve, «Mes'elenin ne ol-

duğunu henüz biz de bilmiyoruz,» diye cevap verdi.

Waid, «Müsaade ederseniz fikrimi söyliyeyim,» dedi, «Papağanın tehlikede olması fikri yanlıştır zannediyorum. Çünkü cânî, Mister Sabin'i öldürdü, fakat papağana hiçbir şey yapmadı, hattâ yemini ve suyunu da yanına bıraktı.»

Mason, «Haklısın, Waid,» dedi, «Papağanlara düşkün bir adamdı herhalde... Eh, müsaade ederseniz artık gideyim. Yapacağım çok mühim bazı şeyler var. Kısa bir müddet sonra benden haber bekleyin.»

Sabin, onun peşinden kapıya kadar geldi ve, «Bu mes'elenin bir an evvel aydınlanması için elimden geleni yapacağım Mister Mason,» dedi.

Mason, hafif bir tebesümle onun yüzüne baktı ve, «Mes'eleyi aydınlatmayı ben de sizin kadar istiyorum» dedi. «Herşeyden önce şu boşanma ilâmının fotokopilerini çıkaracağım. Ondan sonra mahkeme kayıtlarını inceliyeceğiz.»

RAYMOND SPRAGUE

Mason, ofisinin bulunduğu binaya yüz metre kadar yaklaşmıştı ki, birden gözlerinin önünde bir polis otomobilinin kırmızı projektörü beliriverdi. Polis arabası onun önünü kesmiş ve kaldırıma yanaşmağa mecbur etmişti.

Mason motoru susturdu ve kaşlarını çatarak, Çavuş Holcomb'un kullandığı polis arabasına baktı. Sonra kapıyı açıp dışarı çıkarak; «Merhaba» dedi. «Bu heyecanınızın sebebini öğrenebilir miyim?»

Holcomb, «Bazı kimseler seninle konuşmak istiyorlar Mason» diye cevap verdi.

Polis arabasının arka kapısı da açılmış ve Şerif Barnes'in arkasından, ondan on yaş daha genç bir adam inmişti. Genç adam birkaç adımda Mason'un yanına geldi ve sert bir sesle; «Mason siz misiniz?» diye sordu.

Mason, başını sallamakla iktifa etmişti.

«Ben, San Molinas Savcısı Raymond Sprague.»

«Memnun oldum.»

«Sizinle konuşmak istiyoruz.»

«Ne hakkında?»

«Helen Monteith hakkında.»

«Ne olmuş ona?»

«Kendisi nerede?»

«Bilmiyorum.»

Şerif Barnes, onların bu şekilde konuşarak bir netice alamıyacaklarını anlamıştı. Araya girerek, «Bir yere gidip bu mes'eleyi rahatça konuşsak daha iyi olacak,» dedi.

Mason, parmağı ile ofisinin bulunduğu binayı göstererek, «Ofisim biraz ilerde,» dedi, «Orada rahatça konuşabiliriz.»

Sprague, «Drake Dedektif Bürosu da aynı yerdedir, değil mi?» diye sordu.

«Evet.»

«Oraya mı gidiyordunuz?»

«Bu birşeyi değiştirir mi?»

«Bizim için değiştirir.»

Mason, «Pekalâ,» dedi, «Fakat sizin ne yapmak istediğinizi bilmiyorum.»

«Sualime cevap vermediniz.»

«Bir sual mi sormuştunuz?»

Şerif Barnes, «Bir dakika, Ray,» diyerek onların sözünü kesti, «Burada münakaşa etmekle hiçbir şey

kazanamayız. Bakın birkaç meraklı toplandı bile. En iyisi Mason'un ofisine gidelim.»

Mason tekrar arabasına girdi ve motoru çalıştırarak, «Sizi orada bekliyeceğim,» dedi.

Diğerleri de polis arabasına atlamışlar ve onu birkaç metre mesafeden takibe başlamışlardı. Mason kaldırıma yanaşınca diğer araba da hemen arkasındaki boşluğa park etti. Beraberce asansöre bindiler ve Mason'un ofisine girdiler. Mason elektriği yakıp kapıyı kapadığı zaman, Çavuş Holcomb, diğerlerine dönerek, «Sizi bu adam için ikaz etmiştim, kabahat benden gitti,» dedi.

Raymond Sprague, aksi bir sesle; «Beni ikaz etmedin» dedi. «Sadece şerifi etmişsin.»

Mason gülümseyerek onların yüzlerine ayrı, ayrı, baktı ve sonra, «İstedığinizin ne olduğunu öğrenebilir miyim?» diye sordu.

«Helen Monteith'i ne yaptınız?»

«Hiçbir şey yapmadım.»

Sprague, «Biz sizin gibi düşünmüyoruz,» dedi. «Helen Monteith'in kaçmasına yardım ettiniz.»

Mason, ellerini ceketinin yan ceplerine soktu ve onların karşısına dikilerek, «Pekalâ,» dedi, «Herşeyi açıkça konuşalım. Ben hem Helen Monteith'in, hem de Charles Sabin'in avukatıyım. Fremont C. Sabin'in, kimin tarafından öldürüldüğünü bulmağa çalışıyorum. Bunu yapmak için müvekkillerimden para alıyorum. Sizler de benim yaptığım işi yapmak için hükûmetten para alıyorsunuz. Tabii bu işi yapmak için sizin kullandığınız metodlar başka, benimkiler yine başka.»

Sprague, «Biz, Helen Monteith'i sorguya çekmek istiyoruz,» dedi.

Mason, onun gözlerine bakarak, «Ohalde buyurun, istediğinizi yapmakta serbestsiniz,» dedi.

«Nerede o?»

Mason sigara paketini çıkardı ve, «Size daha önce de bilmediğini söyledim,» dedi, «Bu işi siz bilirsiniz.»

Sprague, tehditkâr bir tavırla, «Sizi, bir zanlının kaçmasına yardım suçu ile tevkif etmemi herhalde istemezsiniz,» dedi.

«Yapabileceğiniz şeyleri yapmakta serbestsiniz. Fakat kanun yolu ile konuşmak isterseniz, suçluya yardım etmedikçe beni tevkif edemiyeceğinizi bilmeniz lâzım. Şimdi, Helen Monteith'in, cinayet suçu ile aran-
dığını mı söylemek istiyorsunuz?»

Sprague'ın yüzü birden kızardı ve bir an tereddüt ettikten sonra, «Evet,» dedi.

Fakat Şerif Barnes, onun bu cevabına kızmış ve hemen önüne dikilmişti. «Bir dakika, Ray,» dedi, «Peşinen hüküm vermiyelim.»

Sprague, «Ben ne dediğimi biliyorum,» dedi.

Mason, Şerif Barnes'e döndü ve, «Zannederseniz sizinle anlaşabileceğiz, Şerif,» dedi.

Barnes bir an onun yüzüne baktı ve sonra cebinden bir tütün torbası çıkararak, kendine bir sigara sardı. «Kolay, kolay anlaşabileceğimizi zannetmiyorum,» dedi. «Size tekrar itimat edebilmem için bazı şeyleri bana izah etmelisiniz.»

Mason, «Meselâ neleri?» diye sordu.

«Bana yardım edeceğinizi zannediyordum.»

«Sözümünden dönmüş değilim ki, ben de Fremont C. Sabin'in katilini bulmağa çalışıyorum.»

«Biz de bunun için uğraşıyoruz.»

«Biliyorum, fakat siz kendi metodlarınızı kullanıyorsunuz, ben kendiminkileri.»

«Metodlarınızın, işlerimizi karıştırmasını istemiyoruz.»

«Ne demek istediğinizi anlıyorum, fakat...»

Sprague, «Mister Mason'la konuşarak anlamak faydasız» dedi. «Boşuna çenenı yorma.»

Çavuş Holcomb, «Eğer onu bir zanlıya yardım suçu ile tevkif etmek istiyorsanız, size bütün kalbimle yardım etmeğe hazırım,» dedi.

Mason, kibritini çıkardı ve önce Şerif Barnes'in, sonra da kendi sigarasını yaktı. Birdenbire hepsi susmuşlardı. Birkaç saniyelik bir sükûttan sonra Mason, Sprague'a döndü ve, «Onun söylediğini yapacak mısınız, Sprague?» diye sordu.

Sprague, «Zannedersen yapacağım,» dedi, «Fakat önce bazı deliller bulnam lâzım.»

«Burada, benim ofisimde ipucu bulacağınızı hiç zannetmiyorum.»

Holcomb, «Bir kelime söyleyin, onu hemen merkeze götüreyim,» dedi.

Şerif Barnes, «Hepiniz beni dinleyin,» diye kızgın bir sele konuştu, «Mason'a itimat ettiğim için bana kızıp duruyorsunuz. Henüz aleyhimizde olan birşey yok ortada. Bazı şeyleri anlamadan onu karşımda bir rakip olarak görmek istemem.» Mason'a döndü ve, «Fremont C. Sabin'i öldüren tabancanın, San Molinas kütüphanesindeki bir koleksiyondan alındığını biliyor muydunuz?» diye sordu.

«Oradan alındıysa ne olur?»

«Kütüphane memuresi Helen Monteith, isminin George Wallman olduğunu söyleyen bir adamla evlenmiş ve komşuları bu adamın, Fremont C. Sabin olduğunu söylüyorlar.»

Çavuş Holcomb, gülerek, «Devam et,» dedi. «Bütün bildiklerini söyle ona. İşi bitirince sana gülecektir.»

Mason, «Bilâkis,» dedi, «Bütün isteğim size

yardım etmektir. Bana bunları anlattığınıza göre herhalde Helen Monteith'in evindeki papağanın Casanova olduğunu ve kulübede bulunan papağanın da Fremont C. Sabin tarafından, cinayetten kısa bir müddet önce San Molinas'daki bir kuşçu dükkânından alındığını öğrenmişsinizdir.»

Şerif Barnes'in gözleri birdenbire açıldı, sonra kısıldı.

«Bu söyledikleriniz doğru mu?» diye sordu.

«Tamamiyle.»

Çavuş Holcomb ise Mason'un söylediklerine inanmamıştı. «Bizi atlatmağa çalışıyor yine,» dedi.

Raymond Sprague, «Bütün bunları biliyorsanız Helen Monteith'i de bulamıyacağımız bir yere saklamışsınızdır. Bu durumda sizi tevkif edebilirim.»

Mason, «Kanunun ilgili maddesini yanlış hatırlamıyorsam,» dedi, «Bunu yapabilmek için aranan şahsın, işlenen suçla bir ilgisi olduğunu ve bu suçtan dolayı arandığını ispat etmeniz lâzımdır. Zannedersen Helen Monteith hâlen böyle bir suçtan dolayı aranmaktadır.»

Barnes, «Söyledikleriniz doğru,» diye tasdik etti.

Mason, «Onun suçlu olduğunu hiç zannetmiyorum,» dedi.

Sprague, «Siz zannetmiyorsunuz ama, ben zannediyorum,» diye cevap verdi.

Mason, hafif bir tebessümle, «Düşüncelerimiz biraz farklı,» dedi ve Şerif Barnes'e döndü. «Size alâkanızı çekecek birşey söyleyeceğim, Şerif; Helen Monteith'in evindeki papağan durmadan, 'Bırak o silâhı, Helen... Ateş etme... Aman Allahım, vurdun beni,' diye bağırlıp duruyor.»

Şerif iyice meraklanmıştı.

«Bunları nereden öğrendi acaba?» diye sordu.

«Herhalde Helen isminde biri, elinde bir silâh olduğu halde başka birini tehdit etti ve sonra da ateş etti; papağan da bütün bunları görüp duymuş olmalı. Mamafih, bu hâdise Helen Monteith'in evinden çok uzakta bulunan bir dağ kulübesinde oldu ve Helen'in evindeki papağan da o sırada orada değildi.»

Şerif Barnes, «Ne demek istediğinizi anlayamadım,» dedi.

«Size yardım etmeğe çalışıyorum.»

Sprague, «Sizin yardımınıza ihtiyacımız yok» dedi. «Bana öyle geliyor ki, Helen Monteith'i sorguya çekerek birçok şeyler öğrendiniz. Size şimdi, onu meydana çıkarmanız için yirmi dört saat müsaade veriyorum. Bunu yapmadığınız takdirde San Molinas mahkemesinde jüri önüne çıkmaya mecbur kalacaksınız.»

Çavuş Holcomb, «Oniki saatlik bir zaman yeter ona,» dedi.

Sprague bir an tereddüt etti, sonra saatine bakarak, «Yarın öğleye kadar onu San Molinas mahkemesine, sorguya çekilmek üzere getirmelisiniz,» dedi, «Aksi takdirde ne olacağını biliyorsunuz.»

Spague, diğerlerine işaret etti ve kapıya doğru yürüdüler. Mason, bir an için Şerif Barnes'le göz göze geldi ve, «Siz de gidiyor musunuz, Şerif?» dedi, «İsterseniz kalın.»

Şerifin gitmek istemediği belliydi. Kapının yakınındaki maroken koltuğa çöktü ve, «Biraz bekler misin, Ray?» dedi.

Sprague'ın canı sıkılmıştı. «Burada birşey elde edemiyeceğiz,» diye itiraz etmek istedi. Fakat Şerif Barnes, «Biraz daha kalalım,» dedi ve sigarasından derin bir nefes çekti.

Mason, geniş yazıhanesinin bir köşesine ilişmiş-

ti. Sprague bir an tereddüt etti ve sonra köşedeki sandalyeye giderek oturdu. Çavuş Holcomb kindar nazarla Mason'un yüzüne bakmış ve sonra kapının yanında ayakta durmuştu.

Mason, Şerif Barnes'e dönerek, «Sabin'in evinde oldukça garip bir durum vardı,» dedi, «Fremont C. Sabin karısı ile bir anlaşma yapmıştı. Bu anlaşmaya göre, Misis Sabin, dünya turu yapan bir gemiye binip buradan uzaklaşacak, fakat müsait bir yerde inip uçakla Reno'ya geçecekmiş. Reno'da altı haftalık bir ikamet-ten sonra kocasından boşanacak ve bunları hiç kimseye duyurmadan yapacakmış. Bunu yaptığı takdirde, Fremont C. Sabin kendisine yüzbin dolar nakit para ödemeyi kabul etmiş.»

Sprague, «Misis Sabin Reno'da değildi,» dedi, «Onu bulduğumuz zaman, Panama Kanalı'ndan geçmekte olan bir geminin içindeydi. Bu Reno işi ortalığı karıştırmak için ortaya atılmış bir yalan.»

Mason, «Olabilir,» dedi, «Fakat Richard Waid, ayın yedisi Çarşamba günü New York'ta onunla buluşmuş. Ona yüzbin doları vermiş ve tasdik edilmiş olan boşanma ilâmını almış. Elinde, yüzbin dolar verdiğine dair bir makbuz da var. New York'a gitmesinin sebebi buymuş.»

Şerif Barnes, «Ne söylemek istiyorsunuz, Mason?» dedi.

«Söylemek istediğim şu; boşanma ilâmı ayın altısı Salı günü alınmış. Eğer bu kâğıt, Sabin öldürülmeden önce tasdik edildiyse, Misis Sabin, kocası ile yaptığı anlaşmaya göre yüzbin doları almağa hak kazanmıştır. Fakat boşanma ilâmı, Sabin öldürüldükten sonra tasdik edilmişse, kadın bu yüzbin doları haksız yere almış oluyor ve aynı zamanda da kocasının mirasında

hak iddia edebilir. Bu oldukça enteresan ve karışık bir noktadır beyler.»

Çavuş Holcomb, orada bulunmaktan sıkılmış görünüyordu.

«Dinleyin beni,» dedi, «Helen Monteith, Sabin'le evlenirken onun, daha önceden evli olduğunu bilmiyordu. Evlendiği adamın isminin Wallman olduğunu zannediyordu ve onunla beraber şu dağ kulübesine gitti. Kulübede bulunan kadın çamaşırlarının, ona ait olduğunu meydana çıkarmış bulunuyoruz. Kocasının evli olduğunu anlayınca, onu korkutmak istedi. Bunu yapabilmek için acele bir silâh bulması lâzımdı. Herhangi bir dükkâna gidip bir tabanca satın alamazdı; aklına kütüphanedeki silâh koleksiyonu geldi. Hemen kütüphaneden bir tabanca çaldı; onu yine yerine koyacaktı. Bunu sadece, Fremont C. Sabin'i korkutmak için yapacaktı belki, fakat kulübeye gitti ve onu öldürdü.

«Ondan sonra Mason'u buldu ve kendisini korumasını istedi. Mason herşeyi ondan öğrendi; aksi takdirde bunları bilemezdi. Helen Monteith, ablasına, Sabin'in evine gidip, onun oğlu ile konuşacağını söyledi, fakat oraya gitmedi. Çünkü oraya giderken, Mason ve sekreterine rastladı. Mason oradan yalnız başına döndü. Sekreteri ve Helen Monteith ortadan kayboldular. Onu sorguya çekmeğe başladığınız anda, Misis Sabin'in yaptıklarını öne sürdü ve sizi kandırmağa çalıştı. Ona inandığınız takdirde size daha bir çok yalanlar söyleyecektir.»

Bu sırada odanın kapısı garip bir tarzda vuruldu. Mason hemen ayağa kalktı ve giderek kapıyı açtı. Paul Drake kapının önünde duruyordu.

«Bak, Perry...» diye söze başladı, fakat içerde bulunanları görünce birden sustu.

Mason, «İçeri gir, Paul,» dedi. «Çavuş Holcom-

b'u tanıyorsun. Bu, San Molinas Şerifi Barnes, bu da San Molinas savcısı Raymond Sprague. Neler öğrendin, bakalım?»

«Burada söylememi mi istiyorsun?»

«Tabii.»

«Şey, adamlarımdan birçoğunu bu iş için etrafa dağıttım. Öğrendiğime göre, Misis Sabin gemiyle Honolulu'ya kadar gitmiş, sonra bir uçakla Reno'ya gitmiş ve Silver City Apartmanlarında bir daire kiralamış. İsmi de Helen W. Sabin olarak yazdırmış. Altı haftalık ikâmetinin sonunda herhalde kocasından boşanmak için müracaat etmiş, fakat mahkeme kayıtlarını yarın sabaha kadar öğrenemeyeceğiz. Ayın yedisi, Çarşamba günü Misis Sabin New York'taymış. Aynı gece de oradan gemiyle ayrılmış.»

Mason, «Şu hale göre Reno'da ne zamana kadar kalmış?» diye sordu.

«Öğrenebildiğime göre oradan ayın altısı akşamı tayyare ile ayrılmış ve yedisi sabahı New York'a varmış.»

Raymond Sprague, «O halde boşanma ilâmını ayın altısı sabahleyin almış olmalı,» dedi,

«Öyle görünüyor.»

Sprague başını salladı ve, «Demek ki ayın altısında Misis Sabin mahkemede idi,» dedi.

Şerif Barnes, «Ne demek istiyorsun?» diye sordu.

«Sadece düşünüyordum. Bu duruma göre Mason istediğini yapamıyacak.»

«Anlamadım.»

Sprague «Bak Şerif,» dedi. «Mason, Misis Sabin'i öne sürerek, dikkatimizi dağıtmak ve Helen Monteith'i kurtarmak istiyor. Fakat Misis Sabin ayın altısında Reno'da mahkemede bulunduğuna göre, kocası-

nı öldürmüş olamaz. Kadının diğer yaptıklarını bir tarafa bırakalım şimdi. Fakat, kocasını öldürmüş olmasına imkân yok.»

Mason, söylenenleri duymamış gibi hafifçe gerindi ve esnedi. Sonra, «Bakın beyler,» dedi. «Ben elimden geleni yaptım.»

Raymond Sprague, yerinden kalkmış ve kapıya doğru yürümüştü. Kapının önünde durdu ve, «Biz araştırmalarımızı kendimiz yapabiliriz,» dedi. «Size gelince, Mason, söylediklerimi biliyorsunuz. Yarın saat onikide Helen Monteith'i San Molinas Mahkemesinde jüri önüne çıkarmalısınız. Aksi takdirde jürinin önüne kendiniz çıkarsınız.»

Ofisten en son çıkan Şerif Barnes oldu. Adeta istemiyerek gidiyordu. Koridora çıkınca, hafif bir sesle, «Biraz düşüncesiz hareket etmiyor musun, Ray?» dedi.

Savcı, birşeyler homurdandı, fakat söyledikleri, kapının gürültüsünden duyulmamıştı.

Onlar gittikten sonra Mason, gülerek Paul Drake'in yüzüne baktı.

«Eee, Paul,» dedi, «İşler yolunda gidiyor.»

Drake, «Helen Monteith'i bir yere mi sakladın?» diye sordu.

Mason, gülümseyerek arkadaşının yüzüne baktı ve, «Helen Monteith'in nerede olduğu hakkında en ufak bir bilgim yok,» dedi.

«Adamlarımdan biri onunla, Sabin'in evi önünde konuştuğunu söyledi. Sonra da Della onu alarak bir yere götürmüş.»

Mason, «İnşallah, sana bu haberi veren adam aynı şeyi başkalarına da söylemez, Paul,» dedi.

«Merak etme, söylemez. Onu yarın San Molinas mahkemesine nasıl götüreceksin, Perry?»

«Maalesef onu oraya götüremiyeceğim. Nerede olduğunu bilmiyorum ki,»

«Fakat Della biliyor.»

«Della'nın nerede olduğunu da bilmiyorum.»

Drake, «Sen bilirsin,» dedi, «Ben bu işte yokum.»

«Şu esrarengiz telefon hattı hakkında ne öğrenebildin, Paul?»

Drake, «Hiçbir şey öğrenemedim,» diye itiraf etti, «O kadar uğraştım, fakat hiçbir şey yok.»

«Acaba şu kumarhane işletenler onun neler konuştuğunu duymak için yapmasınlar bunu?»

«Zannetmiyorum.»

«Neden?»

«Kumarhane işletenler hiçbir şeyden korkmuyorlar.»

«Korkmuyorlar mı?»

«Tabii korkmuyorlar. O kadar kuvvetlenmişler ki, hiçbir şeye aldırmıyorlar.»

«Şehir Meclisi onlar hakkında bir soruşturma açmıştı. Aleyhlerinde oldukça büyük bir kampanya açıldı.»

«Fakat buldukları delillerle hiç kimseye birşey yapamazlar. Yalnızca bazı kimselerden şüpheleniyorlar. Şehri haraca kesenler ve kumar oynatanlar da bundan cesaret alıyorlar. Arada, sırada bir temizlik oluyor ve aradaki küçük elemanlar ayıklanıyorlar. Fakat asıl mühim elemanlar yerlerinde kalıyor ve polisin herşeyi temizlemesini bekliyorlar.»

Mason, «Polisin mi?» diye sordu.

«Tabii, düşün Perry, ne zaman bir kumarhane hakkında ihbar olsa, orada bir rüşvet hâdisesi oluyor. Bu, bütün polis kuvvetinin rüşvet aldığı manâsına gelmez tabii. Demek istiyorum ki, bazı yüksek rütbeli em-

niyet mensupları da bu işin içinde. Böyle birşey olduğu zaman, kumarhane işleten kodamanlar, para yedirdikleri polislere, 'Haydi bakalım, faaliyete geçin. Dükkânı yeniden ne zaman açabileceksek bize haber verin. Her geçen gün, hem size hem de bize para kaybettiriyor' diyorlar.»

«O halde bu kumar işinin içinde olanlar, Sabin'in telefonunu dinlemiş olamazlar, öyle mi?»

«Hiç zannetmiyorum, onlar böyle şeylerle uğraşmazlar. Kumarhaneleri kapanınca bir müddet ortadan kaybolup istirahate çekiliyorlar... Bana öyle geliyor ki, Perry bu işi yine hususî dedektifler yaptı.»

«Hususî dedektifler mi?»

«Evet.»

«Hususî dedektifleri kim kiralamış olabilir?»

«Misis Sabin'in böyle birşey yapabileceğini zannetmiyorum. Hiç te aptal bir kadına benzemiyor.»

Mason, «Haklısın,» dedi. «Annesi onu biraz fazla zeki doğurmuş... Araban burada mı, Paul?»

«Evet, neden sordun?»

«Sana bir iş vereceğim.»

«Nedir o?»

«Benimle geleceksin. Hemen buradan ayrılıp San Molinas'a gideceğiz.»

Drake, «Orada ne yapacağız?» diye sordu.

«Bir papağan çalacağız.»

«Papağan mı çalacağız?»

«Söylediğimi duydun.»

«Yâni, Kazanova'yı mı?»

«Evet.»

«Allah aşkına papağanı ne yapacaksın?»

Mason, «Biraz düşünsene, Paul,» dedi, «Bu hâlise tamamiyle bir papağanın etrafında dönüyor. Hâ-

disenin bütün anahtarı Kazanova. Sabin'i öldürmüş olan kimse, papağanın sıhhati ile yakından alâkadar olmuş.»

«Yâni katilin, papağanları seven veya kuşlara düşkün olan bir adam olduğunu mu söylemek istiyorsun?»

Mason, «Bu şekilde hareket etmesinin sebebi ni ben de bilmiyorum,» dedi, «Mamafih aklıma birşeyler gelmeğe başladı. Kazanova'nın, 'Bırak o silâhı, Helen... ateş etme... aman Allahım, vurdun beni,' diye bağırmaları garibine gitmedi mi, Paul?»

«Yâni, Sabin öldürüldüğü zaman Kazanova orada mıydı? Katil sonradan Kazanova'yı alıp yerine başka bir papağan mı koydu?»

«Katil neden böyle birşey yapsın?»

«Doğrusunu istersen hiçbir şey anlamıyorum, Perry. Bu papağan işi benim aklımı karıştırdı.»

Mason, «Haklısın,» dedi, «Bu papağan işleri büsbütün karıştırıyor, fakat bu papağanın, mes'elenin anahtarı olduğunu zannediyorum. Şu anda Helen Monteith evinde değil. Şerif ve San Molinas Savcısı da Çavuş Holcomb'la beraber bu civarda birşeyler bulmağa çalışıyorlar. San Molinas'a bir baskın yapmanın tam zamanı.»

Drake, «Eğer seni o civarda yakalarlarsa hiç düşünmeden içeri atarlar, karışmam,» dedi.

Mason, gülererek, «Biliyorum,» dedi, «Bunun için de yakalanmamağa çalışacağım. Araban aşağıda ise hemen gidelim.»

Drake, «Papağanı kafesi ile beraber mi çalacaksın?» diye sordu.

«Tabii, onun yerine de başka bir papağan bırakacağım.»

Mason bunları söyledikten sonra telefona gitti ve bir numara çevirdi.

«Alo, Helmold sen misin. Ben, avukat Perry Mason; hemen gidip dükkânını aç. Biraz sonra gelip bir papağan satın alacağım.»

KAZANOVA

Arabanın arka koltuğundaki papağan, arabanın her sallanışı ile sendeliyor ve garip sesler çıkarıyordu. Drake, direksiyona geçmiş ve bütün dikkatini, mehtapta parlayan yola vermişti. Yaptıkları işin hiç de doğru birşey olmadığını düşünüyor ve başlarına bir felâket geleceğinden korkuyordu. Fakat Mason çok sakin-di. Koltuğa iyice gömülmüş ve sigarasını yakarak düşünceye dalmıştı.

Bir müddet sonra Drake, «Reno, uçakla hiç de uzak bir yer değildir, bunu unutma» dedi. «Eğer Misis Sabin hakikaten Reno'ya gittiyse ve hususî dedektifler tuttuysa, şu Helen denen kadıncağızı unutmalsın.»

Mason, «Başkasının telefonunu dinlemek için kaç para istersin, Paul, » diye sordu.

Drake o kadar şaşırmıştı ki, gözlerini bir an için yoldan ayırıp Mason'un yüzüne baktı.

«Ben mi?»

«Tabii, sen.»

«Bana bak, Perry. Senin için herşeyi yaparım, fakat başkasının telefon hattını, paralel başka bir hatla dinlemek bu memlekette ağır bir suçtur. Maalesef bunu, senin için de olsa yapamıyacağım.»

«Ben de öyle düşünmüştüm zaten.»

Drake, «Ne yapmak istiyorsun, Allah aşkına?» diye sordu.

«Söylediklerinden bir netice çıkardım, Paul. Bu

telefon hattı, başka bir hatla kesilip dinlenmişti; bunu kumarhane işletenlerin yapmadığını söyledin. Bu işi muhakkak ki polis de yapmadı. Şimdi söylediğine göre herhangi bir hususî dedektif de bunu kolay, kolay yapmağa cesaret edemez.»

Drake, «Bazı hususî dedektifler para için her şeyi göze alabilirler Perry» dedi. «Mamafih haklı olabilirsin. Fakat şunu da unutma ki, bugünlerde polis birçok kimsenin telefonunu dinliyor.»

«Neden?»

«Oh, bilmiyorum. Belki de kanunun, onlar için olmadığını zannediyorlar. Bu işe o kadar alışmışlar ki, bazı mes'eleleri halletmek için ilk yaptıkları iş, şüphelendikleri şahsın veya şahısların telefonunu dinlemek oluyor.»

«Evet, bu da üzerinde durulması icabeden bir mevzu. Eğer bu işi polis yaptıysa Çavuş Holcomb'un bundan malûmatı vardır. Bu vaziyette polis Sabin'in konuşmalarını teype almıştır... Sabahleyin ilk iş olarak şu mahkeme kayıtlarını incele, Paul.»

Drake, «Merak etme, bunu yapacağım,» dedi, «Adamlarımdan iki tanesi Reno'da bekliyor. Sabahleyin hemen işe başlayıp kayıtları inceleyecekler.»

Bir müddet konuşmadan gittiler. Nihayet San Molinas'a girmişlerdi.

Drake, «Doğruca Helen Monteith'in evine mi gideceğiz?» diye sordu.

Mason, oturduğu yerde hafifçe dönerek arka pencereden dışarıya baktıktan sonra, «Dikkat et, takip edilmeyelim, Paul,» dedi.

«Merak etme, yola çıktığımızdan beri arkama bakıyorum.»

«Sen yine söyle etrafta bir tur at da iyice emin olalım.»

Drake, bazı sokaklara girip, çıktıktan sonra, Mason tatmin olmuş gibi başını salladı.

«Tamam, Paul, şimdi doğru kadının evine çek.»

Drake bir an düşündükten sonra, «Komşusu da meraklı,» dedi. «Oraya yaklaşmadan evvel farları söndürsek daha iyi olacak... İstersen bir kaç ev uzakta durayım.»

Mason, «Hayır» dedi. «İşi çabucak bitirmek istiyorum. Sen şu sokağın başına kadar gidip gelersin ben de bu arada durumu bir kontrol ederim. Sonra yavaşça yaklaş ve kaldırıma iyice yanaş... İnşallah bu Allahın belâsı papağan bağırip da herkesi ayağa kaldırmaz.»

«Papağanlar geceleri uyumazlar mı?»

«Uyurlar, fakat onları yerlerinden kaldırıp, uyandırırsan müthiş sinirlenir ve bağırmağa başlarlar. Bakalım Kazanova ne kadar gürültü edecek?»

Drake, «Bak, Perry,» dedi, «Biraz daha makûl olmamız lâzım. Eğer papağanları değiştirmeden önce birisi seni görürse, inat etme; onu at bir kenara ve bütün kuvvetinle kaç. Ben motoru suturmayacağım, her an için hazırım.»

«Merak etme, herşey yolunda gidecektir. Eğer evi gözetleyen kimse yoksa, hiçbir şey olmaz. Böyle birşey varsa, yapacağımız tur esnasında muhakkak farkına varırız.»

Drake, direksiyonu sola çevirerek, «Her neyse, biraz sonra ne olduğunu anlayacağız,» dedi, «Oraya iyice yaklaştık.»

Yüz metre kadar ilerledikten sonra bir kere daha sola döndüler. Evin önünden geçerlerken Mason, etrafı iyice gözden geçirmişti. «Evde ışık yok» dedi. «Komşu evin ışıkları yanıyor, karşıki evde de oturanlar var. Herhalde işimiz kolay olacak.»

Bir müddet sonra evin önünde, kaldırımına yanaşıp durmuşlardı; Paul Drake, arabanın bütün ışıklarını söndürmüştü. Mason, yavaşça kapıyı açtı ve arka koltuğun üzerindeki papağan kafesini alarak karanlık eve doğru ilerledi. Telli, teras kapısını açıp içeri girmesi hiç de müşkül olmamıştı. Mason'un elindeki papağan durmadan kanatlarını çırpıyordu, fakat Kazanova derin bir uykudaydı. Mason'un, kafesi asılı bulunduğu yerden indirip, yerine elindeki kafesi asmasına rağmen hayvan uyanmamıştı.

Birkaç saniye sonra Kazanova'nın kafesi, arabanın arka koltuğuna konmuştu. Mason, «Tamam, Paul,» dedi.

Drake, onun tamam demesini beklemeden arabayı harekete geçirmişti. Yandaki evin kapısı açılıp ta Mrs. Winters'in silüeti görüldüğü zaman onlar oradan uzaklaşmışlardı bile.

Paul, bir müddet gittikten sonra bir köşeyi dönerken, arka koltuktaki papağan, uykulu bir sesle, «Allahım, vurdu beni,» diye mırıldandı.

DELLA STREET

Mason, ofisinin kapısını açıp Della Street'i içerde görünce bir an şaşkınlıktan ne söyleyeceğini şaşırdı.

«Della! Ne arıyorsun burada?»

Della Street, gözyaşlarını güçlükle tutarak, «Her halde yeni bir sekreter bulmağa mecbur olacaksın, Şef,» dedi.

Mason, elini ona doğru uzatarak, «Ne oldu, Della?» diye sordu.

Genç kadın birdenbire ağlamağa başlamıştı. Mason elini onun omuzuna atarak hafifçe okşadı ve

tekrar, «Ne oldu?» diye sordu.

«Şu i-i-iki yüzlü küçük şeytan...»

«Kim o?»

«Kim olacak, şu kütüphaneci, Helen Monteith!»

«Ne oldu ona, Della?»

«Beni aldatıp kaçtı.»

«Gel şuraya otur da bana olanları anlat bakalım.»

«Oh, Şef! Çok özür dilerim, verdiğin vazifeyi yapamadım.»

«Her halde senin kabahatin yoktur, canım! Nasıl oldu bu?»

«Kabahat bende Şef. Onu, kimsenin bulamıyacağı bir yere götürmemi söylemiştin. Ben de...»

«Ne oldu? Onu buldular mı, yoksa kendi mi kaçtı?»

«Kendisi kaçtı.»

«Pekâlâ, anlat bakalım. Nasıl oldu bu iş?»

Della Street, cebinden çıkardığı bir mendille gözlerini kuruladı. Sonra, «Hay Allah!» dedi, «Ne kadar da safmışım! Emin ol, kendimden utanıyorum. O domuzun boynunu koparmalıyım... Bana öyle bir hikâye anlattı ki. neredeyse ağlayacaktım, ona öyle acıdım!»

Mason, «Anlattığı hikâye neydi?» diye sordu.

«Bana aşk hikâyesini anlattı... Oh, Şef, onun anlattıklarını anlayabilmek için bir kadın olmak lâzımdır... Bana önce çocukluğundan bahsetti; çok romantik ruhlu bir çocukmuş. Liseye giderken. bir çocuğa tam manâsiyle âşık olmuş... Fakat delikanlı ona pek aldırış etmiyormuş... Tabii bunları, onun anlattığı gibi anlatamıyorum sana, Şef.»

«Delikanlı çok iyi bir çocukmuş; bana onu o kadar güzel tasvir etti ki, bu genç erkeği âdeta görür gibi oldum... eğer söyledikleri doğruysa bu, her kadının

tahayyül ettiği bir erkek tipiymiş ve kendisi de onu çok seviyormuş.

«Mektebi bitirdikten sonra delikanlı iyi bir iş aramak ve para biriktirmek için oradan ayrılmış. Kâfi miktarda para biriktirdikten sonra Helen'le evlenecekmiş. Fakat birkaç ay sonra geri gelmiş ve...»

Mason, onun tereddüt ettiğine görünce, «Başkası ile mi sevişmeğe başlamış?» diye sordu.

«Hayır, halâ Helen'i seviyormuş. Fakat değişik bir insan olmuş. Ona adeta kendi malıymış gibi muamele ediyormuş. Evlenmek için eskisi kadar acele etmiyor ve işsiz, güçsüz birtakım gençlerle dolaşıyormuş... İşte bunları o kadar acındırıcı bir tavırla anlattı ki, inanağa mecbur kaldım. Zamanla genç adamın, zayıf karakterli bir insan olduğu meydana çıkmış.»

Mason, «Sonra ne olmuş?» diye sordu.

«Onun bu şekilde değiştiğini görünce Helen'in içinde erkeklere karşı bir nefret hissi uyanmış. Yaşıtı genç kızlar dünyayı toz pembe görmeğe başlarken o, dünyaya küsmüş. Danslardan, partilerden hiç zevk almaz durmadan kitap okurmuş. Zamanla kitaplardan iyi dost bulamıyacağını anlamış.

«Arkadaşları onun bu düşünce tarzını değiştirmek istemişler, fakat muvaffak olamamışlar. Delikanlılar, kendileri ile gezmeğe gitmediği ve içki içmediği için, onunla alay etmeğe başlamışlar. Zamanla herkes onu soğuk bir kız olarak görmeğe başlamış. Şunu da unutma ki Şef, yaşadıkları yer küçük bir kasabaymış. Bir insan nasıl isim yaparsa öyle tanınır bu gibi yerlerde.»

Mason, «Demek sana bütün hayatını anlattı,» dedi.

Della Street başını salladı.

«Pekâlâ, devam et. Sonra ne oldu?»

«İşte böylece hayatta hiçbir erkeğe itimat etmemeye karar verdiği bir zamanda karşısına Fremont C. Sabin çıkıvermiş. Adam diğerleri gibi onunla alay etmemiş. Nazik ve zeki bir insanmış. Değişik bir hayat felsefesi varmış. Her şeyin iyi tarafını görürmüş. Helen, zamanla bu adamın sağlam karakterli bir kimse olduğunu anlamakta gecikmemiş. Diğerlerinde bulamadığı her şey onda mevcutmuş.»

Mason, düşünceli bir tavırla, «Herhalde,» dedi, «Fremont C. Sabin fevkalâde bir insanmış.»

«Herhalde öyleymiş, Şef. Ona fena bir oyun oynamış, fakat...»

«Bundan henüz emin değiliz, Della. Eğer olaylara onun nokta-i nazarından bakarsak, belki de ona hak veririz. Olayları daha yakından inceleyecek olursak öyle zannediyorum ki, onu haklı çıkaracağız. Bazı yeni delillerin ışığında herşeyi daha iyi görebileceğiz.»

«Bu yeni delillerden bana da bahseder misin, Şef?»

«Biraz sonra. Önce sen hikâyeni bitir bakalım.»

«Pekâlâ. Bu adam kütüphaneye gelmeğe başlamış. Helen, onun isminin Wallman olduğunu ve adamın iş aradığını biliyormuş. Wallman ilmî ve felsefî eserler okuyor, etrafındaki insanları incelemekten zevk alıyormuş. Bazan, akşama kadar kütüphanede oturur, kitap okur gibi yaparak etrafındakileri tetkik edermiş. Hoşlandığı bir tip gördüğü zaman da bir bahane bulur ve onunla arkadaşlık tesis edermiş.

«Tabii Helen de onu sık sık görmeğe ve onunla ilgilenmeğe başlamış. Bir müddet sonra samimî iki arkadaş olmuşlar ve Helen, farkında olmadan ona birçok şeylerini anlatmış. Birgün ona âşık olduğunu anlamış. Adam kendisinden yaşlı olduğu için böyle birşeyin olamayacağını zannediyormuş, fakat hislerini tahlil edin-

ce onu sevdiğini kat'i olarak anlamış. Onun da kendisini sevdiğini öğrendiği gün... Herneyse, genç kadın için mes'ud günler başlamış.»

Mason, gözlerini kısarak, «Demek seni kandırabilmek için epey rol yaptı,» dedi.

«Hayır Şef. Onun samimî konuştuğuna eminim. Başından geçenleri anlatmaktan hoşlanıyor. Çünkü hayatının en mes'ud günlerini bu adamla geçirmiş. Onun evli olduğunu öğrenmesine ve başlarına gelen felâkete rağmen, yine de kırılmamış. Saadetinin kısa sürmesine rağmen, hayata eskisi kadar küskün değilmiş. Sabah gazetelerinde Sabin'in öldürüldüğünü ve cinayetten evvel, takma bir isimle dolaşarak insanlarla arkadaşlık kurduğunu okuyunca şüphelenmiş... Sonra da şu dağ kulübesinin resmini görmüş ve tanımış. Buna rağmen kötü şeyler düşünmemeye çalışmış ve bütün bunların kötü tesadüfler olabileceğini, kendi kendine söylemiş. Fakat öğleden sonra çıkan gazeteler, Fremont C. Sabin'in resmini basınca, korktuğunun başına geldiğini anlamış.»

Mason, «Sabin'i, onun öldürdüğünü zannetmiyor musun?» diye sordu.

«Böyle birşey yapmasına imkân yok... bunu yapamaz... fakat...»

«Neden tereddüt ediyorsun?»

Della, «Bilmiyorum,» dedi, «İnsanlar belli olmaz ki. Eğer onun, kendisini incitecek birşey yapmağa çalıştığını zannettiye... veya onun, ideallerinin erkeği olmaktan uzaklaşmağa başladığını gördüyse... yâni, nasıl söyleyeyim, bilmiyorum ki! Hiç bilmediğimiz bir sebepten dolayı da, onu öldürmüş olabilir.»

Mason, «Ne demek istediğini anlıyorum, Della,» dedi, «Devam et.»

«Onunla küçük bir otele gittik. Polisin takibin-

den kurtulmak için bazı tedbirler de almıştım. Bizim eve uğrayıp, benim bavullarımdan iki tane aldım ve otele, Kansas, Topeka'dan gelen iki kızkardeş gibi yerleştik. İçeri girdiğimiz zaman otel kâtibine, bir turisttin sorabileceği birkaç sual sordum ve onu, turist olduğumuza iyice inandırdım.

«Arka tarafta, iki yataklı, banyolu bir oda verdiler bize. İçeri girdikten sonra, ona belli etmeden kapıyı içeriden kilitledim ve anahtarı da çantama sakladım.

«Biraz dinlendikten sonra, dediğim gibi bana hayatını ve başından geçenleri anlattı. Öyle zannediyorum ki, üç, dört saat kadar konuştuk. Yattığımız zaman vakit gece yarısını geçiyordu. Sabahın saat beşinde başucuma dikildi ve beni sarsarak uyandırdı. Giyinik olarak karşımda duruyordu ve heyecanlı bir tavırla, kapıyı açamadığını söylüyordu. Korkmuş görünüyordu.

«Ona, neden dışarıya çıkmak istediğini sordum. San Molinas'a gitmesi icabettiğini, orada mühim birşey unutmuş olduğunu söyledi. Muhakkak gitmek istiyordu. Ona gidemiyeceğini söyledim ve bir müddet münakaşa ettik. Nihayet otel kâtibine telefon edip kapıyı açtıracağını söyledi; o zaman onu güzellikle yola getiremiyeceğimi anladım.»

Mason, merakla, «Peki, ne yaptın ona?» diye sordu.

«Senin, ona yardım etmek için herşeyi göze aldığını, halbuki kendisinin işleri zorlaştırmaya çalıştığını söyledim. Tehlikede olduğunu, dışarıya çıkar, çıkmaz cinayet suçu ile yakalanıp tevkif edileceğini ve hapse gireceğini, gazetelerin günlerce ondan bahsedeceklerini yumuşak bir lisanla anlatmaya çalıştım... Aklıma gelen herşeyi söyledim. Mahkemede jüriyi ikna etmeğe çalışan bir avukata benziyordum.»

«Sonra ne oldu?»

«Bütün uğraşmalarıma rağmen onu kandıramamıştım; halâ gitmekte ısrar ediyordu. O zaman, buradan çıktığı takdirde, senin artık onunla alâkayı keseceğini, kendisine başka bir avukat bulması icabettiğini söyledim. Senin emirlerine itaat etmesi icabettiğini hatırlattım ve seninle temas temin edilinceye kadar oda da kalmasını bildirdim. Seninle ne zaman temas temin edebileceğimi sordu. Bilmediğimi, yalnız saat dokuz buçukta senin ofise uğradığını söyledim. Hemen senin evine telefon etmemi söyledi. Fakat böyle birşey yapamayacağımı söyledim. Polisin, senin telefonunu dinlemesinden korkuyor ve senin, bizim nerede bulunduğumuzu öğrenmek istemediğini biliyordum. Bir müddet düşündükten sonra söyleriklerimin makûl olduğunu kabul etti ve fikrini değiştirdi. Saat dokuz buçuğa kadar bekleyeceğini söyledi ve benden, dokuz buçukta seninle temas temin etmem hususunda söz vermemi istedi. Ben de istediği sözü vermeğe mecbur kaldım. Bunun üzerine tekrar soyundu ve yatağına girerek, böyle birşey yapıp beni üzdüğü için özür diledi. Yarım saat kadar sonra tekrar derin bir uykuya dalmıştım... İkinci bir defa uyandığım zaman onun gitmiş olduğunu gördüm... Beni kandırmak için söylediklerime razı oluyor gibi görünmüş ve ben uyuduktan sonra hemen kaçmıştı.»

«Demek anahtarı çantandan almış, öyle mi?»

«Hayır, çantamı yastığımın altına iyice yerleştirmiştim. Beni uyandırmadan anahtarı çıkarabilmesine imkân yoktu. Yangın merdiveninden kaçmış. Çünkü pencere açıktı.»

«Ne zaman kaçtığını bilmiyorsun, değil mi?»

«Hayır.»

«Sen uyandığın zaman saat kaçtı?»

«Sekizi geçmişti. Çok yorgun olduğum, sabah-

leyin de beklemekten başka birşey yapmayacağımız için sekizde uyanmağa karar vermiştim. Uyku sersemliği içinde onun yatakta olduğunu zannediyor ve sakinleştiği için seviniyordum. Onu uyandırmamak için yavaşça yataktan çıktım ve terliklerimi giyerek banyoya doğru ilerledim. Fakat yatağının durumu garibime gitmişti. Yatağa iyice yaklaştım ve baktım; yatağın içine birkaç yastık ve battaniye doldurmuş ve üstüne de bir çarşaf çekmişti; uzaktan bakınca yatakta birisi var zannediliyordu... İşte bütün hikâyeye bundan ibaret, Şef.»

Mason, hafifçe onun omuzunu okşadı. «Üzülme Della» dedi. «Sen elinden geleni yapmışsın... Nereye gittiğini biliyor musun?»

«San Molinas'a gideceğini söylemişti..»

«Gittiyse, kendini tehlikenin ortasına attı demektir.»

«Belki de yakalanmıştır. Çünkü bu saatte orada olması lâzım.»

Mason, «Onun kaçtığını anlayınca ne yaptın?» diye sordu.

«Paul Drake'in bürosuna telefon ettim ve seni bulmalarını söyledim. Sonra kendim de aradım, fakat bulamadım.»

«Kahvaltı ettikten sonra bir berbere gidip traş oldum da onun için biraz geciktim.»

Della, «Zannedersen Paul Drake işe başladı,» dedi, «Ona herşeyi anlattım ve adamlarını San Molinas'a göndermesini söyledim. Herhalde orada Helen'i arıyorlardır. Bulurlarsa bir yere saklayacaklar.»

Mason, «Drake ne söyledi?» diye sordu.

«Drake telefonda hiç de neş'eli değildi. Herhalde daha sabah kahvesini içmemişti. Helen'in kaçırılmasına yardım ederse başına işler açılacağından ve mahkeme huzuruna çıkacağından korkuyordu.»

«Peki, onu kandırabildin mi?»

«Kandırdım, fakat epey uğraştırdı beni. Biraz daha...» O sırada Drake'in evvelce aralarında kararlaştırdıkları şekilde kapıyı vurduğunu duyunca konuşmalarını kestiler. Della, «İşte kendisi de geldi» dedi.

Mason başını salladı. Della, «Gözlerim ağlamaktan kızarmıştır,» dedi, «Ben yüzümü yıkayıp, öyle geleyim.»

Della Street ara kapıdan diğer odaya geçerken, Mason ofisin koridora açılan kapısını açtı ve, «Merhaba Paul, gel içeri,» dedi.

Drake birşeye kızmış gibiydi. Asık bir suratla Mason'un yüzüne baktı ve «Merhaba» diye mukabele etti. Sonra ağır adımlarla yürüyerek geniş koltuğa, her zaman yaptığı gibi yanlamasına oturdu.

Mason, «Haberler nasıl?» diye sordu.

«Fena değil.»

«Anlatmıyacak mısın bana?»

Drake, hafif bir tebessümle onun yüzüne bakarak, «Çok mu merak ediyorsun?» diye sordu. «Her şeyden önce şunu söyleyeyim sana Perry; Senin şu yüz bin dolarlık boşanma ilâmı, çok ustaca hazırlanmış, fakat sahte bir kâğıt.»

Mason hayretle arkadaşının yüzüne baktı.

«Emin misin?»

«Tabii eminim. Misis Sabin'e muhakkak Reno avukatlarından birisi yardım etmiş olacak. Fakat bu adamın kim olduğunu pek tabii ki öğrenemeyeceğiz. Çünkü bu işi yapan adam, isminin açıklanmaması için elinden gelen herşeyi yapar, her türlü tedbiri alır. Kâğıt fevkalâde bir ustalıkla hazırlanmış. İmzalar atılmış, hattâ mahkemenin hakikî mühürünü dahi üzerine basmağa muvaffak olmuşlar. Kâtip bunun, kendisi meşgul olduğu bir anda bankonun arkasına gizlice geçen birisi tarafından yapılabileceğini söyledi. Fakat bunu yap-

mak için de çok önceden bazı tedbirler almak lâzım.»

«Demek mahkeme kayıtlarında Sabın ismine açılmış bir boşanma dâvası yok, öyle mi?»

«Hayır.»

Mason, «Demek herşeyi ustaca hazırlamışlar» dedi. «Eğer kocası öldürülmeseydi, kimse bu boşanma ilâmının sahte olduğunu anlamıyacaktı. Hiç kimsenin aklına mahkeme kayıtlarına bakmak gelmez. Akıllı bir kadınmiş doğrusu! Yüzbin doları aldı. Fakat hâlâ adamın kanunen karısı görünüyor. Tabii işin içinde sahtekârlık ve dolandırıcılık var. Ama, dediğim gibi bu cinayet hâdisesi olmasaydı kimse bunun farkına varmayacaktı.»

Drake, «Şimdiki durumu da oldukça iyi» dedi. «Kanunen kocasının bütün emlâkinin idaresi ona kalıyor.»

«Pekâlâ, şimdi onu bir tarafa bırakalım. Şu Helen Monteith işi ne oldu?»

Drake'in suratı tekrar asılmıştı. Bir an tereddüt ettikten sonra, «Böyle berbat şeyleri bana yaptırmasan çok iyi olacak, Perry,» dedi.

«Neden?»

«Senin için şimdiye kadar birçok şeyler yaptım. Fakat beni gayri kanunî işlere zorlamasan iyi edersin.»

Mason gülümseyerek onun yüzüne baktı. Sonra masanın üzerindeki purolardan bir tane uzatarak, «Anlat bakalım» dedi. «Neler öğrendiniz?»

«Della sabahın sekizinde bizim ofise telefon etti. Telâş içindeydi. Benimle ve seninle görüşmek istediğini bildirdi ve bana, adamlarımdan birkaç tanesini San Molinas'a gönderip, Helen Monteith'i takip ettirmemi söyledi. Onu yakalayıp, polislerden gizlememizi istiyordu.

«Ona, seni bulmasını söyledim. Senin nerede olduğunu bilmiyormuş. Seni bulup onunla temas ettirmeye çalışacağımı, başka birşeye de burnumu sokmayacağımı söyledim. Aman yarabbi, bir gece evvel ben sana, polisin aradığı bir şahsa yardım etmenin, onun polisten saklamanın suç olduğunu söylüyordum. Bu sabah Della, aynı şeyi benim yapmamı istedi. Bu o kadar tehlikeli bir işti ki, sen bile onların nereye gittiklerini bilmek istemiyordun...»

Mason, «Peki, sonra ne yaptın?» diye sordu.

«Ne mi yaptım? Tabii ki bana söylediklerini! Aman Allahım, Perry, Della ile şimdiye kadar gayet iyi geçinmiş ve samimi bir arkadaşlık kurmuştuk. Fakat telefonda ona biraz itiraz edince nasıl sinirlendi görecektin! Eğer seninle çalışmaya devam etmek istiyorsam, senin söylediklerini yapmam icabettiğini, senin hiç kimseyi göz göre, göre tehlikeye atmıyacağını ve bunun için de hemen faaliyete geçip Helen Monteith'i yakalamamı söyledi.»

«Sana söylediklerini bir tarafa bırak şimdi. Yaptıklarını anlat.»

«Hemen adamlarımı topladım ve onları San Molinas'a gönderip Helen Monteith'in evi etrafında dolaşmalarını söyledim. Onu görür görmez bir yere götürmeğe çalışacaklar, icabederse herşeyi göze alıp zorla kaçıracaklardı. Bizim çocuklardan birkaçı itiraza başladılar, onları yola getirinceye kadar anamdan emdiğim süt burnumdan geldi. Bütün mes'uliyetin bana ait olduğunu söyledim.»

«Pekâlâ, Helen Monteith nerede şimdi?»

«Hapiste.»

«Hapiste mi? Neden?»

«Bizim çocuklar biraz geciktiler. Helen eve onlardan yarım saat önce gitmiş. Polis, Helen'in komşu-

su Misis Winters'e haber bırakmış ve Helen eve gelmez kendilerine telefon etmesini bildirmiş. Şerif ve savcı onun eve geldiğini öğrenince hemen koşarak gitmişler ve onu yakalamışlar. İçeri girdikleri zaman Helen Papağanı öldürmüştü. Bazı kâğıtları yakmağa ve kırk-bir kalibrelik mermi kapsüllerini saklamağa çalışıyormuş. Bunun ne demek olduğunu bilirsın herhalde!»

Mason meraklanmıştı.

«Papağanı mı öldürmüştü?» diye sordu.

«Evet. Eve gider gitmez papağanı öldürmüştü. Bir ekmek bıçağı ile hayvanın boynunu kesivermişti.»

«Eve gider, gitmez mi?»

«Öyle zannediyorum. Dediğim gibi içeri girdikleri zaman, kadının eli kanlıymış ve birtakım kâğıtları yakıyormuş. Yanında da birkaç tane boş kırk-bir kalibrelik kovan varmış. Onu hapse götürmüşler ve yanan kâğıtlardan birşeyler çıkarabilmek için polisten bir uzman istemişler. Biliyorsun, Çavuş Holcomb onlarla beraber çalışıyor.»

Mason, «Biliyorum» dedi. «Peki, Helen bu kovanlar hakkında ne söylemiş?»

Drake, «Bilmiyorum,» dedi, «Onu hemen götürmüşler. Kimse de bundan fazlasını bilmiyor.»

«Papağanın öldüğünü ne zaman anlamışlar?»

«Çavuş Holcomb'un adamları geldiği zaman Evi araştırırlarken hayvanın ölüsünü bulmuşlar.»

Mason, «Bir dakika» dedi. «Papağan, Helen Monteithi tevkif edildikten sonra öldürülmüş olamaz mı?»

«İmkânsız. Onu yakaladıktan sonra evi muhafaza altına almışlar. Polislere görünmeden hiç kimse içeri giremez. Öyle zannediyorum ki dostumuz Helen Watkins Sabin, bu işlerin arkasında. Polis lâboratuvarından gelen uzmanlar evin her tarafını didik, didik arı-

yorlar. Perry, papağanı neden öldürdü dersin?»

Mason bir müddet düşündükten sonra, «Bir papağanın öldürülmesi de bir insanın öldürülmesine benzer. Yâni bir papağanın öldürülmesi için de muhakkak bir sebep lâzımdır» dedi. «Cinayet sebebinden sonra bir de bu işi becerebilmek için fırsat...»

Drake, «Palavrayı bırak, Perry,» diye onun sözünü kesti, «O kadının, papağanı neden öldürdüğünü sen pekâlâ biliyorsun. Şimdi bunun sebebini ben de öğrenmek istiyorum.»

«Bildiğimi nereden anladın?»

«Benim o kadar saf olmadığımı bilirsin Perry! Bu kadın papağanı öldürmek istiyordu ve sen de bunu bildiğin için papağanı oradan kaçırıp yerine bir başkasını bıraktın. Onun, ilk fırsatta bu işi yapacağını biliyordun. Bunun için de onu Della ile meçhul bir yere gönderdin. Herhalde bunun sebebi, papağanın durmadan söyledi, «Bırak o silâhı, Helen... Aman Allahım vur-dun beni!» sözleriydi. Buna rağmen o hayvanı neden daha önce, elinde fırsat varken öldürmedi de, yangın merdivenlerinden kaçmayı göze aldı anlamıyorum... Dün gece ve hattâ bu sabah Helen Monteith'i polisten sakladığını zannediyordum. Halbuki aslında sen bunu, papağanı ondan kurtarmak için yaptın.»

Mason, «Pekâlâ,» dedi, «Madem ki papağan öldü...»

Drake, «Bir dakika» diye onun sözünü kesti. «Papağan henüz ölmedi, sende duruyor. Bu papağan muhakkak birşeye —belki de cinayete— şahit oldu. Fakat bunun ne faydası olabilir. Söyler misin bana, Perry, bir papağan mahkemede şahit olarak dinlenebilir mi?»

Mason, «Bilmiyorum,» diye cevap verdi, «Mafih bu, enteresan bir nokta. Korkarım ki, bir papa-

ğana, doğru söyleyeceğine dair yemin ettiremezsin. Yâni ifade verirken yalan söyleyebilir.»

Drake, öfkeli nazarlarla Mason'u süzlü ve, «Sen alay et bakalım» dedi. «Madem ki sorduğum şeyin cevabını vermek istemiyorsun, benim yapabileceğim başka birşey kalmadı.»

Mason birdenbire mevzuu değiştirerek, «Başka neler biliyorsun, Paul,» diye sordu.

«Adamlarımdan birkaç tanesi bütün gece çalıştı. Şu dağ kulübesine giden esrarengiz hat hakkında malûmat elde etmeğe çalışıyorum. Bak aklıma ne geldi, Perry; telefon kumpanyasından, yapılan konuşmaların faturalarını elde ederek, bu konuşmalar hakkında birşeyler öğrenebiliriz. Sabin muhakkak ki bütün konuşmalarını şehirdeki iş yerleriyle veya şehirdeki bazı şahıslarla yapmıştır. Onun, bu civarda herhangi bir kimseyle telefon konuşması yaptığını hiç zannetmiyorum.»

Mason, «Çok güzel bir fikir, Paul,» dedi, «Bunun için mükâfatlandırılman lâzım.»

Drake, kızgın bir sesle, «Ben mükâfat filân istemiyorum,» dedi, «Sana yapılan hizmetlerin faturasını çıkardığım zaman yerlere serileceksin. Bütün adamlarım dokuzar saatlik mesailerle senin için çalışıyorlar ve onları her tarafa dağıtmış durumdayım.»

«Çok güzel Paul. Şu telefon faturasını nasıl ele geçireceğiz?»

«O iş oldu bile. Bizim çocuklardan biri, telefon merkezine giderek polis dedektifi olduğunu söyledi ve dağ kulübesindeki telefon hattının iptal edileceğini, bu sebeple de şimdiye kadar yapılmış olan konuşmaların ödeneceğini söyledi. Parayı ödemededen önce de bütün şehirler arası konuşmaları kontrol etmek istediğini bildirdi. Telefon memuresi de onun söylediklerine kandı.»

«Pekâlâ, bu kontrolden neler öğrendiniz bakalım?»

«Şehirdeki evi ile birkaç konuşma yapmış ki, bu konuşmaları muhakkak sekreteri ile yapmıştır. Zaten konuşmalardan pek çoğu Richard Waid'le yapılmış. Fakat en enteresan olanları Reno ile yapılan ihbarlı telefonlar.»

Mason, «Demek Reno ile de konuşmuş, öyle mi?» dedi.

«Evet, öyle zannediyorum ki, hemen hemen her gün Reno'daki karısı ile telefon muhaveresi yapmış.»

«Acaba ne konuşuyorlardı?»

«Ben ne bileyim? Herhalde Sabin, karısına işlerin nasıl gittiğini soruyor, ondan New York'a ne zaman gidebileceğini ve boşanma ilâmını alıp alamıyacağını öğrenmek istiyordu.»

Bu esnada Della Street, yüzünü pudralamış ve gözlerini kurulamış olduğu halde içeri girdi. Gözlerinden ağladığı pek belli olmuyordu. Paul'u görünce birden şaşırmış gibi duraladı ve, «Merhaba, Paul,» dedi.

Drake, «Bir de bana merhaba diyor» diye homurdandı. «Beni telefonda o kadar azarla, sonra da...»

Genç kadın yavaşça onun oturduğu koltuğa yaklaştı ve elini, kolunun üzerine koydu. Hafif bir tebessümle, «Suratını asıp durma öyle,» dedi.

«Neden suratımı asmıyacakmışım? O nasıl konuşmaydı öyle? 'Ya bu kadını kaçıırırsın veya Mason'un işini kaybedersin,' Söylenecek söz mü bu?»

«Kusura bakma, Paul. Şefin benden istediklerini yaptıрмаğa çalışıyordum sana. Yâni Şef de muhakkak benim söylediğim şeylerin yapılmasını istiyecekti.»

Drake, ciddi bir ifadeyle Mason'a döndü. «Sen fena bir adamsın,» dedi. «Fakat bu kız senden iki misli daha fena.»

Mason gülerek Della'nın yüzüne baktı ve, «Bu sabah onunla konuşma Della» dedi. «Aksiliği üzerinde» diye de ilâve etti.

Della, «Helen Monteith'i yakalamış mı?» diye sordu.

«Hayır, polis ondan evvel yakalamış.»

«Oh, çok yazık!»

Mason, «Zararı yok, Della,» dedi, «Şimdi Sabin'lerin evine telefon et, Richard Waid veya Charles Sabin'le konuş. Onlara, her ikisini birden en kısa zamanda görmek istediğimi söyle. Hemen buraya gelsinler.»

Sonra Paul Drake'e döndü ve, «Adamların şu kırkbirlik mermilerin nereden alındığını buldular mı, Paul?» diye sordu.

Drake, «Onların nereden alındığını bulmağa lüzum yok. Bu zamana kadar polis nasıl olsa onları kimin satın aldığını da bulmuştur,» dedi.

Mason, elini sallayarak bu mevzuda konuşmak istemediğini bildirdi ve, «Sen şu Reno tarafındaki işleri takip et Paul» dedi. «Misis Sabin'in, orada neler yaptığını öğrenmeğe çalış ve yaptığı şehirler arası telefonların nerelere olduğunu bul.»

Drake, oturduğu yerden kalkarak, «Pekâlâ» dedi. «Fakat şunu unutma, Perry Mason; gelecek sefer tehlikeli bir iş görüp kaçtığın zaman ben de aynı şeyi yapacağım. Aptal olabilirim, fakat makineli tüfek ateşi başladığı zaman başkalarının beni öne sürmesine de tahammül edemem.»

RICHARD WAID

Charles W. Sabin ve Richard Waid, Mason'un ofisine geldikleri zaman saat onbiri geçiyordu. Mason,

onlara hoş geldiniz dedikten sonra hiç vakit kaybetmeden mevzua girdi.

«Size, ilgileneceğinizi sandığım bazı haberler vereceğim» dedi. «Size dün gece de söylediğim gibi Kazanova'yı buldum. Papağan, Fremont C. Sabin'in, George Wallman ismi altında evlenmiş olduğu Helen Monteith'in evindeydi. Helen Monteith'in evindeki papağan, ya dün akşam veya bu sabah öldürüldü. Polis, papağanı Helen'in öldürdüğünü zannediyor. Papağan durmadan, 'Bırak o silâhı, Helen... ateş etme... Aman Allahım vurdun beni,' diye bağırıp duruyordu.» Mason her ikisinin de yüzlerine ayrı, ayrı baktıktan sonra, «Bu hale göre,» diye devam etti, «siz bu işe ne dersiniz?»

Sabin, «Herhalde bu papağan babamın öldürülüşüne şahit oldu,» dedi, «Şu halde Helen... Fakat hangi Helen?»

Mason, «Fakat kulübede başka bir papağan bulundu,» dedi.

Waid, «Belki de katil papağanları değiştirdi,» diye fikrini söyledi.

Charles Sabin, «Şimdi bunları bir tarafa bırakalım,» dedi, «Ben size daha mühim birşey söyleyeceğim.»

«Söyleyin, papağan işini daha sonra konuşabiliriz.»

«Ben bir vasiyetname buldum.»

«Nerede?»

«Biliyorsunuz ki, babamın bazı işleri ve bu arada şu boşanma işiyle C. William Desmond adındaki avukat meşgul oluyordu. Bu mes'eleden benim hiç haberim yoktu. Onu, ancak Waid söylediği zaman öğrendim.

«Demek ki babam, bu boşanma işi ile Cutter,

Grayson ve Bright Firmasının meşgul olmasını istemişti.»

«Yâni babanız bazı işlerini yaptırırken, bu adama bir de vasiyetname mi hazırlattı?»

«Evet.»

«Vasiyetnamede ne yazıyordu?»

Charles Sabin, cebinden maroken kaplı küçük bir defter çıkararak ona gösterdi.

«Servetini kimlere bıraktığına dair bazı maddeleri havi olan bu vasiyetnamenin bir kopyasını çıkarttım. Şu şekilde yazılmış:

‘Karım Helen Watkins Sabin’le yaptığım bir anlaşmaya göre, karım boşanma işini tahakkuk ettirdiği takdirde yüzbin dolar para kendisine nakit olarak ödenecektir ve kendisi başka hiçbir hak iddia etmeyecektir. Bu para kendisine tasdik edilmiş olan boşanma ilâmını gösterebildiği takdirde verilecektir. Ben, karım bu parayı almadan önce öldüğüm takdirde, kendisine, bıraktığım emlâkten yüzbin dolarlık bir hisse verilecektir. Karım Helen Watkins Sabin, ben ölmeden önce bu parayı aldığı takdirde kendisine başka hiçbir hak tanımıyorum, çünkü bu para ona kâfi gelecektir.

‘Geriye kalan emlâkımın ve paramın, şimdiye kadar her dediğimi yapan ve işlerimde bana yardım eden oğlum Charles W. Sabin’le, paraya hiç kıymet vermeyen sevgili kardeşim Arthur George Sabin arasında müsavi olarak taksim edilmesini istiyorum.’»

Sabin, gözlerini okuduğu defterden kaldırdı ve, «Eğer babam, boşanma işlemi tamamlanmadan önce öldüyse bu, vasiyetnameye herhangi bir şekilde tesir edebilir mi?» diye sordu.

Mason, «Hayır,» diye cevap verdi, «Bu vasiyetnameye göre, Helen Watkins Sabin hiçbir hak iddia edemez. Babanızın kardeşi hakkında ne biliyorsunuz?»

Charles Sabin, «Arthur amcayı pek tanımam»

dedi. «Onu hiç görmedim. Fakat babam, onun enteresan bir adam olduğunu söylerdi. Babam işlerini yoluna koyup da zengin olduktan sonra amcama beraber çalışmalarını teklif etmişti. Fakat amcam bunu reddetti. Bundan sonra babam onu ziyarete gitti ve onun hayat felsefesinin tesiri altında kaldı. Zannedersem babamın vaktinden evvel iş hayatını terketmesinde amcamın büyük bir rolü vardı... Herşeye rağmen ben, babamın dul kalan karısı için bir mikdar para ayırmak istiyorum Mister Mason.»

«Yâni Helen Watkins Sabin için mi?»

«Hayır, Helen Monteith veya diğer ismi ile Helen Wallman için. Her nedense onu, şu, para için herşeyi göze alan kadından daha fazla hak sahibi görüyorum. Sırası gelmişken söyleyeyim Mister Mason; Wallman bizim aile isimlerimizden biridir. Meselâ benim göbek adım Wallman'dır. Belki de babam bunun için o ismi kullandı.»

Mason, «Evet,» dedi, «Fakat şu anda Helen Monteith —onu bu isimle çağırırsak herhalde daha iyi olur— San Molinas'ta tevkif edilmiş bulunmaktadır. Polis onu, babanızın katili olarak mahkemeye vermek istiyor.»

Sabin, «Ben de sizinle bu hususta konuşmak istiyordum zaten Mister Mason,» dedi, «Onun katil olabileceğine inanıyor musunuz?»

Mason, «Onun katil olmadığına eminim» diye cevap verdi. «Fakat aleyhinde o kadar çok delil var ki, bu işten nasıl kurtulacak merak ediyorum. Bana öyle geliyor ki, biz eğer hakikî katili meydana çıkaramazsak, o kolay, kolay temize çıkamıyacaktır.»

«Aleyhinde olan deliller nelerdir?»

«Bir kere onu öldürmesi için çok güzel bir sebep var ortada. Babanız evli olduğu halde onunla ev-

lenmişti; sonra Helen'in elinde fırsat da vardı ve hepsinden mühimi cinayet silâhı da ondaydı.

«Dediğin gibi aleyhinde birkaç tane çok mühim delil var ki, savcı da bu delillere bakarak karar verecektir. Eğer savcı onun suçlu olduğuna inanırsa, lehinde olan ipuçlarını görünecektir bile.»

Waid, Charles Sabin'in yüzüne bakarak, «Evde bazı mühim hâdiseler cereyan etti» dedi. «Mister Mason'a olanları ve Misis Sabin'le Steve hakkında konuştuklarımızı söyleyecek misiniz?»

Sabin, «Evet. Bunları hatırlattığın için teşekkür ederim, Richard» dedi. «Dün gece siz çıktıktan sonra Steve Watkins ve annesi, annemin odasına girerek uzun müddet konuştular. Geceyarısına doğru evden çıktılar ve halen de dönmediler. Nereye gideceklerini bize söylemediler ve onların nerede olduklarını da bilmiyoruz. San Molinas Sorgu Hâkimi bu akşam sekizde hepimizi sorguya çekmek üzere çağırdı ve babamın cenazesi de yarın saat ikide kaldırılacak. Misis Sabin'in ortadan kaybolması şüphesiz hepimizin canını sıkıyor. Bu şekilde hareket etmesi tamamen düşüncesizliktir.»

Mason, hafifçe dönerek Waid'in yüzüne baktı.

«New York'a Mister Sabin'in hangi işi için gittiğinizi Çavuş Holcomb ve Şerif Barnes'e söylediniz mi?»

«Hayır. Onlara yalnız mühim bir iş için gittiğimi söylemiştim. Bundan, dün geceye kadar hiç kimseye bahsetmemiştim. Misis Sabin bu hususta konuşmamı tenbih etmişti.»

«Gece, saat onda Mister Sabin'in sana telefon ettiğinden bahsettin mi?»

«Tabii, bunu söyledim, fakat bu o kadar mühim birşey değildi.»

«Mister Sabin telefonda seninle konuşurken neş'eli miydi?»

«Çok neşe'liydi. Onun bu kadar neş'eli konuştuğunu şimdiye kadar hiç görmemiştim. Şimdi düşünüyorum da, neş'elenmekte haklıymış. Misis Monteith'in boşanma ilâmını almak üzere olduğunu öğrenmişti ve Misis Monteith ile rahatça evlenebilecekti. Herhalde Misis Sabin ona telefon etmiş ve boşanma işleminin tamamlanmakta olduğunu bildirmişti.»

Mason, «Onun, günlerini San Molinas'ta geçirmekte olduğunu biliyor muydun?» dedi.

Waid, «Evet, biliyordum» diye cevap verdi. «Zamanının çoğunu orada geçirdiğinden haberim vardı. Bana San Molinas'tan birkaç kere telefon da etti.»

Charles Sabin, «Bunu ben de biliyordum» dedi. «Onun, orada ne yaptığını bilmiyordum tabii, fakat babamın bazı garip âdetleri vardı. Bazen hiç bilmediği yerlere gider ve ismini değiştirerek, tanımadığı kimse-lerle arkadaşlık tesis ederdi.»

«Bunu neden yaptığını biliyor muydunuz? Yâni bunu yapmakta bir gayesi var mıydı?»

Charles Sabin, «Bu hususta birşey söyleyemiyeceğim» diye cevap verdi. «Tabii, babamın karakteri hakkında düşünürken bazı şeyleri hesaba katmak gerekiyor. İş hayatında oldukça muvaffak olmuş bir adamdı. Yâni hatırı sayılır bir servet yapmıştı. Artık para kazanmak gibi bir gayesi yoktu. Bunun için değişik bir hayat arıyordu. Zannedersenem bunda da, daha önce dediğim gibi Arthur amcanın tesiri vardı. Arthur amca Kansas'da bir yerde yaşırdı. Yâni iki, üç sene kadar önce babam onu ziyarete gittiği zaman orada yaşıyordu. Babam onun yanından döndükten sonra birdenbire değişti. Bizim paraya taptığımızı, biraz da karakterimizi değiştirmemiz icabettiğini söyler dururdu.

«Onun felsefesini duysanız siz de ilgilenirdiniz, Mister Mason. İnsanların paraya çok fazla değer verdik-

lerini, adeta onun esiri olduklarını söylüyordu. Paranın, çalışmanın karşılığı olduğunu, çalışmadan para kazanmağa gayret edenlerin, bir nevi kalpazan olduklarını iddia ediyordu. Ona göre, insanların çoğu, mümkün olduğu kadar az çalışıp, çok para kazanmağa bakıyorlardı. Çalışanların, para düşünmeden, bir eser meydana getirmeğe gayret etmeleri lâzımdı.»

Mason, «Neden böyle düşünüyordu acaba?» diye sordu.

«Herkes, az bir gayretle çok para kazanmanın yolunu arıyordu. Bazı kimselerin kumar oynamasının sebebi de buydu. Yâni, babamın felsefesinde paranın yeri yoktu.»

«Hakikaten enteresan birşey. Evinizde kaç kişi yaşıyordu?»

«Yalnız ikimiz Mister Waid ve ben.»

«Hizmetçi veya uşak yok muydu?»

«Yalnız bir hizmetçi vardı. Misis Sabin dünya turuna çıktıktan sonra bütün hizmetkârları yolladık. O zaman bunun niye bu şekilde yapıldığını düşünmemiştim. Demek ki babam, Misis Sabin'in dönmiyeceğini biliyor ve evi tamamen boşaltmağa hazırlanıyordu.»

Mason, «Babanız papağanı her gittiği yere götürür müydü?» diye sordu.

«Evet. Onu ekseriya yanına alırdı. Fakat bazan, bıraktığı da olurdu tabii. Onu bıraktığı zaman Misis Sabin'e teslim ederdi ve Misis Sabin de bu hayvanı çok severdi.»

Mason, Waid'e döndü. «Steve'in, cinayet işlemesi için bir sebep var mıydı, Mister Sabin'le arası nasıldı?»

Waid, kat'i bir ifadeyle, «Steve yalnız başına onu öldüremezdi,» dedi, «Mister Sabin'in, ayın beşi Pazartesi gecesi onda, sağ olduğunu biliyorum. Onunla te-

lefonda konuştuktan sonra Steve'le beraber New York'a gitmek üzere havalandık. Oraya ancak Salı günü öğleden sonra varabildik. Biliyorsunuz burası ile New York arasında dört saat zaman farkı vardır.»

Mason, «Misis Sabin'in, New York'da size verdiği boşanma ilâmı sahteydi,» dedi.

Waid, hayretle, «Ne? Anlamadım,» diye bağırdı. «Evet, sahteydi.»

«Fakat nasıl olur, Mister Mason? Bu kâğıdı, Mister Sabin'in New York'taki avukatları iyice gözden geçirdiler.»

«Evet, çok güzel ve kanunî olarak tanzim edilmiş. Hattâ imzalar bile hakikisinden ayırt edilemiyor. Çok ustaca hazırlanmış. Ama maalesef, sahte bir kâğıt.»

Sabin, heyecanlı bir sesle, «Bunu nasıl öğrendiniz?» diye sordu.

«Mahkeme kayıtlarını inceledik. Boşanma ilâmının bir fotokopisini çıkardım ve bir dedektife vererek Reno'ya gönderdim. Buna ilk önce biz de inanamadık, fakat mahkeme kayıtlarının incelenmesi neticesinde, böyle bir dâvanın açılmadığını öğrendik.»

Charles Sabin, «Allah Allah,» dedi, «Bunu yapmakla ne kazanacağını düşündü acaba? Bu işin meydana çıkacağını bilmesi lâzımdı.»

«Normal şartlar altında hiç kimsenin aklına, bir boşanma ilâmını ikinci bir defa incelemek gelmezdi. Bu sahtekârlık oldukça emin bir şeydi.»

Sabin, «Fakat sahte bir ilâmla ne elde edebilirdi?» diye sordu.

Mason, «Bilmiyorum,» diye cevap verdi. «Birçok tahmin yürütülebilir. Herşeyden evvel, onun babanızla olan evliliğinin müddeti, bir sual olarak akla gelebilir.»

«Fakat bu onun boşanma dâvası açmasına manî olamazdı ki.»

«Fremont C. Sabin'in bütün gayretlerine rağmen, bu boşanma işi gazetecilerin kulağına gidebilirdi. Çünkü gazeteler, Reno'ya gizlice giderek kimsenin hari olmadan boşanmak isteyen sinema yıldızlarını takip etmek için en açığöz muhabirlerini oraya gönderirler. Belki de Helen Watkins Sabin'in, boşanmadan ayrıldığı başka bir kocası vardı ve onun bu işlerden haberdar olmasını istemiyordu... yaptığı işin, gazetecilerin kulağına gitmesini istemezdi, böyle birşey olduğu takdirde yüzbin doları kaybetmesi ihtimali vardı ki, bu para oldukça iyi bir yekûndü.»

«Babamın bu evliliği hakkında böyle bir ihtimal varsa, Mexico'da Helen Monteith ile olan izdivacı ne olacak?»

Mason, gülererek, «Yavaş, yavaş çıkmaza giriyoruz galiba,» dedi.

Sabin, «Bunun cevabını veremiyecek misiniz?» diye sordu.

«Helen Watkins Sabin'i, şahit sandalyesinde sorguya çekmeden birşey söyleyemeyeceğim. Herhalde bu akşam San Molinas'a gidip ifade vereceksiniz, Mister Sabin. Şerif araştırmalarına devam ediyordur. Bazı enteresan hakikatler pek yakında meydana çıkacaktır.»

Birdenbire Mason'un gizli telefonu çalmağa başladı. Mason reseptörü alarak dinledi. Hattın diğer ucunda Paul Drake vardı.

«Şu anda meşgul musun, Perry?»

«Evet.»

«Yanındakileri atlatıp beni dışarıda görsen iyi olacak.»

«Buna lüzum kalmayacak. Müvekkillerimin işi

birkaç dakikaya kadar bitiyor. Biraz sonra seni görebilirim.»

Telefonu yerine bıraktıktan sonra elini Sabin'e uzattı ve, «Şu vasiyetname hakkında beni aydınlattığınız için çok teşekkür ederim,» dedi.

«Yeni birşeyler olduğu zaman bizi haberdar... yâni, Helen Watkins Sabin'in durumu hakkında birşeyler öğrenebilerseniz bana bildirin, olur mu?»

«Onun şimdilik kimseye birşey söylemeyeceğini zannediyorum. Yâni, şu sahte boşanma ilâmı hakkında neler yapılacağını öğreninceye kadar konuşmayacaktır.»

Charles Sabin, «O kadın hiçbir zaman müdaafaada kalmaz» dedi. «Şu anda muhakkak bir yerde bizim aleyhimizde bazı plânlar kuruyordur.»

Mason onları koridora açılan kapıya kadar götürdü ve hafif bir tebessümle, «Oldukça enerjik bir kadın» dedi.

Ziyaretçiler koridorun köşesini döner dönmez, Paul Drake meydana çıkmıştı. Mason'un, kapının iç kısmında beklediğini görünce, «Kimse kalmadı mı?» diye sordu.

Mason onu içeri alarak, «Kimse kalmadı, merak etme» dedi. «Charles Sabin ve sekreter Richard Waid ile konuştum. Ne haber?»

«Dağ kulübesinden yapılan şehirler arası konuşmaları kontrol etmemi istemiştin. Konuşulan numaralardaki isimleri çıkarttım. Anladığıma göre Sabin, saat onda sekreterine telefon ettiği zaman, kulübedeki telefonun bozuk olduğunu söylemişti, değil mi?»

Mason başını salladı.

«Pekâlâ, madem ki telefon bozuktur, Sabin hiç kimseyle konuşmuş olamazdı. Ne demek istediğimi anladın mı?»

«Hayır anlamadım, biraz daha açık konuş.»

«Bak Perry; ortada Sabin'in, Waid'i New York'a göndermesine sebep olan birşey var. Bu sebebin ne olduğunu bilmiyoruz. Sabin'in hangi telefon kulübesinden konuştuğunu da bilmiyoruz. Fakat muhakkak ki, oturduğu dağ kulübesine yakın bir telefonda. Bunu, telefonları bir müddet daha kontrol ettikten sonra anlayacağız; fakat farzet ki, bu telefon, bulunduğu yerden yirmi dakika veya yarım saatlik bir mesafedeydi.»

Mason, «Ne demek istiyorsun?» diye sordu.

«Telefon saat dörtten sonra tamamen bozuktur ve Sabin de Waid'e New York'a gitmesini bildirdi; demek ki saat dörtle, takriben dokuz buçuk arasında Miss Sabin'in, boşanma ilâmı ile beraber New York'a gideceğine dair bir haber aldı.

«Peki bu haberi nasıl aldı? Telefonu bozuk olduğuna göre bu haberi telefondan alınış olamazdı. Bana öyle geliyor ki, Perry bu haberi ona, dağ kulübesine giden birisi verdi.»

Mason, «Sabin'e bir mesaj da göndermiş olabilirler» dedi, «Fakat iyi bir noktaya temas ettin, Paul. Tabii telefonun hemen saat dörtten sonra bozulduğunu da bilmiyoruz.»

«Hayır, bilmiyoruz. Fakat telefonun, Sabin'e haber geldiği zaman çalışması ve hemen arkasından, Sabin'in Waid'e bu haberi vereceği zaman bozulması da biraz garip geliyor bana.»

Mason bir an düşündükten sonra, «Sabin'in telefonunun, kaçak bir hatla dinlendiğini unutuyorsun galiba,» dedi.

«Hay Allah. Bunu hakikaten unutmuştum.»

«Telefonu dinleyenler, mükalemeyi istedikleri anda bozabilirler de. Belki de Sabin'in telefonunu, bu kaçak hattan onu dinleyenler bozmuştur.»

«Bunu neden yapmış olabilirler acaba?»

«Bunu öğrenebilmemiz için biraz daha beklememiz lâzım.»

«Herneyse, şu saat dörtte yapılan konuşmanın kiminle yapıldığını öğrenmek istersin diye düşünmüştüm.»

«İsterim tabii. Kiminle konuşmuş?»

«Şüpheli kâğıtları inceleyen bir yazı mütehassısı ile.»

«Fakat Sabin'in, bir el yazısı mütehassısı ile ne ilgisi olabilir?»

Drake, «Belki de şu boşanma ilâmını görünce, onun sahte olabileceğini düşündü.»

«Hayır, boşanma ilâmının üzerinde altı tarihi vardı. Onu ayın beşinde görmüş olamaz.»

«Haklısın.»

«Neymiş bu yazı eksperinin ismi?»

«Randolph Bolding.»

«Konuştun mu onunla?»

Drake gülerek Mason'un yüzüne baktı ve, «Bizim çocuklardan biri konuştu» dedi. «Fakat Bolding ona hiçbir şey söylememiş. Müşterileri ile arasında geçenlerin, meslek sırrı olduğunu bildirmiş. Belki sen gidip onunla konuşursan, bir netice alabilirsin.»

Mason, hemen şapkasını alarak, «Gidiyorum öyleyse,» dedi.

RANDOLPH BOLDING

Randolph Bolding, kendinden emin ve mağrur bir adama benziyordu. Her hareketi ölçülüydü. Mason'u, belden eğilerek karşıladı.

«Buyurun Mister Mason. Nasılsınız?»

Mason ağır adımlarla yürüdü ve koltuklardan birine oturdu. Bolding de büyük masasının arkasına oturarak yelegini düzeltmiş ve otomatik bir hareketle sümenin üzerindeki bazı kâğıtları kenara çekmişti. Duvarlarda, tetkik için getirilmiş olan el yazıları ve imzaların büyütülmüş kopyaları asılıydı.

Mason birdenbire, «Elinizde Fremont C. Sabin'e ait bir iş vardı, değil mi Mister Bolding?» diye sordu.

Bolding, iri fakat manâsız gözlerini kaldırarak Mason'a bakarak,

«Bu suale cevap vermemeyi tercih ederim,» dedi.

«Neden?»

«Müşterilerimle aramdaki münasebetlerden kimseye bahsetmem; tıpkı sizin gibi.»

«Fakat ben, Charles Sabin'in avukatıyım.»

«Bu beni alâkadar etmez.»

«Charles Sabin, Fremont C. Sabin'in varisi olduğu için, bildiklerinizi ona söylemeğe mecbursunuz.»

«Ben öyle düşünmüyorum.»

«Peki, bu malûmatı kime vereceksiniz?»

«Hiç kimseye.»

Mason, uzun bacaklarını üstüste attı ve arkasına yaslandı. Bir an düşündükten sonra, «Charles Sabin, faturanızın çok fazla olduğunu bildirmemi istedi,» dedi.

El yazısı eksperini gözlerini birkaç kere kırparak Mason'un yüzüne baktı. Birşey anlamamışa benziyordu. Bir an tereddüt ettikten sonra, «Fakat henüz kendilerine bir fatura göndermedim,» dedi.

«Biliyorum, fakat Sabin yine de fazla para istediğinizi düşünüyor.»

«Peki, bununla konuştuğumuz şeyin ne alâkası var?»

Mason, «Öyle zannediyorum ki, işlerin ve emlâkın idaresi Charles Sabin'e kalacak,» dedi.

«Fakat istediğim paranın ne kadar olduğunu bilmeden fazla olduğunu nasıl söyleyebilir?»

Mason omuzlarını silkti.

«Bunu Sabin'in kendisi ile münakaşa etmeniz lâzım. Bu işlerin nasıl olduğunu bilirsiniz. Eğer patron bir faturayı yüksek görür de ödemek istemezse, dâva açmaktan başka çareniz kalmaz.»

Bolding düşünceli bir tavırla önündeki süme-
ne baktı ve birkaç saniye hiçbir şey söylemedi.

Mason, onun yüzüne kaçamak nazarlarla baktıktan sonra hafifçe gerinerek esnemiş ve sonra da ayağa kalkmıştı.

«Eh, ben artık gideyim,» dedi, «Yapılacak bir sürü işim var.»

Mason kapıya doğru yürümeğe başladığı anda Bolding, «Bir dakika» dedi. «Bu yaptığınız hiç de doğru birşey değil.»

Mason, «Olabilir,» diye cevap verdi, «Fakat Sabin benim müvekkilimdir ve bunu kendisi söylüyor. İnsanın, müşterileriyle nasıl geçinmesi icabettiğini iyi bilirsiniz. Onların dediklerini yapmağa mecburuz.»

Bolding, «Fakat bu haksızlık oluyor,» diye itiraz etti.

«Hiç zannetmiyorum.»

«Zannetmiyor musunuz?»

«Hayır.»

«Neden?»

«Çünkü yaptığınız iş, Fremont C. Sabin'in şahsını değil, bütün emlâkını ilgilendirir. Bunun yanlış olduğunu söyleyemezsiniz herhalde, değil mi? Yaptığınız

şeyin neticesi müsbet olarak tahakkuk etmiş değil henüz.»

«Evet, öyle. Fakat Sabin, plânlarını tatbîk etmeden öldüyse bunda benim ne suçum var?»

«Hiçbir suçunuz yok tabîî. Mamafih, bu sizin kaybınızdır. İyi bir müşteri kaybettiniz.»

«Fakat yaptığım hizmetlerin karşılığını almak kanunî hakkımdır. Yaptığım işler için bin dolar hiç de fazla bir para değildir.»

Mason, «O halde istediğinizi yapın» dedi. «Faturayı gönderin. Ben size dostça birşey söyledim. Sabin bu paranın çok fazla olduğunu düşünüyor. Öyle zann ediyorum ki, size rakip olan eksperlerden iki kişiyi de çağırıp yaptığınız işleri tetkik ettirecek ve istediğiniz paranın çok yüksek olduğunu meydana çıkaracaktır.»

Bolding, «Bana şantaj yapmağa mı çalışıyorsunuz?» diye sordu.

«Ne münasebet! Sizi sadece ikaz ediyorum.»

«İstediğiniz nedir?»

Mason, şaşırmış gibi «Ben mi?» dedi. «Ne isteyebilirim?»

«Pekalâ, Sabin ne istiyor?»

«Bilmiyorum. Faturayı verdiğiniz zaman nasıl olsa onunla konuşacaksınız. O zaman ne istediğini sorarsınız.»

«Ona hiç birşey sormayacağım.»

«Bana göre hava hoş! Yalnız şunu unutmayın ki, Sabin sizin müşterilerinizi soyduğunuzu düşünüyor. Yaptığınız işlerin, mallar için değil, Mister Fremont C. Sabin'in şahsı için olduğunu söylüyor.»

«Hayır, ben yaptığım şeyleri, onların malları ve emlâkı için yaptığımdan vârisleri de bana borçludur.»

«Ben öyle zannetmiyorum.»

«Bunu anlamanız için, mes'elenin ne olduğunu bilmeniz lâzımdır.»

Mason, «Tabîi» dedi. «Eğer mes'eleyi bilseydim bu şekilde düşünmezdim. Benim gibi Sabin de Mes'eleden haberdar olsaydı, aleyhinizde düşünmezdi. Hiç birşey bilmediği ve yaptığınız hizmetlerin emlâka bir faydası olacağını düşünmediği için bu şekilde hareket ediyor.»

Bolding, kızgın bir sesle «Beni müşkül bir durumda bıraktınız Mister Mason,» dedi.

Mason şaşırmış gibi görünüyordu.

«Ben mi? Neden? Siz kendi kendinizi müşkül duruma sokuyorsunuz.»

Bolding, onu öfkeli nazarlarla süzdükten sonra döner koltuğunu geriye iterek ayağa kalktı ve köşedeki çelik dolaba gitti. Bir an tereddüt ettikten sonra dolabın kilidini açarak bir çekmece çekti ve, «Pekâlâ,» dedi, «Madem ki böyle istiyorsunuz.»

Çekmecedен bazı kâğıtlar çıkararak gözden geçirdi ve sonra onları masanın üzerine koydu.

«Bildığınız gibi Richard Waid, Fremont C. Sabin'in sekreteriydi. Mister Sabin ona, beşbin dolara kadar olan çekleri imzalama selâhiyetini vermişti. Beşbin doların üzerinde olan çekleri kendisi imzalıydı. Bu dosyada onaltı bin beşyüz dolarlık sahte imzalı çek var. Bu çekler üç tanedir ve üzerlerinde Mr. Sabin'in imzası vardı. Fakat bu imzalar aslında Mister Sabin'in değildir. Çeklerdeki imzalar o kadar ustalıkla taklit edilmiş ki, banka bunları ödemiş.»

Mason, «Peki, bunların sahte olduğu nasıl meydana çıktı?» diye sordu.

«Mister Sabin banka hesabını kontrol ettiği zaman bu sahtekârlığı meydana çıkardı.»

«Waid bunun farkında olmamış mı?»

«Olmamış. Çünkü Mister Sabin, bazan sekreterine malûmat vermeden de çek yazarmış.»

«Waid bu sahte çeklerden haberdar mı?»

«Hayır Mister Sabin bu mes'eleyi herkesten gizliyordu. Çünkü bunun, aile efradından birisi tarafından yapıldığını zannediyordu.»

«Bununla ne demek istiyorsunuz?»

Bolding, «Size Mister Sabin'in mektubunu okuyayım» dedi. «Bu suretle mes'eleyi daha iyi anlamış olursunuz.» Sonra daktilo ile yazılmış bir mektup alarak ikinci sahifesini okumağa başladı:

«Zannederseniz yalnız imzadan, bu sahtekârın el yazısını tanımak sizin için oldukça müşkül olacaktır. Mamafih, çeklerin yazıldığı şahısların uydurma olduğunu zannediyorum ve çeklerin arkasındaki ciro-lardan birşeyler çıkarabilirsiniz. Onun için size, bu çeklerle beraber, Steven Watkins'in bana yazmış olduğu bir mektubu gönderiyorum. Bu delikanlı karımın oğlu olmasına rağmen, mes'eleyi kimseye açmanızı rica edeceğim. Gazetelerin bu mes'eleden aslâ haberi olmamalıdır. Bankanın, bunu bir sır olarak muhafaza edeceğini biliyorum. Bunun için, eğer bu mes'eleden bahsedildiğini duyarsam, bu açıklamanın sizin tarafınızdan yapılmış olduğunu anlayacağım.

«Bir netice alır almaz bana telefon etmenizi rica ediyorum. Ayın beşi, Pazartesi gününden itibaren dağdaki kulübemde olacak ve orada birkaç gün kalacağım.»

Mason, «Bir neticeye vardınız mı?» diye sordu.

«Çekler gayet güzel hazırlanmış. İmzalar, yavaş yavaş değil, normal bir sür'atle çekin üzerine atılmış. Sahtekâr kimse, çok cesur bir insan. İmzaların, başka

bir yerden kopya edilmediği meydanda. Bu şekilde atılan imzalar normal göze gayet tabii görünür. Fakat mikroskopla bakılınca sahte oldukları anlaşılır. Çünkü imzayı atan kendinden ne kadar emin olursa olsun, yine de bir tereddüt ânı geçirir.»

«Anlıyorum.»

«Bu sahte imzaları atan, Mister Sabin'in bana mektubunu göndermiş olduğu genç Steven Watkins olabilir, fakat emin değilim. Mamafih, çeklerin arkasındaki ciroların genç Watkins tarafından yapılmadığı belli. Arka taraftaki imzalar çok tabii ve hakikî imzalara benziyor. Fakat onlar da sahte olabilir.»

«Çekler nasıl tahsil edilmiş?»

«Bu iş çeşitli bankalarda yapılmış. Her seferinde, bankada bir hesap açtıran ve bir, iki hafta sonra hesabını çeken bir şahıs bu çekleri paraya tahvil ediyormuş. Referanslar ve adresler hep uydurmaymış.»

«Demek bu işi Watkins'in yaptığını zannetmiyorsunuz, öyle mi?»

Bolding, «Açık konuşmak icabederse zannetmiyorum» diye cevap verdi. «Çeklerdeki ciroların onun tarafından yazılmadığını kat'î olarak söyleyebilirim. Fakat imzaları kimin attığını bilemiyeceğim.»

«Mister Sabin'e de böyle mi söylediniz?»

«Evet.»

«Ne zaman?»

«Eylülün ikisine rastlayan Cuma günü. O gün şehirdeydi ve benimle kısaca konuşmak istediğini bildirmişti.»

Mason, «Sonra ne oldu?» diye sordu.

«Bana, düşüneceğini ve sonra tekrar konuşacağını söyledi.»

«Peki, sonradan tekrar sizinle konuştu mu?»

«Evet.»

«Ne zaman?»

«Eylülün beşine rastlayan Pazartesi günü saat dörtte. O gün tatildi, fakat ben büroma gelmiştim. Sabin telefon edince beni orada buldu.»

«Nerede olduğunu söyledi mi?»

«Evet, dağdaki kulübesinde olduğunu söylemişti.»

«Başka neler söyledi?»

«Bu çek sahtekârlığı hakkında düşündüğünü söyledi. Bana bir mektup içinde diğer bazı elyazısı nümuneleri gönderecekti. O gün öğleden sonra elyazılarını ihtiva eden mektubu postaya atacağını bildirdi.»

«Bu mektubu aldınız mı?»

«Hayır.»

«O halde onun, mektubu postaya atmadığını düşündünüz tabii, değil mi?»

«Tabii, bu şekilde düşünmek normal değildir?»

«Mektubu postaya atmayışının sebebini biliyor musunuz?»

«Hayır. Bilmiyorum. Belki fikrini değiştirmiş, belki de daha sonra atmağa karar vermiştir. Fakat başka sebepler de olabilir tabii.»

«Sizin bildiğiniz başka şeyler de var herhalde.»

«Bazı durumları açıklamaya yetkili değilim.»

Mason, «Yardımaınıza çok teşekkür ederim Bolding» dedi. «Yaptığınız hizmetlerin, Sabin mülküne çok faydalı olduğunu söyleyecek ve Mister Charles Sabin'e, faturanızı ödemesini tavsiye edeceğim.»

Bolding memnun olmuş görünüyordu.

«Teşekkür ederim Mister Mason» dedi.

«Eğer paraya ihtiyacınız varsa ben faturanızı size kendi hesabımdan ödeyebilirim. Bunu sonradan Mister Sabin'den alırım.»

«Bu çok iyi olur, teşekkür ederim.»

«Size olan borçları bin dolar mıydı?»

«Binbeşyüz dolar.»

Mason, «Tabii, bu parayı ödedikten sonra elinizdeki dökümanları da alıp mülkün idarecisine göstermem lâzım,» dedi.

«Tabii, haklısınız.»

Mason cebinden çek defterini çıkararak binbeşyüz dolar yazdı ve Bolding'e uzattı. «Bu çekin arkasını ciro edip bankaya götürdüğünüz takdirde yaptığınız hizmetlerin ücretini hemen ödeyeceklerdir.»

Bolding, «Teşekkür ederim,» dedi ve çeki cebine soktu. Sonra masanın üzerindeki sahte imzalı çeklerle Sabin'in göndermiş olduğu mektupları bir zarfa koyarak Mason'a uzattı. Mason zarfı alıp cebine yerleştirirken o ayağa kalkmış ve ofisinin kapısını açmıştı.

Birdenbire koridordan, sert adımlarla yürüyen bir kadının topuk sesleri duyuldu. Mason, kapının yan tarafına ancak saklanabilmmişti. Helen Watkins Sabin kapının önünde duruyordu.

«Parayla geri döneceğimi hiç zannetmiyordunuz değil mi Mister Bolding? İşte size on tane yüz dolarlık. Bin doları aldığınıza dair bir makbuzu da dökümanlarla beraber verebilerseniz daha çok memnun olurum...»

Bolding, «Affedersiniz, Misis Sabin, şu kapıdan diğer odaya geçer misiniz? Burada başka bir müşterim var da» dedi.

«Müşteriniz buradan da çıkabilir. Herhalde kapıyı onun için açmıştınız. Ben de buradan girebilirim.»

Misis Sabin bunu söyledikten sonra Bolding'in itirazına aldırmadan içeri girdi ve Mason'u görünce bir an için ne yapacağını şaşırdı.

«Siz ha!»

Mason hafif bir tebessümle eğilerek onu selâmladı.

Mrs. Sabin, «Burada ne arıyorsunuz?» diye sordu.

«Bazı deliller topluyordum.»

«Ne delilleri?»

«Fremont C. Sabin'in öldürülmesiyle alâkalı bazı deliller.»

«Saçma! Mister Bolding'de bu istediğiniz delilleri bulamazsınız.»

Mason, «Demek onda neler olduğunu biliyorsunuz,» dedi.

«Buraya, sorguya çekilmek için gelmedim. Mister Bolding'le bazı konuşacaklarım var. Bizi yalnız bırakırsanız memnun olurum.»

Mason, «Pekalâ,» dedi ve tekrar eğilerek onu selâmladıktan sonra koridora çıktı.

Asansörün önüne gelmişti ki, bir kapının büyük bir gürültüyle açılıp kapandığını duydu. Mrs. Sabin, onu kaçırmamak için koridoru koşarak kat'etmiş ve birkaç saniyede yanına gelmişti. Gözlerinden ateş fışkırtıyordu.

«Bolding'den o kâğıtları aldınız demek!» diye bağırdı.

«Evet, aldım.»

«Onları ele geçirmek için beşyüz dolar da fazla para verdiniz ha! Fakat bunu yapamazsınız. Onları almağa hakkınız yok. Ben Fremont'un dul karısıyım; mülkle alâkalı olan herşey benim demektir. Verin onları bana.»

Mason, «Mülkte en fazla hak sahibi olanın kin olduğu, henüz belli olmadı» dedi. «Fremont Sabin'in dul karısı olduğunuz dahi şüpheli.»

«Benimle uğraşmaktan vazgeçin, pişman olur-

sunuz. Bu kâğıtları istiyorum ve elde edeceğim. Onun için beni uğraştırmadan verin onları. Zamandan tasarruf etmiş olursunuz.»

«Fakat ben zamandan tasarruf etmek istemiyorum. Bol, bol vaktim var.»

Kadının gözleri, öfkenin tesiriyle pırıl pırıldı. Bir an durup düşündükten sonra, «Steve'e iftira etmeğe uğraşıyorsunuz» diye soludu. «Fakat bunda muvafak olamayacaksınız. Sizi ikaz ediyorum.»

«Steve'e ne şekilde iftira edebilirim?»

«Bilmiyormuş gibi konuşmayın. Sahte çekler mes'elesini ben de biliyorum.»

Maon, «Ben kimseye iftira etmeğe çalışmıyorum,» dedi, «Yalnızca lüzumlu delilleri topluyorum.»

«Onları almağa hakkınız yok diyorum. Ben muhafaza edeceğim o kâğıtları.»

Mason, «Oh hayır» dedi. «Bunu yapmanıza müsaade edemem. Bu çekleri kaybedebilirsiniz. Bugünlerde kafanızın içi oldukça karışıktır. Onları bir yere koyup da bulamazsanız, bizim için çok fena olur. Çünkü bu çekleri hazırlayan kimse büyük bir ihtimalle Fremont Sabin'in katilidir.»

«Saçmalıyorsunuz! Onun katili, Helen Monteith'dir. Onun hakkında birçok şeyler öğrendim. Fakat onu kurtarmak için şimdi de Steve'i bu işe karıştırmaya çalışıyorsunuz değil mi? Bunu yapabilecek kudrettesiniz.»

Mason gülümseyerek onun yüzüne baktı ve, «Evet» dedi.

«Şu çekleri bana verecek misiniz?»

«Hayır.»

«Vermediğinize pişman olacaksınız.»

Mason samimî bir ifadeyle, «Ha, aklıma gelmişken söyleyeyim» dedi. «Bu gece San Molinas'ta ifa-

denizi alacaklardı. Herhalde şerif size de bir celpname göndermiştir ve...»

Kadın müthiş bir öfkeye kapılarak ayağını yere vurdu.

«Bu yaptığınız alçaklıktır. Sizi dâva edeceğim. Öldürülen kocamın bütün mülkü ve parası...»

«Sahte çekler bu mülkün ve paranın içine girmez herhalde.»

«Olsun. Ben yine de onları istiyorum.»

«İstedığınızı biliyorum zaten.»

«Oh, Allah kahretsin... siz... siz...»

Kadın birden kendini kaybeder gibi oldu ve Mason'un üstüne saldırarak ceketinin iç cebindeki zarfı almağa çalıştı. Fakat Mason onun ellerini yakaladı ve kenara itti.

«Bu şekilde hiçbir şey yapamazsınız, Misis Sabin.»

Bu sırada asansörün ışığı yanmış ve kapısı açılmıştı. Mason içeri girerek, «Geliyor musunuz, madam?» diye sordu.

Mrs. Sabin, kızgın bir ifadeyle, «Hayır,» dedi ve yerleri sarsarcasına Bolding'in ofisine doğru yürüdü.

Mason aşağıya inince doğru küçük postahane-ye gitti ve zarfı yapıştırıp pulladıktan sonra üzerine Şerif Barnes'in adresini yazarak San Molinas'a postaladı.

ŞERİF BARNES

Perry Mason, kendi otomobilinin direksiyonuna oturmuştu. Della Street ve Paul Drake de onun yanındaydılar. Papağanı kafesi ile beraber arka koltuğa koymuşlar, üzerinede bir örtü ile örtmüşlerdi.

Drake, kol saatine bakarak, «Oraya oldukça erken varacaksın, Perry» dedi.

«Daha iyi. Şerif ve Helen Monteith'le konuşmak istiyorum.»

Şehir trafiğinden kurtulup, asfalt yola çıktıkları zaman Paul Drake, «Bu boşanma işi hakkındaki düşüncelerin doğru galiba, Perry» dedi. «Helen Watkins'in, eski kocası Rufus Watkins'den boşanmamış olması büyük bir ihtimal. Helen Watkins'in, eski kocasından boşanmadığını söyleyen bir şahit bulduk. Bunu Fremont Sabin'in yanında çalışmağa başlamadan iki hafta evvel kendisi söylemiş.»

Mason, «Sonradan boşanmış olamaz mı?» diye sordu.

«Bilmiyorum Perry. Fakat bana öyle geliyor ki boşanmadı. Kalifornia'da oturuyordu ve hiçbir yere de ayrılmamış. Eğer boşanma ilâmını Kalifornia'da aldıysa, tekrar evlenebilmesi için bir sene beklemesi icabederdi. Bu ise onun işine gelmezdi. Orada çalışmağa başlayalı üç hafta olmadan Sabin'i ayartmağa başlamıştı.»

Mason, «Acaba Rufus Watkins'le anlaşmış olamaz mıydı?» dedi. «Bu şekilde boşanma dâvasını kocası açmış olabilir.»

«Evet, bu da olabilir, fakat böyle birşey yaptığını zannetmiyorum. Sabin'le evleninceye kadar hiçbir teşebbüste bulunmadı ve onunla evlendikten sonra da eski kocası ona şantaj yapmağa başladı.»

«Bu bir tahmin mi, yoksa böyle birşey olduğuna dair elinde delil mi var?»

Drake, «Elimde henüz delil yok, fakat bulacağımızı zannediyorum,» dedi, «Helen Watkins Sabin'in banka hesabında, Rufus W. Smith isminde birine bazı paralar ödendiğini öğrendik. Parayı çeken şahsın tarifi

de kadının eski kocasının eşkâline uyuyor. Fakat dediğim gibi henüz kat'i bir netice alamadık.»

«Bravo, Paul, çok iyi çalışıyorsun. Elimizde böyle birşey olursa daha iyi çalışabiliriz.»

Drake, «Helen Monteith'in aleyhinde de bir sürü delil olduğunu unutma, Perry,» dedi, «Polis onun, ayın altısı öğleye doğru dağ kulübesinin civarında olduğunu söyleyen bir şahit bulmuş.»

«Bu çok fena işte.»

«Fakat bu bir blöf olabilir. Bizim çocuklardan biri bunu San Molinas civarında dolaşırken duymuş.»

Mason, «Oraya gider gitmez şerifi görmemiz lâzım,» dedi, «Bizimle açık konuşacağına eminim.»

Della Street, «Fakat Şef,» dedi, «Onun katil olmasına imkân yok. Kocasını hakikaten seviyormuş.»

«Olabilir, fakat aleyhinde birçok şey var... Sonra kanunî bir nokta daha var. Eğer bu genç kadın hakikaten Fremont C. Sabin'in dul karısı sayılırsa mülkün bir kısmı da ona ait olacaktır. Önceden hazırlanmış bir vasiyetname bu durumda hükümsüz kalabilir.»

Drake, «Nasıl olacak bu?» diye sordu

«Dediğim gibi vasiyetname sahibinin sonradan yaptığı bir izdivaç, yazılanları feshedebilir. Daha önceden hazırlanmış ve içinde Helen'den bahsedilmemiş bir vasiyetnameye itiraz edebiliriz. Bu işi daha çok incelersek birçok imkânlar daha bulabiliriz, Paul.»

Bir müddet hiçbir şey konuşmadan yol aldılar. San Molinas'a yaklaştıkları zaman arka kanepedeki papağan yine, «Bırak o silâhı, Helen! Ateş etme! Aman Allahım vurdun beni!» diye bağırmağa başlamıştı. Paul;

«Bu hâdisede iki zanlı var; ikisinin de ismi Helen,» dedi, «Eğer bu papağanı polise gösterip, cinayetin Helen Watkins Sabin tarafından işlendiğini ispat etmeğe çalışırsan, savcı da senin delilini sana karşı kullanıp

silâhı ateşleyenin Helen Monteith olduğunu göstermek isteyecektir.»

Mason, bir an için onun yüzüne bakarak güldü ve sonra, «Bu papağan senin zannettiğinden daha iyi bir şahit olacaktır, Paul» dedi.

Şerif Barnes'in ofisi, eski adliye binasının güney kanadındaydı. Pencereleden giren öğleden sonra güneşi, odadaki eski mobilyaları ve yer, yer muşambası eskimiş döşemeyi aydınlatıyordu. Duvarlarda, aranan hırsız ve canilerin resimleri görülüyordu. Duvarlardan birinin önündeki camlı bir muhafaza içinde, o civarda işlenmiş olan cinayetlerde kullanılmış olan çeşitli silâhlar muhafaza ediliyordu.

Şerif Barnes, eski tip bir yazıhanenin arkasında, yine eski ve kımıldadıkça gıcırdayan bir döner koltuğa oturmuştu.

Perry Mason, konuşurken Şerif Barnes cebinden bir demet yaprak tütün çıkarmış ve bilene, bilene iyice incelmış olan çakısı ile tütünün ucundan bir miktar kesmişti.

Mason söyleyeceklerini bitirdikten sonra şerif bir müddet hiçbir şey söylemeden ağzına attığı tütünü çiğnedi ve sonra Mason'un yüzüne bakarak, «Bütün bildikleriniz bunlar mı?» diye sordu.

«Size hülâsa olarak herşeyi anlattım, Şerif. Bilmediğim başka birşey de yok. Bundan emin olabilirsiniz.»

Şerif, Paul Drake'e döndü ve, «Şu telefon faturası işini yapmamalıydınız» dedi. «Ödediğiniz faturanın aynısını almakta müşkülât çektik. Bu sebeple de işlerimiz oldukça gecikti.»

Mason, «Özür dilerim,» dedi, «Bu hata bana aittir. Bütün mes'uliyyeti ben üzerime alıyorum.»

Şerif birkaç kere döner koltuğunu gıcırdattıktan sonra Mason'a döndü ve, «Bütün bunlardan çıkar-
mış olduğunuz netice nedir?» diye sordu.

«Henüz bir neticeye varmış değilim. Soruşturma bitene kadar beklemeyi tercih ederim.»

«O zaman bir netice alabileceğinizi zannediyor musunuz?»

«Eğer şahitleri sorguya çekmeme müsaade ederlerse birşeyler yapabilirim.»

Şerif, «Bunu ancak sorgu hâkimi bilir,» dedi.

«Evet, tabii. Ancak adâletin tecelli etmesi bakımından sorgu hâkimi sizin teklif ettiğiniz şeyleri de yapar.»

«Bana öyle geliyor ki, sorgu hâkimi yapacaklarını bana değil de savcıya sorar.»

Mason, «O takdirde biz hiçbir şey yapamayız» dedi. «İşte bunun için toplanan delillere dayanarak fikrimi söylemek istemedim. Eğer insan birşeye inanırsa, bütün hakikatleri o inancına göre tefsir etmeğe kalkar. Hakikatler hakkında pek doğru bir kanaat sahibi olamaz. Raymond Sprague de böyle bir inancın tesiri altında kaldı; bir kere benim, adâlet mekanizmasına karşı olduğumu zannetti ve her fırsatta benim çalışmama mâni olmağag ayret ediyor. Aynı zamanda Helen Monteith'in katil olduğuna o kadar emin ki, her hakikati bu inancın ışığı altında görüyor ve hâdiseleri ona göre tefsir ediyor.»

Şerif, «Sprague'a karşı biraz haşın davranmıyor musunuz?» dedi.

«Zannetmiyorum. Fakat o da nihayet bir insandır, hata yapabilir.»

Şerif bir müddet tütününü çiğnedi ve sonra

hafifçe başını sallayarak, «Bu civarda bir savcının kabiliyetini öyle garip şeylere bakarak ölçüyorlar ki, adâlet mekanizmasının başındakilere adeta kızıyorum» dedi. «Eyaletin çeşitli bölgelerindeki mahkemelerin dosyaları tutuluyor ve hangi savcı daha çok suçluyu mahkûm ettirmişse ona en iyi nazarıyla bakılıyor. Bu, hiç de doğru birşey değil. Ben olsaydım, zanlıların mâsum olduklarını meydana çıkaran savcılara daha çok numara verirdim.»

Paul Drake birşey söylemek istedi, fakat Perry Mason elinin hafif bir işareti ile onu susturmuştu.

Şerif Barnes, «Tabii, Raymond Sprague sicilinin temiz olmasına gayret ediyor. Politik bakımdan ilerlemek istediği için bu şekilde hareket etmekte haklı,» diye devam etti, «Seçimlere girdiği zaman halkın, onun mazisine ve siciline bakarak rey vereceğini biliyor. Fakat ben onun gibi değilim; ben bir şerifim ve başka bir şey de olamam. Elimde birçok imkân var ve bu imkânları, adâletin tecelli etmesi için kullanmağa gayret edeceğim. Suçsuz bir insanın mahkûm edilmesine de göz yumamam tabii.»

Mason, «Bu şartlar altında,» dedi, «Bu akşamki soruşturmada, suçluyu suçsuzu ayırt etmeğe çalışsak hepimiz için daha iyi olmaz mı? Bu şekilde bir netice alabilirsek mahkeme önüne çıkmaya mecbur kalmayız. Eğer Helen Monteith masum değilse, benim ortaya attığım hakikatlerden savcılık faydalanabilir. Fakat suçlu değilse savcılık ta, mahkeme önünde onun suçlu olduğunu ispat etmek için çalışmaktan ve neticede mağlûp olmaktan kurtulur.»

Şerif, «Tabii bu şekilde hareket edersek, siz de mahkemede yaptığınız gibi birbirinizin suallerine itiraz etmeğe kalkmazsınız,» dedi, «Doğrudan doğruya netice almağa çalışırız, iyi olur.»

Mason, «Tabii, çok iyi olur,» diye cevap verdi. «Pekâlâ, bunun için birşeyler yapmağa çalışacağım.»

«Bunu, Sprague'dan çekindiğim için yaptığımı zannetmeyin, Şerif. Bu işi sırf size yardım olsun ve netice çabuk alırsın diye yapıyorum. Size herşeyi açıkça anlattım.»

«Herneyse, ben savcı ile beraber çalışıyorum; onun herşeyi bilmesi lâzım. Söylediklerinizi kabul edip, etmiyeceğini bilmem. Fakat şunu unutmayın ki kabul etse bile, sizi yine de kıştıрмаğa çalışacaktır.»

Mason, «Çalışsın bakalım,» dedi.

«Biraz daha kurnaz hareket etseniz daha iyi olur. Bütün delillerin sizin tarafınızdan ortaya çıkarılması Sprague'ın hoşuna gitmiyecektir.»

«İkazınıza çok teşekkür ederim, Şerif. Savcı ile müşterek çalışıyormuş gibi görünmeğe çalışacağım. Hakikatte onunla müşterek çalışıp çalışmadığıma Sprague karar verecektir.»

Şerif Barnes pencereden dışarı baktı. Güneş ışınları, saçlarının kırlaşmış olan kısımlarını meydana çıkarıyordu. Çiğnediği tütünün acı suyunu masasının altındaki tükürük hokkasına tükürdükten sonra rahatlamış görünüyordu.

«Pekâlâ, birşeyler yapmağa çalışacağız,» dedi, «Anladığıma göre sizin istediğiniz, bütün delillerin, sorgu hâkimi ve jüri önüne çıkarılmasıdır, değil mi?»

«Evet, bu işi öyle bir şekilde yapmak istiyorum ki, sorgu hâkimi ve jürisi, kendilerine yardım etmek istediğimi anlasınlar. Daha önce de söylediğim gibi insanlar birşeye inandılar mı, herşeyi o inançlarının ışığı altında görürler. Politikada da böyledir; insanlar bir politikacıya inanır ve aleyhinde yapılan herşeye rağmen ona rey verirler.

«Bugünlerde olan hâdiseler için de aynı şeyleri söyleyebiliriz. Birkaç sene sonra insanların, politik mevzularda ne kadar cahil olduklarını ve bazı noktaların ehemmiyetini idrak edemediklerini anlayacağız. Günümüzden yirmi sene sonra en aptal bir okul talebesi dahi bazı mes'elelerin ehemmiyetini kavrayabilecek ve ona göre karar verecektir. Fakat şu anda yirmi milyon rey sahibi bir türlü düşünüyor, yirmibeş milyon rey sahibi ise diğer türlü. Her iki taraf da düşüncelerinin doğru olduğunu ileri sürüyor.»

Şerif birdenbire ayağa kalkınca altındaki koltuk, tekrar gıcırdadı. Bir an durarak onların yüzüne baktıktan sonra, «Pekâlâ,» dedi, «Bir saate kadar size inalûmat vermeğe çalışacağım. Tabii daha önce, sorgu hâkimi ve savcı ile konuşmam lâzım. Şahsen ben senin tarafındayım Mason. Soruşturmayı ben yapmıyorum, fakat cinayet benim bölgemde işlenmiştir ve benim de söz söylemeğe hakkım var. Bu cinayeti kimin işlediğini meydana çıkarmak için elimden geleni yapmağa çalışacağım. Siz Helen Monteith'in masum olduğuna inanıyorsunuz, ben ise suçlu olduğunu zannediyorum. Böyle düşünmekte de haklısınız, çünkü müvekkilinizi kurtarabilmek için böyle düşünmeğe mecbursunuz. Sonra bu gibi vak'alarda sizin tecrübeniz benimkinden çok daha fazladır. Sizin, beni istediğiniz tarafa sürüklemenize müsaade etmiyeceğim. Fakat bana yapacağınız her türlü yardımı da kabul etmeğe hazırım. Şimdi istediğiniz şey nedir? Helen Monteith'i mi görmek istiyorsunuz?»

Mason başını salladı.

«Pekâlâ, hapishaneye gelerseniz onu görebilirsiniz. Fakat yalnız size müsaade edebileceğim. Diğerlerinin dışarıda beklemesi lâzım.»

Mason, Şerif Barnes'in açtığı ağır, demir parmaklıklı kapıdan geçerek çimento döşemeli ofise girdi. İçeride garip bir koku vardı.

Şerif, «Helen Monteith, mevkular koşuğunda» dedi. «Bu koğuş şu taraftadır. Başgardiyan, hapishane müdürünün karısıdır. Ona, Helen'i getirmesini söyleyeceğim. Siz şu odaya girin ve bekleyin.»

Mason beş dakika kadar bekledi. Nihayet Helen, gardiyan kadının nezaretinde içeri getirildi.

Genç kadın, bir sandalyeye oturdu ve, «Hoşgeldiniz,» dedi, «Yine ne istiyorsunuz?»

Mason, «Bütün gayem, size yardım edebilmektir» diye cevap verdi. «Bunun için çalışıyorum.»

«Korkarım ki bana yardım edemiyeceksiniz. Kendimi o kadar müşkül bir duruma soktum ki, kurtulacağımı hiç zannetmiyorum.»

Gardiyan kadın, «Ben şurada, kapının dışında bekliyorum ve...» derken Şerif onun sözünü kesti.

«Kapıyı kapayabilirsiniz. Bırakın rahatça konuşsunlar.»

Kapı kapandığı zaman Mason, «Bana herşeyi anlatın,» dedi.

Helen Monteith, başına gelenlerden bıkmış ve yorgun görünüyordu.

«Oh, ne faydası olacak bunun?» dedi. «Herhalde biraz fazla mes'ud oldum... Bu kadar sevinmemeliydim. Bu işler bitip de temize çıkıncaya kadar işimi de kaybedeceğim. Hakikaten sevmiş olduğum erkek de öldü. Beni, onun katili olarak itham ediyorlar, ve... ve...» Genç kadın, dolan gözlerini silip, ağlamamak için dudaklarını ısırды, «Hayır. Ağlamıyacağım. Benim yaşımda olan bir kadın ancak kendine sempati toplamak için ağlar. Ben bunu yapmayacağım.»

Mason, «Neden Della Street'i bırakıp kaçtınız?» diye sordu.

«Çünkü eve gidip kocamın göndermiş olduğu mektupları yakmak istemiştım.»

«O belki de sizin kanun nazarında kocanızdı. Helen Watkins'le olan izdivacının şüpheli bazı tarafları olduğunu öğrendik. Bize yardım ederseniz birşeyler yapmağa muvaffak oluruz.»

Helen Monteith, yorgun bir sele, «Yapabileceğiniz bir şey yok,» dedi, «Herşey benim aleyhimde görünüyor. Aleyhime olan en kötü şeyi size söylemedim.»

Mason, «Nedir o?» diye sordu.

«Ayın altısı, Salı günü o dağ kulübesine gittim,»

«Neden?»

«Hiç sebepsiz. Bazı hislerin tesiri altında kalarak yaptım bunu. Bana kimsenin inanmıyacağını biliyorum. Benim hissettiklerimi anlamak için âşık olmanız lâzım. Orada çok me'ud günler geçirdiğimi hatırlayarak gitmişim oraya. Oradaki sükûneti, ağaçların serinliğini tekrar hissetmek istiyordum. Civardaki sincaplar ve kuşlar o kadar arkadaşça davranıyorlardı ki.. Yaşamış olduğum saadeti tekrar hatırlamak istedim.»

«Bunu polise neden söylemediniz?»

«Etrafa gülünç görünmek istemedim. Aşk mektupları da böyledir. Birisi size böyle bir mektup yazdığı zaman onu büyük bir zevkle okursunuz. Fakat böyle bir mektup bir mahkemede, herkesin huzurunda okunduğu zaman, saçma görünür.»

«Orada sizi gören oldu mu?»

«Evet, sür'atli gittiğim için, bir trafik arabası yolumu kesti. Halbuki hiç de sür'atli gitmiyordum. Keskin bir viraj vardı. Orada azamî sür'at onbeş milmiş, halbuki ben yirmibeş mil yapıyormuşum... Her

neyse arabamın numarasını aldı ve bana bir makbuz imzalattı. Cinayet tahkikatı esnasında bunu da öğrenmişler. Tabiatıyla, o civarda bulunmam da aleyhime oldu.»

«Peki şu tabanca mes'elesi nedir?»

«Kocam, bir tabancaya ihtiyacı olduğunu söylemişti.»

«Bunun sebebini söylemedi mi?»

«Hayır. Kütüphaneye telefon etti ve koleksiyonda ateş edebilecek bir silâh olup, olmadığını sordu. Ona bilmediğimi, fakat bakabileceğimi söyledim. Bana, koleksiyonda bir Derringer gördüğünü ve onun sağlam olduğunu, mermilerini de bulabileceğimizi söyledi. Sonra da o tabancayı alınamı ve bir yerden de mermi bulmamı bildirdi. Onu yalnız birkaç gün için istiyordu. Sonra tekrar yerine koyacaktı.»

Mason, «Bu istek size mantıksız görünmedi mi?» diye sordu.

Genç kadın, basit bir tavırla ve mes'ud bir hâdiseden bahsediyormuş gibi, «Hayır,» dedi. «Hiç düşünmedim, çünkü onu seviyordum.»

«Demek eve de mektupları yakmak için gittiniz, öyle mi?»

«Evet.»

«Oraya gitmenizin sebebi, mermileri saklamak değil miydi?»

«Hayır.»

«Fakat mermileri saklamak istediniz.»

«Onlar eve girdikten sonra aklıma geldi ve onları saklamanın daha iyi olacağını düşündüm?»

«Peki, ya papağan? Onu öldürdünüz mü?»

«Aman yarabbi, hayır! Papağanı neden öldürdüm?»

«Herhalde papağanın durmadan, 'Bırak o silâ-

hı Helen... ateş etme... Aman Allahım, vurdun beni,' diye bağırdığını duymuşsunuzdur.»

«Bunda, benim hiç suçum yok. Kocam bu papağanı ayın ikisi Cuma günü bir kuşçu dükkânından satın almıştı. Bu kelimeleri papağana ben öğretmedim. Zaten papağan dağ kulübesine gitmemişti.»

Genç kadının gözleri tekrar dolmuştu. «Benim saadetimi gölgeleyecek birşey yapmak istediğine inanmıyorum» dedi. «Oh Allahım, neden öldü sanki? O kadar iyi, müşfik, sağlam karakterli bir adamdı ki!»

Mason, ağır adımlarla onun yanına yaklaştı ve elini, omuzuna koydu:

«Sakin olun,» dedi, «Sinirlenmek aleyhinize olur. Bu akşam sorgu hâkimi ve jüri önünde sorguya çekileceksiniz. Sinirlerinize hâkim olmanız lâzım.»

Helen Monteith, hıçkırıklarına mani olmağa çalışarak, «Ne yapmamı istiyorsunuz?» dedi. «Suallere cevap vermeyi red mi edeyim? Zannedersen iyi avukatlar müvekkillerine bu şekilde cevap vermelerini tenbih ederler, değil mi?»

Mason, «Bilâkis» dedi. «Sizden, şahit sandalyesine oturduğunuz zaman bütün suallere cevap vermenizi istiyorum. Size ne söylerlerse söylesinler, ne kadar hücum ederlerse etsinler, onlara hakikati söyleyeceksiniz. Bu, sizin için âdetâ bir işkence olacaktır. Fakat sonunda biz galip geleceğiz.»

«Fakat dün gece bu şekilde düşünmüyordunuz. Beni polisten kaçıрмаğa çalıştınız.»

«Sizi polisten değil, bir papağan katilinden kaçıрмаğa çalışıyordum.»

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Evinizdeki papağanın, bilmediğimiz bir kimse tarafından öldürülmek isteneceğini düşündüm. Evde bulunup da, içeriye girenin sesini duyduğunuz tak-

dirde... Yâni bu papağanı öldürmüş olan kimse, zaten bir cinayet işlemiş bulunuyordu. Bir kişiyi daha öldürmek onun için hiç de zor bir mes'ele olmazdı.»

«Fakat birinin gelip de papağanı öldürmek isteyeceğini nereden biliyordunuz?»

Mason, «Bunu tahmin ettim» dedi. «Bu akşamki soruşturmaya dayanabilecek misiniz?»

Genç kadın, «Çalışacağım,» diye cevap verdi.

«Pekalâ, öyleyse biraz neş'eli olalım. Üzerinizdeki bu üzüntülü hali terketmeğe çalışın.»

«Sorulan her suale cevap vermeğe çalışacağım. Birkaç gün önce, kendimi dünyanın en mes'ud kadını zannediyordum. Fakat şu anda o kadar üzgünüm ki, bu hissi üzerimden atmam için çok gayret etmem lâzım. Bu kadar kısa zamanda ne kadar büyük bir değişiklik, değil mi?»

Mason, «Doğru» diye cevap verdi. «Haklısınız.»

«Sevdiğim bir erkeği kaybettim ve üstelik onun katili olmakla itham ediliyorum.»

«Bu ithamdan kısa zamanda kurtulacaksınız. Merak etmeyin.»

Genç kadın gülümsemeye çalıştı ve başını kaldırarak, «Pekalâ,» dedi, «Gülelim öyleyse.»

ANDY TEMPLET

Gazetelerin, soruşturma için yapmış oldukları bütün yayına rağmen, pratik bir filozof olarak şöhret yapmış olan sorgu hâkiini Andy Templet, hiç de heyecanlı görünmüyordu. Gazeteciler, onun resmini çekerlerken hiç aldırıyor, hafif bir tebessümle etrafına bakınıyordu.

Bir an düşündükten sonra, «Bu hâdisedeki ölüm sebebini tespit etmemiz lâzım» dedi. «Yâni, bu adamın ne şekilde öldüğünü tayin etmeliyiz. Eğer bu adam, birisi tarafından öldürüldüyse ve onu kimin öldürdüğünü biliyorsak, bunu açıkça söylemeliyiz. Bilmiyorsak, bunun mes'uliyetini de kabul etmemiz lâzım. Buraya toplanmamızın gayesi, Fremont C. Sabin'in, dağ kulübesinde nasıl öldürüldüğünü tesbit etmektir.

«Bu soruşturmayı sorgu hâkimi idare eder ve savcıya, soru sormak istediği zaman müsaade eder; yâni soruları savcı sorar. Fakat bu, soruşturmanın, savcı tarafından idare edildiği manâsına gelmez. Savcı burada bize yardım etmek ve katili mahkûm etmeğe yarayacak olan hakikatleri açıklamak için bulunmaktadır. Şerif de burada, bu işle ilgili bir şahıs olarak bulunmaktadır ve yanında, Mister Perry Mason isminde bir avukat vardır. Mister Mason da burada varisleri, daha doğrusu varislerden birini temsilen bulunmaktadır. Mister Mason da bu cinayetin ne şekilde işlendiğini bulmağa çalışmakta ve aynı zamanda Helen Monteith'in de vekilliğini yapmaktadır.

«Şunu herkesin anlamasını isterim ki burada, tarafların birbirlerine yapacakları itirazlarla vakit geçirecek değiliz. Hiç kimsenin hakikatlerden başka bir şeyden bahsetmesini istemiyorum. Her iki taraf da, şahitleri sinirlendirmemeğe çalışacaktır.

«Şimdi sorguya başlayacağım. Benim sorularım bittiği zaman sırası ile savcı Mister Perry Mason ve jüri âzaları istedikleri soruları sorabilirler. Fakat dediğim gibi hakikatlerden bahsedecek ve boşuna vakit kaybetmiyeceğiz. Anlaşıldı mı?»

Perry Mason, «Anlaşıldı» diye cevap verdi.

Savcı bir an tereddüt ettikten sonra, «Sayın

yargıcım, bazı hususlarda fikirlerimiz birbir ni tutmayabilir,» dedi. «Bu durumda...»

Sorgu hâkimi, «Bu durumda,» diye onun sözünü kesti. «Benim ileri sürdüğüm fikir kabul edilecektir. Ben burada, herhangi bir vatandaş olarak bulunuyorum ve jüri âzaları olan arkadaşlarım da benim gibi, hâdise ile hiç bir ilgileri bulunmayan vatandaşlardır. Jüri âzalarının hiç biri avukat değildir. Hâdisenin ne şekilde olduğunu onlara siz anlatacaksınız... Onların ne istediklerini, daha doğrusu ben, ne istediğimi biliyorum.»

Andy Templet, birkaç saniye, zekâ parıltıları görünen gözlerini etrafta gezdirdi ve sonra, «İlkönce, cesedi bulan şahsı görelim,» dedi.

Fred Waner, ortaya doğru ilerledi ve doğru söyleyeceğine dair yemin etti. Sonra da ismini, adresini ve mesleğini söyledi.

Sorgu hâkimi, «Cesedi siz buldunuz, değil mi, Mister Waner?» diye sordu.

«Evet.»

«Nerede?»

«Müteveffanın, Grizzly Flats'daki dağ kulübesinde.»

«Onun, orada bir kulübesi mi vardı?»

«Evet.»

«Burada bazı resimler var. Bunlar bir dağ kulübesinin resimleridir. Bunlara bakın ve cinayetin işlendiği kulübenin bu olup, olmadığını söyleyin.»

«Evet. Bunlar, cinayetin işlenmiş olduğu kulübenin resimleridir.»

«Pekâlâ, demek cesedi orada buldunuz. Ne zamanda bu?»

«Eylülün onbiri, Pazar günü.»

«Saat kaçtı?»

«Öğleden sonra, üç veya dört sularındaydı.»

«Onu nasıl bulduğunuzu anlatır mısınız?»

«Otomobilimle kendi kulübeme doğru çıkar-ken, Sabin'in de balık tutmak için gelip gelmediğini merak ettim. Onu görmemiştim, fakat meraklı olduğunu, balık avlama mevsimi açılır açılmaz Grizzly Deresine geldiğini biliyordum. Arabamı stop ettim ve onun kulübesine doğru ilerledim. Kulübeye yaklaştığım zaman bir papağanın bağırdığını duydum. Papağanın söylediği kelimeler hiç te hoş şeyler değildi. Kendi kendime, «Mademki papağan orada, kendisi de içeridedir,» dedim ve yaklaştım. Pencereilerin pancurları ve garajın kapısı kapalıydı. Yanıldığımı zannettim ve 'Herhalde henüz gelmedi,' diyerek geri döndüm. Fakat bu sırada papağanın sesini tekrar duydum.»

Sorgu hâkimi, «Papağan ne diyordu?» diye sordu.

Waner, hafifçe gülümsedi ve, «Âdeta küfrediyor ve yiyecek birşeyler istiyordu,» dedi.

«Peki, sonra ne yaptınız?»

«Sabin'in bir yere gittiğini ve papağanı orada bıraktığını zannettim. Balığa çıkmış olsaydı pancurları bu şekilde kapamaması lâzımdı. Meraklanarak kulübe-ye yaklaştım ve etrafa bakınmağa başladım. Dediğim gibi, garajın kapısı kapalıydı. Fakat kapıyı zorlayarak bir parça aralayınca, Sabin'in arabasının içeride olduğunu gördüm. O zaman büsbütün şüphelendim ve pancurlardan birini güçlkle aralayarak içeriye baktım. Papağan durmadan bağıırıyordu. İçeriye göz gezdirince yerde bir insan eli gördüm. Sabin'e birşey olduğunu anlamıştım. Pancuru zorla kaldırdım ve içeri girdim. Onu görür görmez, oldukça uzun bir müddet önce öldüğünü anlamıştım. Yerde papağan için bir mikdar yem ve bir de su kabı vardı. Fakat kapta su kalmamıştı. Hemen te-

lefonu açtım ve polise vaziyeti bildirdim. Hiçbirşeye dokunmadım.»

«Sonra ne yaptınız?»

Şahit, «Sonra dışarı çıktım ve şerif gelene kadar bekledim» dedi.

Sorgu hâkimi, «Bu şahide sorulacak başka birşey olduğunu zannetmiyorum,» dedi.

Savcı, «Yalnız bir sual sormak istiyorum» dedi. «Ceset, Fremont C. Sabin'e aitti, değil mi?»

«Evet, ceset çürümeğe yüz tutmuştu, fakat onu tanıdım.»

«Fremont C. Sabin'i kaç senedir tanırdınız?»

«Beş senedir.»

Savcı, «Soracaklarım bunlardan ibaret,» dedi.

Sorgu hâkimi, «Bir soru daha» diyerek şahidi durdurdu. «Ben oraya gelene kadar hiçbirşeye el sürülmemişti, değil mi, Waner?»

«Hayır, telefondan başka hiçbirşeye el sürülmedi.»

«Şerif de oraya benimle beraber geldi. Değil mi?»

«Evet, beraber geldiniz.»

Sorgu hâkimi, «Şimdi de şerifi dinleyelim» dedi.

Şerif Barnes, şahit koltuğuna oturarak bacaklarını üstüste attı ve rahat bir şekilde arkasına yaslandı.

Sorgu hâkimi, «Evet Şerif» dedi. «Beraberce kulübeye gittiğimiz zaman neler gördüğünüzü anlatın.»

«Ceset, sol tarafta üzerine uzanmış, yerde yatıyordu. Sol kol ileri doğru uzanmış ve parmaklar kasılmıştı. Sağ kol ise vücuda paralel olarak duruyordu. İçerideki hava kokuyordu. Pencere ve kapıyı açarak içerinin havasını değiştirdik. Tabii pencereleri açmadan

evvel, hepsinin içeriden kilitli olup olmadığını kontrol ettik.

Kapının üzerinde yaylı bir kilit vardı ve katil dışarı çıktıktan sonra kapıyı kapamıştı. Papağanı tekrar kafesine soktuk ve kafesin kapağını kapadık. Sonra ben bir tebeşirle cesedin yatmakta olduğu yeri ve tabancanın yerini işaretledim. Sorgu hâkimi de cesedin ceplerini aradı. Daha sonra bir fotoğrafçı da gelerek cesedin ve kulübenin resimlerini çekti.»

Sorgu hâkimi «Bu resimler sizde mi?» diye sordu.

Şerif, bazı resimler çıkararak, «Evet, işte bu resimler» dedi. Sorgu hâkimi resimleri alarak, «Pekalâ,» dedi. «Bu resimleri biraz sonra jüri âzalarına vereceğim. Şimdi ne olduğunu öğrenelim.»

Şerif, «Cesedi dışarı çıkarıp içerinin havasını değiştirdikten sonra, etrafı gözden geçirmeğe başladık» diye devam etti. «Mutfaktaki çöp tenekesinin içinde iki yumurta kabuğu, bir tarafı oldukça yanmış bir dilim ekmek, kızarmış birkaç pastırma kalıntısı ve bir de açılmış olan bir konserve kutusu vardı. Kutunun içinde bir mikdar da etli fasulye kalmıştı. Gaz sobasının üzerindeki bir tavada, etli fasulyeyi ısıtmış olduğu belli oluyordu. Tavanın içi kurumuştu ve kenarında yanmış fasulye taneleri görölüyordu. Sobanın üzerindeki bir kaptaki kahve de vardı. Musluğun altında, yıkanmak üzere bırakılmış olduğu belli olan bir çatal ve bir de bıçak vardı. Buzdolabında bir parça tereyağ, bir şişe süt ve birkaç paket te açılmamış peynir kalmıştı. Bir çekmece de, birkaç kutu konserve, yarım ekmek ve bir mikdar kurabiye vardı.

«Oturma odasındaki masanın üzerinde, bir olta takımı ile, bir kabın içinde, kokmuş olan birkaç balık bulunuyordu. O balıklar da muhakkak ki orada, ce-

set kadar kalmışlardı. Bu balıkları ihtiva eden kabı, büyük bir kutunun içine koyarak ağzını sıkıca kapadık. Sonra silâhı gözden geçirdik; bu, iki namlulu, küçük ve içindeki mermilerin ikisi de kullanılmış olan bir der-ringer'di. Cesedin kalb kısmının biraz altında iki mer-mi deliği görülüyordu.

«Masanın yakınında, duvarın kenarında, üzerindeki çamurlar kurumuş olan bir çift lâstik çizme ve yatağın kenarındaki küçük masanın üzerinde de bir çalar saat vardı. Saat, üçe onüç kala durmuştu. Saatin zili beş buçukta çalacak şekilde ayarlanmış ve zil de sonuna kadar çalmıştı. Cesedin üzerinde bir pantolon, bir gömlek ve bir de süeter vardı. Ayağına yün çoraplar ve terlik giymişti.

«Ertesi günü Çavuş Holcomb'la yine orada araştırma yaparken, Perry Mason'un yardımı ile, kulübedeki telefon hattına, gizli bir hattın bağlanmış olduğunu keşfettik. Sabin'in telefonunu dinleyen şahıs, bu işi onun kulübesine üçyüz elli metre mesafedeki başka bir kulübeden yapmıştı. Sabin'in telefonunu dinlemiş olan kimse, oradan çok acele olarak ayrılmıştı. Bunu, bulduğumuz bazı ipuçlarından anladık. Masanın üzerinde, sonuna kadar yanmış ve masa tahtasını karartmış olan bir sigara vardı. Etraftaki toz tabakası, bu kulübenin aşağı, yukarı bir haftadan beri kullanılmadığını gösteriyordu.»

Sorgu hâkimi, «Helen Monteith, size silâh hakkında birşey söyledi mi?» diye sordu.

Şerif, «Evet,» diye cevap verdi. «Fakat bunu, bugün söyledi.»

Savcı, «Bir dakika» diyerek ayağa kalktı. «Silâh hakkında söylediklerini, kendi isteği ile mi, yani hiçbir tazyik altında kalmadan veya kendisine birşey va'dedilmeden mi söyledi?»

Şerif Barnes, «Evet» dedi. «Ona, silâhı daha evvelce görüp görmediğini siz sordunuz. O da gördüğünü söyledi. Silâhı, kocasının arzusu üzerine koleksiyondan aldığını, sonra da birkaç mermi alarak onları Eylûlün üçü, Cumartesi günü kendisine verdiğini söyledi.»

Savcı, «Kocasının kim olduğunu söyledi mi?» diye sordu.

«Evet, kocası olarak balısettiği şahıs, Fremont C. Sabin'di.»

Sorgu hâkimi, «Şerife başka sual sormak isteyen var mı?» dedi.

Mason, «Hiçbir sualım yok,» diye cevap verdi.

Savcı da, «Şimdilik benim de soracağım birşey yok,» dedi.

Sorgu hâkimi, «Şimdi de Helen Monteith'i şahit koltuğuna çağıralım» dedi ve jüri âzalarına dönerek, «Herhalde Mister Mason, müvekkilinin şimdilik konuşmasını istemiyecektir» diye devam etti. «Büyük bir ihtimalle şahit, sorulan suallere cevap vermekten kaçınacaktır. Çünkü kendisi cinayet zanlısı olarak mevkufiyet koğuşunda tutulmaktadır. Fakat herşeye rağmen ona iyice bakmanızı ve sorulan suallere cevap vermeyi reddettiği zaman ne şekilde konuştuğunu görmenizi istiyorum.»

Helen Monteith, şahit koltuğuna oturdu ve doğru söyleyeceğine dair yemin etti.

Mason ayağa kalktı ve sorgu hâkimine dönerek, «Zannettiğinizin aksine, müvekkilime konuşmamasını tavsiye etmiyeceğim. Bilâkis onun, jüri âzalarına dönmesini ve olanları bildiği gibi anlatmasını istiyorum,» dedi.

Onun bu şekilde konuşması salonda bulunan herkesi şaşırtmıştı. Helen Monteith, yüzünü jüri âzalarına doğru çevirdi. Yorgun olduğu belli oluyordu, fakat

herşeye rağmen gözlerinde bir meydan okuma ifadesi görülüyordu. Ağır, ağır konuşmağa başladı ve kütüphaneye gelerek onunla arkadaş olan adamdan bahsetti. Onunla olan evliliğini, kulübede geçirdikleri tatlı günleri ve sonra onun öldürüldüğünü duyunca neler hissettiğini jüri âzalarına anlattı.

Hikâyesini bitirdiği zaman Raymond Sprague hemen ayağa fırlamış ve ilk سوالini sert bir sesle sormuştu.

«O silâhı kütüphanedeki koleksiyondan siz aldınız, değil mi?»

«Evet.»

«Neden yaptınız bunu?»

«Kocam benden, bir silâh bulmamı istemişti.»

«O halde neden bir silâh satın almadınız?»

«Silâha acele olarak ihtiyacı olduğunu söylemişti. Onu bir dükkândan almak istesem, sipariştan ancak üç gün sonra elime geçeceğini bildirdi.»

«Silâhı ne için istediğini söyledi mi?»

«Hayır.»

«Bu silâhı oradan almanın hırsızlık olduğunu biliyordunuz, değil mi?»

«Onu çalmadım, yalnız bir müddet için aldım.»

«Oh, Sabin onu geri vereceğini mi söylemişti?»

«Evet.»

«Yani jüri âzalarının, Sabin'in sizden bir silâh istediğine, sonra da bu silâhla öldürüldüğüne inanmalarını mı istiyorsunuz?»

Mason, «Bu suale cevap vermeyin, Miss Monteith,» dedi. «Yalnız hakikatlerden bahsedin. Jüri âzalarının sizi anlayacağından eminim.»

Sprague, öfkeli bir ifadeyle Mason'a döndü ve, «Birbirimizin işini zorlaştırmıyacağımızı zannediyordum,» dedi.

Mason, ona hafif bir tebessümle mukabele etti ve, «İşinizi zorlaştırmıyorum» diye cevap verdi.

Savcı sorgu hâkimine dönerek, «Şahidin, soruma cevap vermesini istiyorum» dedi.

Sorgu hâkimi, «Miss Monteith'i yalnızca hakikatler hakkında sorguya çekebilirsiniz Mister Sprague» diye cevap verdi. «Ona jürinin kanaatleri hakkında hiçbirşey sormayın, daha iyi olur.»

Sprague'ın yüzü kıpkırmızı olmuştu. Tekrar şahide döndü ve, «Pekalâ,» dedi, «O halde şu papağan mes'elesini anlatın bize.»

«Casanova'yı mı demek istiyorsunuz?»

«Evet.»

«Onu Mister Sabin satın almıştı... yani ben öyle biliyordum.»

«Ne zaman?»

«Eylülün ikisi Cuma günü.»

«Papağanı eve getirdiği zaman ne söyledi?»

«Çoktandır bir papağan istediğini ve o gün güzel bir tane bularak satın aldığını söyledi.»

«Ondan sonra papağan sizin yamınızda mı kaldı?»

«Evet.»

«Ayın dördü, Pazar günü neredeydiniz?»

«Kocamla beraberdim.»

«Nerede?»

«Santa Delbarra'da.»

«Orada bir otelde mi kaldınız?»

«Evet.»

«Hangi isim altında?»

«Tabii, Misis George Wallman ismi altında.»

«Orada sizinle beraber bulunan George Wallman, Fremont C. Sabin miydi?»

«Evet.»

«O zaman da bu silâh yanında mıydı?»

«Zannediyorum, fakat emin değilim. Onu meydana görmedim.»

«Size, balık tutmak üzere, mevsim açılır, açılmaz kulübeye gideceğinden bahsetmiş miydi?»

«Hayır, böyle birşeyden bahsedemezdi. Çünkü onun, fakir bir adam olduğuna ve iş aradığına inanmamı istiyordu. Pazartesi günü de tatildi. Fakat, görmesi icabeden bazı kimseler olduğunu söyledi... Onun için Pazartesi günü ben eve döndüm.»

«Yani ayın beşinde, değil mi?»

«Evet.»

«Peki, ayın altısı, Salı günü neredeydiniz?»

«Bir müddet kütüphanede kaldım, sonra arabamla kulübeye gitmek istedim.»

«Oh, ayın altısı, Salı günü kulübeye mi gittiniz?»

«Evet, oraya gitmek istemiştım.»

«Peki, orada ne yaptınız?»

«Hiçbirşey yapmadım, yalnızca etrafı dolaştım.»

«Oraya gittiğiniz zaman saat kaçtı?»

«Öğleden evvel onbir sularıydı.»

«O sırada kulübenin durumu nasıldı?»

«Oradan ayrıldığım zamanki gibiydi.»

«Pancurlar indirilmiş miydi?»

«Evet.»

«Yani, şu resimdeki gibi mi?»

«Evet.»

«Papağan sesi duydunuz mu?»

«Hayır.»

«Kulübe terkedilmiş gibi mi görünüyordu?»

«Evet.»

«Garajda araba olup, olmadığına baktınız mı?»

«Hayır.»

«Peki, ne yaptınız?»

«O civarda bir müddet dolaştını, sonra ayrıldım.»

«Oraya gitmenizin sebebi neydi?»

«Şey... sırf orasını görmek istiyordum. Boş zamanım vardı ve arabamla dolaşmayı düşündüm. O civarın manzarası çok güzeldi.»

«Fakat oldukça uzun bir yoldu, değil mi?»

«Evet.»

«Bulunan delillerden anlaşıldığına göre, Fremont C. Sabin'in, ayın altısı sabahı on buçukla onbir arasında öldürülmüş olduğu meydana çıkarıldı. Bundan haberiniz var, değil mi?»

Genç kadın, çaresiz bir tavırla; «Evet,» diye cevap verdi.

«Onun, ayın beşi Pazartesi öğleden sonra oraya gitmiş olduğunu da öğrendik. Bunu da biliyor musunuz?»

«Evet.»

«Demek ki, oraya gittiğiniz ve pancurları kapalı gördüğünüz halde hiçbirşeyin farkında olmadınız, papğanın sesini duymadınız ve Mister Sabin'i de görmediniz öyle mi? Jürinin buna inanacağını mı zannediyorsunuz?»

«Evet, kulübeyi aynen söylediğim şekilde buldum ve Mister Sabin'i de görmedim. Onun orada olabileceği hiç aklıma gelmedi. Onun, Santa Delbarra'da bakkaliye olmağa müsait bir yer aradığını zannediyordum.»

Mason, «Zannedersem şahit bütün bildiklerini anlattı ve bütün sorulara cevap verdi» dedi. «Bundan sonra sorulacak olan sualler, mahkemenin daha ilerideki safhalarında sorulmalıdır. Herhangi yeni bir malûnat

da olmadığına göre müvekkilim bundan sonra sorulacak suallere cevap veremeyecektir. Mes'elenin yeni bir safhası ile karşı karşıya kaldığımız takdirde, suallere cevap vereceğiz.»

Savcı, tehditkâr bir ifade ile, «Ben yeni bir safha açacağım» dedi. «Evinizdeki şu papağanı kim öldürdü?»

«Bilmiyorum.»

«Bu papağan evinize, Eylûlün ikisi, Cuma günü mü gelmişti?»

«Evet.»

«Eylûlün üçü Cumartesi günü de siz kocanızla evden ayrıldınız, öyle mi?»

«Hayır, kocam Cumartesi günü yalnız olarak Santa Delbarra'ya gitti. Pazartesi günü tatildi. Pazar günü arabamla Santa Delbarra'ya gittim ve Pazar gecesi ile Pazartesi sabahını onunla beraber otelde geçirdim. Pazartesi gecesi de San Molinas'a döndüm. Papağana, komşum Misis Winters bakıyordu. O gece eve geç geldiğim için papağanı istiyerek kendisini rahatsız etmek istemedim. Ertesi günü, yani Salı günü saat üçe kadar izinliydim. Sabahleyin erken kalktım ve arabama atlayıp dağ yollarında dolaştım, bu arada kulübenin olduğu yere de gittim. Öğleden sonra saat üçte de doğrudan doğruya kütüphaneye gidip vazifeme başladım.»

Savcı, «Bu sabah erken bir saatte» dedi «evinizde bulunan ve sizin, kocanız olduğunu söylediğiniz bu şahısla kulübede balayınızı geçirirken, komşunuz Misis Winters'in baktığı papağanı öldürmek için eve gittiğiniz bir hakikat değil mi?»

«Bu bir hakikat değildir. Şerif söyliyene kadar ben, papağanın ölü olduğunu dahi bilmiyordum.»

Savcı bir an düşündükten sonra, «Bu mevzuda

bazı şeyleri hatırlamanıza yardım etmem icabedecek herhalde, Miss Monteith,» dedi.

Sonra geriye döndü ve kapının yanında beklemekte olan genç bir adama işaret etti. Genç adam, bir an için dışarıya çıkmış ve elinde, beze sarılmış garip bir paket olduğu halde sıraların arasından geçerek Sprague'ın yanına gelmişti.

Savcı Sprague, dramatik bir tavırla paketin üzerini kaplayan bez parçasını açtı. Bezin altından ne çıktığını gören dinleyiciler arasında garip sesler duyuldu; savcının elinde, üzerinde kan lekeleri olan bir papağan kafesi vardı ve kafesin içinde, kafası koparılmış olan ölü bir papağan görülmüyordu.

Savcı, aynı dramatik tavırla Helen Monteith'e döndü ve, «Bu sizin eseriniz, değil mi, Miss Monteith?» diye sordu.

Genç kadın oturduğu yerde bir an için sarsılmış ve yüzü sapsarı olmuştu.

«Başım dönüyor,» diye kekeledi, «Ne olur götürün şunu... Kan görmek...»

Savcı, muzaffer bir tavırla dinleyicilere döndü ve, «Katil, kendi eserini görünce ürktü...» dedi.

Fakat Mason, birdenbire ayağa kalkmış ve Sprague'a doğru birkaç adım atarak, «Böyle şey olmaz!» diye bağırmıştı, «Bu genç kadın, insanlara yapılmıyacak muamelelere tâbi tutulmuştur. Yirmi dört saat gibi kısa bir zaman içinde çok sevdiği ve kocam dediği bir erkeği kaybetmiştir. Onun matemi ve üzüntüsü bile nazarı itibara alınmamış, bilâkis halkın önüne bir katil zanlısı olarak çıkarılmıştır...»

Savcı, «Konuşmak mı istiyordunuz?» diye onun sözünü kesti.

«Hayır, sizin konuşmanızı bitirmek istiyordum.»

Savcı, «Ben kendi konuşmamı yine kendim bitirebilirim,» diye bağırdı.

«Konuşma bu şekilde bitirilmez. Bu şekilde bir konuşma ancak...»

Sorgu hâkimi, elindeki tahta çekici kürsüye vurmuş ve Şerif Barnes, oturduğu yerden kalkarak süratle onların arasına girmişti.

Sorgu hâkimi, «Rica ederim beyler» dedi. «Biraz sakın olmanızı tavsiye ederim.»

Mason, «Ben sükûnetimden hiçbirşey kaybetmiş değilim» dedi. «Sinirleri son derece gerilmiş, muazzam bir üzüntünün tesirinde olan bu genç kadına, tahammül edemiyeceği bir manzara seyrettirmek bilmem ne dereceye kadar doğru bir hareket olur? Miss Helen Monteith'in hoş olmayan bir manzara karşısındaki davranışı, sayın savcı tarafından cürmünün bir nişanesi olarak gösterilmektedir. Böyle bir hareketin hiç de hoş...»

Savcı, «Ben mes'elenin aydınlanması için çalışıyorum,» dedi.

Sorgu hâkimi, «Çok rica ederim, mes'eleyi biraz daha ciddiye alalım,» diye onların sözünü kesti, «Ben de genç kadının önüne bu şekilde korkunç birşey getirilmesinin doğru olmadığı kanaatindeyim.»

«Bu şekilde bir hareket, müvekkilimin bozuk olan sinirlerini bir kat daha bozmak için kasten yapılmıştır.»

Savcı, «Böyle bir niyetim yoktu,» diye cevap verdi.

Sorgu hâkimi, «O halde bu hareketi ne düşünerek yaptınız?» diye sordu.

«Bu papağanın ona, Eylûlün ikisi, Cuma günü kocası tarafından verilmiş olan papağan olup, olmadığını anlamak istiyordum.»

Mason, «Sayın savcı bunu, her tarafı kanlı bir hayvan cesedini müvekkilimin kucağına atmadan da anlayabilirlerdi,» dedi.

Sprague'ın yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Mason'un yüzüne bakarak, «Sizden akıl alacak değilim,» dedi.

Şerif ileriye doğru bir adım attı ve sonra kuru bir sesle, «Sorgu hâkimi burada sükûnet istiyorsa, ben temin edebilirim» dedi.

Andy Templet, «Bundan sonra her iki tarafın da daha sâkin bir şekilde ve şahsiyetleri ortaya koymadan konuşmasını rica ediyorum» diye bildirdi. «Yine bundan böyle ortaya kanlı hayvan cesetlerinin ve kafeslerin çıkarılmamasını istiyorum.»

Savcı, «Fakat ben yalnızca papağanın görülüp tanınmasını istedim,» diye ısrar etti.

Fakat sorgu hâkimi onun söylediklerini nazarı itibara almak istemiyordu.

«Söylediklerinizi işittim» dedi. «Siz de benim isteklerimi anlamışsınızdır herhalde. Şimdi sorguya devam edelim.»

«Benim soracaklarım bu kadar.»

Mason, «Ben bir sual sorabilir miyim?» dedi.

Sorgu hâkimi sesini çıkarmadan başını salladı.

Mason birkaç adım ilerledi ve sâkin, müşfik bir sesle, «Gerilmiş olan sinirlerinizi daha fazla hırpalamak istemiyorum Miss Monteith» dedi. «Fakat sizden, kendinize hâkim olmanızı ve bu papağana bakmanızı istiyorum. Ona iyice bakın ve kocanızın eve getirmiş olduğu papağanın, bu olup, olmadığını söyleyin lûtfen.»

Helen Monteith, birkaç kere yutkundu ve kendini toparladı. Birkaç saniye için kendini zorlayarak, kafesin içindeki papağan ölüsüne baktı ve sonra başını birdenbire çevirdi. Titreyen bir sesle, «Ya-ya-yapamı-

yacağım,» dedi, «Fakat kocamın eve getirmiş olduğu papağanın bir parmağı eksikti; zannedersem sağ ayağının parmaklarından biri.. Kocam hayvanın, ayağını bir kapana kıstırmış olduğunu...»

Mason, «Fakat bu papağanın parmakları tamam,» dedi.

«O halde bu, o papağan değil.»

Mason, «Bir dakika» dedi. «Size başka birşey söyleyeceğim.»

Başı ile Paul Drake'e bir işaret yapmış, o da bu işareti, koridorda beklemekte olan adamlarından birine tekrarlamıştı. Drake Dedektif Bürosunun memurlarından biri, elinde bir papağan kafesi taşıyarak içeri girdi.

Dedektif, elindeki kafesle sıraların arasından ön tarafa doğru ilerlerken bütün dinleyiciler merakla ona bakıyor ve birşeyler fısıldaşıyorlardı. Bu esnada papağanın garip bir sesle güldüğü duyuldu.

Helen Monteith'in dudakları titremeğe başlamıştı; ağlamamak için büyük bir gayret sarfettiği belli oluyordu.

Mason, papağanı kafesi ile beraber dedektifin elinden aldı ve, «Hişt, Polly» dedi.

Papağan başını sağa, sola eğerek etrafına bakınmış ve sonra kafesin tellerine gagası ile vurmağa başlamıştı. Mason bu sefer, kafese doğru eğildi ve, «Güzel Polly,» dedi.

Papağan durduğu yerde ayaklarını oynattı.

Helen Monteith, başını güçlükle çevirmiş ve papağanı görünce, «İşte,» diye bağırmıştı, «Bu Casanova'dır... Şerif bana onun öldüğünü söylemişti.»

Papağan, isminden bahsedildiğini duyunca, başını yana eğdi ve sonra boğuk bir sesle, 'Buyurun, oturun. Buyurun oturun... Şu sandalyeyi alın...' diye ba-

ğırmağa başladı. «...Bırak o silâhı, Helen... ateş atme... Aman Allahım, vurdun beni.»

Dinleyiciler birdenbire heyecanlanmış ve zanlıyı itham eden bu hayvanı hayretle seyretmeğe başlamışlardı.

Helen tekrar, «Bu, Casanova'dır!» diye bağırdı. Savcı birdenbire ortaya atıldı.

«Bu hayvanın söylediklerinin zapta geçirilmesini istiyorum,» dedi. «Papağan zanlıyı itham edecek şekilde konuşuyor. Bu konuşmanın zapta geçmesini istiyorum.»

Mason hafif bir tebessümle ve dudaklarını bükererek savcının yüzüne baktı.

«Anladığıma göre bu papağanı, şahidiniz olarak kullanmak istiyorsunuz, öyle mi?»

Savcı, «Papağan birşeyler söyledi» diye ısrar etti. «Bu söylediklerinin zapta geçmesini istiyorum.»

Mason, alaylı bir sesle, «Fakat papağan doğru söyleyeceğine dair yemin etmedi» diye itiraz etti.

Savcı bu sefer sorgu hâkimine dönmüştü. «Papağan bazı şeyler söyledi,» dedi. «Bu söylenenleri herkes duydu.»

Mason, «Sayın savcının bu papağanı, şahit olarak kullanmak isteyip, istemediklerini öğrenebilir miyim?» diye sordu.

«Ben şahitler hakkında konuşmuyorum. Şu anda papağanlar hakkında konuşuyorum ve bu papağanın söylediği kelimelerin zapta geçmesini istiyorum.»

«Eğer bu hayvanı şahit olarak kabul edeceksek, onu sorguya çekmeğe hakkım var demektir.»

Sorgu hâkimi, «Bir papağan şahit olamaz» dedi. «Fakat hakikaten bazı şeyler söyledi. Bu kelimeleri zapta geçirebiliriz. Jüri âzalarının durumu anlayacaklarını biliyorum. Bunun için böyle birşey bence lüzum-

suz, nasıl olsa bunu herkes işitti. Şimdi sorguya devam edelim.»

Mason, «Soracaklarım bunlardan ibarettir,» dedi.

Sprague, «Benim de...» dedi. «Bir dakika, Miss Monteith; mademki bu papağan Casanova'dır, o halde öldürülen papağan nereden geldi?»

Genç kadın, «Bilmiyorum» diye cevap verdi.

«Fakat bu papağan sizin evinizdeydi.»

«Bunda benim bir suçum yok.»

«Böyle birşeyden haberiniz olması lâzım.»

«Hiçbirşey bilmiyorum.»

«Fakat bu papağanın, Casanova olduğundan eminsiniz, öyle mi?»

«Evet, onu, eksik olan parmağından ve söylediği sözlerden tanıdım.»

«Oh, demek bu söylediklerini daha önce de duydunuz. Öyle mi?»

«Evet. Kocam onu eve getirdiği zaman benim yanımda da konuşturmuştu.»

Savcı, «Miss Monteith,» dedi. «Bu ölü hayvanı önünüze getirdiğimiz zaman göstermiş olduğunuz tepkinin, sadece asap bozukluğundan ileri geldiğine inanmıyorum. Şimdi size bir defa daha ısrar ediyorum; bu ölü papağana bakın ve...»

Mason birdenbire oturduğu yerden kalkarak, «Bu papağana bakmağa mecbur değilsiniz, Miss Monteith.» diye bağırdı.

Sprague kızgın bir ifadeyle Mason'un yüzüne baktı ve, «Bunu yapması lâzım,» diye ısrar etti.

«Onu, bunu yapmağa mecbur edemezsiniz. Miss Monteith artık hiçbir suale cevap vermeyecektir. Bir şahit olarak vazifesini yaptı. Jüri âzaları onun durumunu anlayacaklar ve bana hak vereceklerdir. Sorgu hâ-

kiminin ve savcının bütün sorduklarına cevap verdi. Bu istintakın daha fazla devam etmemesini rica ediyorum.»

Sprage, sorgu hâkimine dönerek, «Bunu yapamaz,» dedi.

«Yaptım bile.»

Sorgu hâkimi, «Bunu yapıp yapamıyacağını bilmiyorum,» dedi. «Fakat genç kadın hakikaten feci bir durumda. Onun durumunu hiç nazar-ı itibara almıyorsunuz, Sprague. Onun dul ve kocası öldürülmüş bir kadın olduğunu unutmamalıyız; muhakkak ki son yirmi dört saat zarfında muazzam bir şok geçirdi. Bunun için, ona müsaade edeceğim. Bu sorgulamayı bir oturumda bitirmek ve yalnızca hakikatlerden bahsedilmesini temin etmek istiyorum. Mahkeme ve büyük jüri huzurunda ona pek çok sual sormak fırsatını bulacaksınız... Şimdi, Misis Helen Watkins Sabin'in dinlenmesini istiyorum.»

Şerif Barnes, «Misis Sabin burada değil,» dedi. «Nerede?»

«Bilmiyorum, kendisini celpname vermek için aradım, fakat bulamadım.»

«Peki, ya Steven Watkins?»

«O da yok.»

«Sekreter Waid burada mı?»

«Evet. Ona celpname vermiştik. Kendisi buradadır.»

Sorgu hâkimi, «O halde şimdilik Çavuş Holcomb'u dinleyelim» dedi. «Çavuş Holcomb, lütfen şahit sandalyesine oturun ve doğru söyleyeceğinize dair yemin edin.»

Çavuş Holcomb yemin ettikten sonra, sorgu hâkimi, «Şehir Polisinde vazifelisiniz ve cinayet masası memurlarından olarak bu sahada tecrübe sahibisiniz, değil mi?» diye sordu.

Çavuş Holcomb, «Evet» diye cevap verdi.

«Şerif Barnes'in gönderdiği, içi balık dolu şu sepet sizde mi?»

«Evet. Şerif Barnes bize telefon ederek bu balıkları almamızı bildirmişti. Biz de onları alarak polis lâboratuvarına gönderdik.»

Sorgu hâkimi, «Bu balıklardan birşey öğrenebildiniz mi?» diye sorusuna devam etti.

«Bazı testler yaptık... yani testleri ben yapmadım, fakat alâkalı kimseler yaptığı zaman yanlarındaydım ve neler bulduklarını biliyorum.»

«Testlerin neticeleri nedir?»

«Balıklar bu sepetin içinde uzun müddet terk edilmişlerdi; iyice bozulmuş ve kokmuşlardı. Balıklar sepete temizlenmiş ve söğüt yapraklarına sarılmış olarak konulmuşlardı.»

«Ertesi günü Şerif Barnes'le beraber kulübeye siz de gittiniz, değil mi?»

«Evet, Şerif Barnes kulübeyi görmemi istiyordu ve orada Richard Waid ile buluşacaktık. New York'tan uçakla gelecekti ve onunla konuşmamızın gazeteciler tarafından duyulmasını istemiyorduk.»

Sorgu hâkimi, «Pekalâ,» dedi. «Devam edin.»

«Kulübeye doğru giderken yolda Mister Mason'a rastladık. Bir müddet sonra da, yani biz kulübedeyken Richard Waid geldi.»

«Kulübede bulduğunuz mühim şeyler nelerdir?»

«Daha önce bahsedilen şeyleri bulduk.»

Sorgu hâkimi, «Şimdi jüri âzalarının şu fotoğraflara bakmalarını rica edeceğim. Çünkü Çavuş Holcomb'a bu resimler hakkında bazı sualler soracağım,» dedi.

Bir müddet jüri âzalarının, resimleri tetkik et-

mesi için bekledikten sonra tekrar Çavuş Holcomb'a döndü.

«Çavuş Holcomb» dedi. «Tecrübelerinizin neticelerini jüri âzalarına anlatmanızı istiyorum. Yani kulübede gördüklerinizin ne mânâ ifade ettiğini onlara anlatın.»

Sorgu hâkimi bunları söyledikten sonra bir an düşündü ve Mason'un yüzüne bakarak, «Herhalde Çavuş Holcomb'dan bunu istediğim için itiraz edecek ve düşündüğü şeylerin, çıkardığı neticelerin hakikatle alâkası olmadığını söyleyeceksiniz» dedi. «Fakat bana öyle geliyor ki bu adam, bu sahada tecrübe sahibidir ve bunları söylemesi...»

Mason, «Hayır,» dedi. «İstedığınız şey gayet makul. Böylece biz de birçok şey öğrenmiş olabiliriz.»

Çavuş Holcomb, oturduğu yerde hafifçe kımlıdadı ve sandalyenin arkasına yaslanarak tesir etmek isteyen nazarlarla jüri âzalarının yüzlerine baktı. Sonra kat'î bir ifadeyle, «Fremont C. Sabin'i, Helen Monteith öldürmüştür,» diye başladı. «Aleyhinde, onu herhangi bir jüri önünde mahkûm ettirecek birçok delil var. Her şeyden evvel, kocasını öldürmesi için elinde bir sebep vardı. Sabin onunla evlenirken hakikî hüviyetini saklamış ve onu, ikinci bir zevce olarak almıştı. Ona yalan söylemiş, aldatmıştı. Evlendiği adamın Fremont C. Sabin isminde ve evli bir adam olduğunu öğrenince onu vurdu. Belki de kulübeye gittiği zaman onu öldürmeğe niyeti yoktu. Tecrübelerime dayanarak söylüyorum ki, bu şekilde işlenen cinayetlerin ekserisinde kadın, silâhı, karşısındakini korkutmak ve kendisini aldatmış olan erkeğe gözdağı vermek için yanına alır. Fakat karşı, karşıya gelindiği an heyecanın tesiriyle tetiği çekmek çok basit bir mes'eledir. Tabii böyle birşeyin neticesi de korkunç bir felâket olur.

«Sonra, cinayetin işlendiği silâh da Helen Monteith'in elindeydi. Silâhı kocasına vermiş olduğunu söylemesi bir yalandan başka birşey değildir. Bu bir intihar olamazdı. Adam kurşunu yer yemez, yere yıkılmış. Silâh cesetten oldukça uzaktaydı ve üzerindeki parmak izleri silinmişti. Aynı zamanda cinayetin işlenmiş olduğu saatlerde kulübe civarında olduğunu da kendisi itiraf ediyor.»

Sorgu hâkimi, «Cinayetin işlenmiş olduğu zamanı kat'î olarak nasıl tesbit edebiliyorsunuz?» diye sordu.

Çavuş Holcomb, «Bazı ipuçlarından doğru neticeler çıkararak,» diye cevap verdi.

Mason, «Bir dakika,» diyerek onun sözünü kesti, «Çavuşun, bu vak'adaki zaman elemanını kontrol eden faktörleri jüri âzalarına söylemesi ve jüri âzalarının bu hususta karar vermeleri daha iyi olmaz mı?»

Sorgu hâkimi bir an tereddüt ettikten sonra, «Bilmiyorum» diye cevap verdi. «Ben neticenin bir an evvel alınması için çalışıyorum.»

Çavuş Holcomb, «Böyle birşeye lüzum olduğunu zannetmiyorum,» dedi. «İpçularından netice çıkarabilmek için bu sahada tecrübe sahibi olmak lâzımdır. Böyle karışık durumlarda ancak, senelerce bu sahada çalışmış olan kimseler netice çıkarabilirler. Ben bu sahada tecrübe sahibiyim ve çıkardığım neticeleri jüri âzaları kabul edeceklerdir. Ben Fremont C. Sabin'in, ayın altısı Salı günü öğleden evvel saat onla, oniki arasında öldürüldüğünü söylüyorum.»

Sorgu hâkimi, «Zamanı, nelere istinaden tâyin ettiğinizi jüri âzalarına anlatın,» dedi.

«Fremont C. Sabin'in, dağdaki kulübesine, balık mevsiminin açılışından faydalanmak için ayın beşi, Pazartesi günü gitmek istediğini biliyoruz. Ayın beşi akşa-

mı sağ olduğunu da biliyoruz. Çünkü gece saat onda sekreteri ile konuşmuştu. Sonra saatinin zilini beş buçukta çalacak şekilde kurduğunu ve yattığını biliyoruz. Saat beş buçukta saatin zili onu uyandırdı. Sabin kalktı ve giyindikten sonra balığa çıktı. Bir müddet sonra da, bir mikdar balık tutarak kulübesine döndü. Fakat bu kadar balığı saat dokuz buçuktan önce tutmuş olamazdı. O halde kulübeye saat onla onbir arasında döndü. Sabahleyin gitmeden önce iki yumurta, biraz pıstırma yemiş ve bir fincan da kahve içmişti. Fakat tekrar acıkmıştı; bir konserve kutusu fasulye açtı, tavada ısıttı ve yedi. Bunu, balıkları buzdolabına koymadan önce yapmıştı. Karnı çok acıkmış olduğu için balıkları, sepetin içinde bırakmış ve karnını doyurmuştu.»

Sorgu hâkimi, «Öğleden sonra öldürülmüş olamaz mı?» diye sordu.

Çavuş Holcomb, gururlu bir tavırla jüri âzalarının yüzlerine baktı ve; «Bunları tâyin etmek basit işlerdir» dedi. «Böyle şeyler ancak, iyi bir eğitim görmüş kimselerin gözüne çarpar. Neden öğleden önce öldürülmüş olduğunu size anlatacağım. Biliyorsunuz ki, cese din üzerinde ince bir süveter ve pantolon vardı. Kulübede yapmış olduğum bazı tecrübelerle anladım ki, içerisinin havası gayet çabuk değişiyor. Kulübe ağaçların arasında olduğu için güneş ışınları damın üzerine ancak saat onbirden sonra geliyordu. Güneş kulübeyi öğleden sonra saat dörde kadar ısıtıyor, dörtten sonra kulübe yine gölgede kalıyor ve içerisi serinlemeğe başlıyor. Geceleyin de oldukça soğuk oluyor.

«Oraya gittiğim zaman, şöminede yakılmamış odunlar olduğunu gördüm. Odunlar yakılmamış olduğuna göre, hâdise akşam serinliğinde olmamıştı. Saat onbirle, öğleden sonra dört arasında ise kulübede süveter giymeğe hiç lüzum yoktu. Biliyorsunuz ki, ayın beşi,

altısı ve yedisi, bu ayın hemen, hemen en sıcak günle-
riydi. Fakat orası yüksek bir yer olduğu için, geceleyin
hava birdenbire serinliyordu. Üşümek için geceleyin
şömineyi yakmak lüzumu hâsıl oluyordu. Ayrıca bu ku-
lûbe, ahşap ve hafif olarak inşa edilmiş olduğundan şe-
hirdeki evler gibi, dışarının soğğundan masun değıl-
dir.»

Sorgu hâkimi, onun söylediklerini kabul etmiş
görünüyordu.

«Yani sizce, Mister Sabin balıktan döndükten
sonra, güneş kulîbenin damını ısıtmağı başlamadan ev-
vel ikinci kahvaltısını veya öğle yemeğini yemişti. Öyle
mi?»

«Evet, öyle.»

«Anlattıklarınız durumu oldukça izah edi-
yor...»

Mason, «Birşey sorabilir miyim?» dedi.

«Tabî.»

Mason, «Mister Sabin'in ayın altısında değil de,
yedisinde, yani Çarşamba günü öldürölmediğini nere-
den biliyorsunuz?» diye sordu.

Çavuş Holcomb, «Cesedin durumundan» diye
cevap verdi. «Ceset orada en aşağı altı gün o vaziyette
kalmıştı; belki de yedi gün. Odanın kapalı olması ve ha-
vaların sıcak gitmesi sebebiyle kokma çok çabuk ol-
muştu. Bunlardan başka, bir sebep daha var; mütevef-
fa yumurta ve pastırmadan ibaret bir kahvaltı etmişti.
Halbuki Mister Sabin balığı çok seven bir adamdı ve
bir gün önceden balık tutmuş olsaydı, sabahleyin mu-
hakkak ki o balıkları yedi. Mister Sabin'in balık yeme-
diğini biliyoruz. Çünkü çöp tenekesinde balık kılçığına
benzer hiçbirşey yoktu.»

Çavuş Holcomb bunları söyledikten sonra ha-
fif bir tebessümle jüri âzalarının yüzlerine baktı. Sanki,

‘Gördünüz ya, avukatlar beni tuzığa düşüremezler,’ demek istiyordu.

Mason, «Pekalâ» dedi. «Duruma bir de başka bir zâviyeden bakalım. Demek ki odunlar şömineye yerleştirilmiş, fakat yakılmamıştı, öyle mi?»

«Evet.»

«Söylediğinize göre orası sabahları oldukça serin oluyormuş, değil mi?»

«Evet.»

«Peki, ya geceleri?»

«Geceleri de serindir.»

«Pekalâ, teorinize göre saatin zili saat beş buçukta çaldı ve Mister Sabin kalkarak balık tutmağa gitti. Değil mi?»

«Evet.»

«Ve kendine basit bir kahvaltı hazırladı.»

«Evet. Oldukça basit ve kolay bir kahvaltı. İnsan balık mevsiminin ilk sabahı saat beş buçukta kalkarsa bir an evvel dışarıya çıkıp balığa gitmek ister.»

Mason, «Anlaşıldı» dedi. «Bu vaziyete göre, Mister Sabin balıktan döndükten sonra çok acıkmıştı ve birşeyler yemek için acele ediyordu. O halde içeriye girip te çizmelerini çıkardıktan sonra hemen kendine yiyecek hazırlamağa başladı. Ondan sonra da balıkları temizliyecek ve buzdolabına koyacaktı, değil mi?»

«Evet, doğru.»

«Bununla beraber sizin teorinize göre bunu yapmadan önce dışardan odun aldı ve yakmak üzere şömineye dizdi.»

Çavuş Holcomb birden şaşırmış gibi duraladı ve sonra, «Hayır, bunu bir gece önceden yapmış olmalı» dedi. «Tabii, bunu bir gece evvel yapmıştır. Çünkü sabahleyin ateşi yakacak zamanı yoktu. Gerçi kalktığı zaman içerisi soğuktu. Fakat o buna aldırmadan mut-

fağa geçti ve kendisine acele ile kahvaltı hazırladı. Sonra da balık tutmağa çıktı.»

Mason, «Tamam» dedi. «Fakat bir gece evvel de ateşi yakması için bir sebep vardı. Değil mi?»

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Şöyle diyelim; ayın beşi, Pazartesi günü öğleden sonra saat dörtte onun kulübede olduğunu biliyoruz. Herhalde gece saat ona kadar içerde kaldı ve saat ona doğru dışarıya çıkarak sekreterine telefon etti. Pazartesi gecesi hava soğuk olduğuna göre neden ateşi yakmadı?»

Çavuş Holcomb, «Yaktı» diye cevap verdi. «Yakmış olması lâzım. Yakmadığını gösteren hiçbir ip ucu yok.»

«Pekalâ, fakat ceset bulunduğu zaman şömine-
de yanmamış odunlar vardı. Teorinize göre, Mister Sabin bu odunları ocağa ya Pazartesi akşamı, veya Salı sabahı, balıktan döndükten sonra koydu. Yani balıkları temizlemeden önce odunları aldı ve şömineye yerleştirdi. Bu, size mantıkî görünüyor mu?»

Çavuş Holcomb bir an tereddüt etti ve sonra, «Bunlar mühim şeyler değil» dedi. «Bazan böyle küçük şeyler insanın aklını karıştırabilir, fakat dediğim gibi mühim değildir.»

Mason, «Peki, böyle ufak, tefek şeylerle karşılaştığınız zaman ne yaparsınız, Çavuş?»

«Hiç aldırmam, üzerinde durmam bile.»

«Peki, Fremont C. Sabin'in, Helen Monteith tarafından öldürüldüğüne karar verirken, böyle ufak tefek kaç şeyin üzerinde durmadınız Çavuş?»

«Üzerinde durmadığım yegâne nokta budur.»

«Şimdi de delillere değişik bir zâviyeden bakalım. Meselâ çalar saati ele alalım. Zil sonuna kadar çalmıştı, değil mi?»

«Evet.»

«Bu çalar saat nerede duruyordu?»

«Yatağın yanındaki küçük bir masanın üzerinde.»

«Yani bu yatakta uyuyan kimse, saate oldukça yakındı. Değil mi?»

«Evet.»

«Kolunu uzatınca onu tutabilir miydi?»

«Evet.»

Mason, bir an düşündü, sonra, «Yatak yapılmıştı. Değil mi?» diye sordu.

«Evet.»

«Yani, Mister Sabin sabahleyin beş buçukta kalkınca yatağını yaptı, odunları ocağa yerleştirdi ve kahvaltı bulaşıklarını yıkadı. Öyle mi?»

Çavuş Holcomb, «Bir insanın, yatağını yapması fazla zaman almaz» diye cevap verdi.

«Acaba yatağın üzerinde temiz çarşaflar mı vardı?»

«Evet.»

«O halde yalnız yatağını yapmakla kalmamış, fakat çarşaflarını da değiştirmişti. Kirli çarşafları kulübenin herhangi bir yerinde bulabildiniz mi Çavuş?»

«Hayır, hatırlamıyorum.»

«Orada çamaşır yıkamak için hiçbir yer yok. Herhalde Mister Sabin kirli çamaşır ve yatak çarşaflarını şehire götürüp yıkatıyordu. Öyle mi?»

«Evet, öyle zannediyorum.»

Mason, «O halde kirli çarşaflar ne oldu?» diye sordu.

Çavuş Holcomb kızgın görünüyordu. Bir an düşündükten sonra, «Bilmiyorum» dedi. «Bu küçük şeyleri birbirine bağlayamazsınız ki.»

«Tabii. Her neyse, şimdi tekrar çalar saate dö-

nelim, Çavuş. Zil sonuna kadar çalmıştı, değil mi?»

«Evet.»

«Herhalde saatin üzerinde zili durdurmak için bir düğme vardı, değil mi?»

«Evet, tabii. İyi saatlerin hepsinde böyle birşey vardır.»

«Peki, bu iyi bir saat miydi?»

«Evet.»

«Fakat buna rağmen zil, sonuna kadar çalmıştı. Öyle mi?»

«Dikkat etmedim... şey, hayır... evet, sonuna kadar çalmıştı.»

«Şimdi tecrübelerinize istinaden söyleyebilir misiniz Çavuş Holcomb; çalar bir saatin zili ile uyanan bir kimse, zilin sonuna kadar çalmasını bekler mi?»

Çavuş Holcomb, «Bazı insanların uykusu oldukça ağır olur» diye cevap verdi.

«Haklısınız. Fakat yine de insan saatin zili ile uyanınca ilk yapacağı iş, zili susturmak olur. Değil mi? Yani saat uzanabileceği bir yerdeyse.»

Çavuş Holcomb'un yüzü kararmağa başlamıştı.

«Her zaman böyle olmayabilir,» dedi. «Bazı insanlar zili susturduktan sonra tekrar uykuya dalarlar. Onun için saati uzanamıyacakları bir yere koyarlar.»

«Evet, bu da olabilir. Fakat Mister Sabin, zil çaldığı zaman uyandıktan sonra ona erişebilmek için, saati yatağına yakın bir yere koymuştu. Değil mi?»

«Evet, öyle zannediyorum.»

«Buna rağmen zili susturmamıştı.»

«Dedim ya, bazı insanların uykusu ağırdır.»

«Yani, zil sonuna kadar çaldığı halde uyanmamıştı mı demek istiyorsunuz?»

«Evet.»

«Fakat zil sonuna kadar çaldıktan sonra ses çıkarmaz, değil mi, Çavuş?»

Çavuş Holcomb, «Oh, bütün bu uğraşmalarınız boşuna» dedi. «Zil sonuna kadar çaldı ve Mister Sabin de bir müddet sonra yatağından kalktı. Herhalde yatağında uyuyup kalmadı, değil mi? Uyandı ve giderek bir mikdar balık tuttu. Belki de zilin sesine uyanmadı da, sonradan uyandı ve geç kaldığını anlayarak aceleyle çıktı.»

Mason, hafif bir tebessümle, «Geç kaldığını anlamasına rağmen de yatağının çarşaflarını değiştirdi, yatağını güzelce yaptı, kahvaltısını ederek bulaşıklarını yıkadı, sonra da şömineye odunları dizdi. Bütün bunlardan sonra da kirli çarşafları otomobiline koyarak şehre götürdü, öyle mi?» dedi.

«Bütün bu söyledikleriniz saçma şeyler.»

Mason, «Neden saçma, söyler misiniz?» diye sordu.

Çavuş Holcomb söyleyecek birşey bulamamış, etrafına bakınıyordu.

Mason, «Pekalâ Çavuş» dedi. «Mademki suali-me cevap veremiyorsunuz, tekrar çalar saate dönelim. Hatırladığıma göre, saatin ne kadar müddet çalıştığını bulmak için, buna benzer saatlerle tecrübeler yaptınız, değil mi?»

«Tecrübelerimizi bu saatle yaptık. Sonra diğer bazı saatleri de denedik ve saatin yapıldığı fabrikadan izahat istedik.»

«Bundan ne netice aldınız?»

«Fabrikanın bildirdiğine göre bu çalar saatler, tamamiyle kurulduktan sonra otuz, otuzaltı saat çalışıyorlar. Bizim yaptığımız tecrübede de saat, kurulduktan otuziki saat, yirmi dakika sonra durdu.»

«Söylediğimize göre saat, altıyı yirmi geçe kurulmuş olmalı, değil mi?»

«Evet, ne var bunda?»

Mason; «Hiçbirşey yok» dedi. «Sizden yalnızca, bulduğunuz delillerden çıkardığınız neticeleri jüri âzalarına anlatmanızı istiyorum. Yapmak istediğiniz şey de bu değil miydi?»

«Pekalâ, saat altıyı yirmi geçe kurulmuştu. Ne olacak?»

Mason, «Acaba sabahleyin altıyı yirmi geçe mi, yoksa akşam altıyı yirmi geçe mi?» diye sordu.

«Akşam altıyı yirmi geçe. Zil, beş buçukta çalmağa başladı. Saati sabahleyin kurmuş olamazdı. Kurmuş olsaydı bile zili de kurmağa mecbur kalacaktı. Saat, akşam altıyı yirmi geçe kurulmuştu.»

Mason, «Güzel,» dedi. «Ben de bunu belirtmek istiyordum. Kulübeden yapılan şehirlerarası konuşmaların faturasını gözden geçirdiniz. Değil mi, Çavuş?»

«Evet.»

«Herhalde Mister Sabin'in, ayın beşi Pazartesi günü öğleden sonra saat dörtte, Randolph Bolding isminde bir elyazısı eksperiyile bir telefon konuşması yapmış olduğunu da öğrenmişsinizdir.»

«Evet, öğrendim.»

«Peki, bu konuşma hakkında Mister Bolding'le görüştünüz mü?»

«Evet.»

«Mister Bolding, Mister Sabin'i şahsen tanıyor muydu?»

«Evet.»

«Ona, Mister Sabin'in sesini telefonda tanıyıp, tanımadığını sordunuz mu?»

«Evet, sordum. Konuştuğu şahsın Mister Sabin

olduğunu anlamış. Çünkü daha önceden de Sabin'in bazı işlerini yapmış.»

«Sabin ona, vermiş olduğu bazı çeklerden aldığı neticeleri sormuştu, değil mi?»

«Evet.»

«Bolding de ona çeklerin sahte olduğunu ve fakat arkasındaki ciroların, elindeki nümune yazı ile aynı olup olmadığına henüz karar vermediğini söylemiş, değil mi? Bolding iki yazının birbirini tutmadığını zannediyordu, öyle değil mi?»

«Evet, öyle.»

«Peki, Mister Sabin telefonda başka ne söylemiş?»

«Mister Bolding'e, beş, altı değişik kimsenin el yazısını havi bir zarf göndereceğini bildirmiş.»

«Mister Bolding bu zarfı almış mı?»

«Hayır, almamış.»

«Yani, Mister Sabin bu zarfı yollamağa fırsat bulamamış, değil mi?»

«Öyle görünüyor.»

«Şimdi biraz da katilin kimliğinden bahsedelim. Anladığımıza göre Mister Sabin, bu sahtekârlığın, Steve Watkins tarafından yapıldığını zannediyordu. Bir elyazısı uzmanı, Watkins'in elyazısını tetkik ediyordu. Watkins bu işte suçlu çıkmış olsaydı, bu durumdan kurtulmak için Sabin'i öldürmüş olamaz mıydı?»

Çavuş Holcomb bir an tereddüt etti ve sonra, «Fakat Steve Watkins'in nerede olduğu biliniyordu» dedi. «Ayın beşi, Pazartesi gecesi saat ondan hemen sonra yanında bir şahit olduğu halde New York'a uçtu. Her an için nerede olduğunu biliyoruz onun.»

«Evet, Sabin'in ayın altısı Salı günü öldürüldüğünü kabul edersek, haklısınız Çavuş. Fakat onun ayın beşinde öldürülmediğini nasıl ispat edeceksiniz?»

«Ayın beşinde mi? Bu imkânsız birşey. Balık

mevsimi ayın altısında açılıyordu ve Sabin ayın beşinde balık tutmuş olamazdı.»

Mason, «Hayır» dedi. «Sabin böyle kanunsuz bir iş yapmazdı. Bu bir ahlâksızlık olurdu, değil mi?»

«Evet.»

«Cinayet ise ağır bir suçtur, değil mi?»

Çavuş Holcomb bu suale cevap veremiyecek kadar şaşırılmıştı.

Mason, «Bunun için,» diye devam etti. «İnsan öldüren bir kimse, mevsim açılmadan bir gün evvel balık tutmanın bir ahlâksızlık olduğunu düşünmez tabii. Simdi sorgu hâkimine ve jüri âzalarına, neticelerinizin yalnız bir sepet balığa dayandığını söyler misiniz, Çavuş?»

Çavuş Holcomb, şaşkın nazarlarla Mason'un yüzüne bakıyordu.

Mason, «Yani siz,» diye devam etti. «Fremont C. Sabin'in ayın altısı sabahı saat onbir civarında, Helen Monteith tarafından öldürüldüğünü düşündünüz ve bütün kararlarınızı buna göre verdiniz; halbuki biraz daha derin düşünürsek Sabin'in ayın beşi Pazartesi günü, saat öğleden sonra dört civarında öldürülmüş olduğunu anlayabiliriz. Katil polisi yanıltmak için balık mevsimi açılmadığı halde dereye gitti ve bir mikdar balık tutarak kulübeye bıraktı. Çünkü cesedin bir müddet bulunamayacağını biliyordu.

«Bu neticeyi kat'ileştirmek için, ufak, tefek detayları nazarı itibara almamız lâzımdır, Çavuş. Yatağın üzerinde temiz çarşaflar vardı. Çünkü Sabin, o gece yatağında yatmamıştı. Saat, üçe onüç kala durmuştu. Çünkü katil onu bir akşam evvel altıyı yirmi geçe kurmuş ve kulübeyi terketmişti. Saatin zili sabah beş buçukta çalmağa başlamış ve sonuna kadar çalmıştı. Çünkü kulübede bulunan şahıs ölüydü ve zili susturamamıştı. Katilin papağanı öldürmemiş olmasının da bir sebebi var. Katil, papağana, 'Bırak o silâhı, Helen... ateş et-

me... Aman Allahım, vurdun beni,' kelimelerini öğretmişti ve papağanın bu kelimeleri, bazı şahitlerin huzurunda tekrarlamasını istiyordu. Ocakta yanmamış odunlar vardı. Çünkü Sabin o odunları yakmağa fırsat bulamamıştı. Üzerinde süveter vardı. Çünkü güneş kulübenin tepesinden çekilmiş ve içerisi hafifçe serinlemeğe başlamıştı. Fakat kulübe iyice soğumadan önce Sabin öldürüldü ve odunları yakamadı.

«Sabin, katilin kulübeye girmesine müsaade etmişti. Çünkü katil tanıdığı bir kimseydi. Buna rağmen Sabin tehlikede olduğunu sezmişti ve kendisini korumak için karısından bir silâh istemişti. Katilin de bir silâhı vardı, fakat içeriye girip te masanın üzerindeki Derringer'i görünce, Sabin'i kendi silâhı ile değil de bu tabanca ile öldürmenin daha doğru olacağını düşündü ve bu plânın tatbik etti. Bu teorinin yanlış olduğunu söyleyebilir misiniz, Çavuş?»

Çavuş Holcomb öfkeli nazarlarla Mason'un yüzüne baktı ve oturduğu yerde, rahatsız olmuş gibi kı-mıldadı. Sonra, «Ben bu işi Steve Watkins'in yaptığına inanmıyorum,» diye bağırdı. «Bütün bunları, Helen Monteith'i kurtarmak için düşündünüz.»

Mason tekrar, «Fakat bu teori doğru olamaz mı?» diye sordu.

«Olamaz.»

«Neden olamayacağını da söyler misiniz?»

Çavuş Holcomb birdenbire gülmeğe başladı. Sonra, «Nasıl olur da Sabin ayın beşi Pazartesi günü saat dörtte öldürülür ve aynı günün gecesi saat onda sekreterine telefon ederek herşeyin yolunda gittiğini söyleyebilir?» dedi.

Mason, «Evet, bunu yapamazdı,» diye itiraf etti. «Ve böyle birşey de yapmadı.»

Çavuş Holcomb, müzaffer bir eda ile, «O halde teoriniz tamamen yanlış,» diye güldü, «Yani demek istiyorum ki...»

Mason ,onun neden durakladığını anlamıştı. «Evet, Çavuş,» dedi. «Nihayet anladığınız gibi, katil Richard Waid'dir.»

Şerif Barnes bir an ne yapacağını şaşırmış ve sonra ayağa fırlayarak, «Nerede Richard Waid?» diye bağırmıştı.

Dinleyiciler hiçbir şey anlamadan olanları seyreliyorlardı. Kapının yanında oturmakta olan bir dinleyici, «Eğer aradığınız adam, şurada oturan delikanlı ise iki dakika evvel dışarı çıktı» dedi.

Sorgu hâkimi, «Soruşturmayı yarım saat tatil ediyorum,» dedi.

Salonun içi birdenbire karışmış ve kapının yanında oturanlar, sandalyelerini devirerek dışarı fırlamışlardı. Şerif Barnes muavinlerinden birini çağırdı ve «Hemen bütün merkezlere teleks çek ve polis arabalarına, şehirden çıkan yolları tutmalarını bildir,» diye emretti.

Mason gülümseyerek Helen Monteith'in yüzüne baktı ve, «Yapacağımız başka birşey kalmadı galiba,» dedi.

GEORGE WALMAN

Mason, Helen Monteith'in serbest bırakılması için yapılan muameleyi bekliyor, genç kadın ise hiç sesini çıkarmadan onları seyrediyordu.

Şerif Barnes bir taraftan gelen telefonlara cevap veriyor, fırsat buldukça da durumu iyice kavrayabilmek için Mason'a sualler soruyordu.

«Bu mes'eleyi nasıl aydınlattığınıza akıl erdiremedim, Mason.»

Mason, «Çok basit» dedi. «Katil, papağanı her zaman görebilen, cinayeti çok önceden tasarlıyan ve Helen Monteith'in varlığından haberdar olmadığı için de suçu Helen Watkins Sabin'in üzerine atmağa çalışan

biri olmalıydı. Sabin'in, papağanı ekseriya yanına aldığı ve balığa gideceği zaman da aynı şeyi yapacağını bildiğinden, fırsat buldukça papağanı karşısına aldı ve ona, 'Bırak o silâhı, Helen... ateş etme... Aman Allahım, vurdun beni,' kelimelerini öğretmeğe başladı. Plânını gayet güzel hazırlamıştı. Sabin ayın beşi, Pazartesi günü gelerek papağanını alacak ve balık için kulübesine gidecekti.

«Fakat Sabin ayın ikisinde geldi ve papağanı alarak katilin plânını bozdu. Papağanın bu korkunç kelimeleri tekrarlayıp durduğunu duyunca şaşırdı. Haya-tının tehlikede olduğunu anlarış veya papağanın söyledikleri sinirlerini bozmuştu. Yanında bir papağan bulundurmaktan hoşlanıyordu, fakat bunun sebebini bil-miyorum. Şu papağanların neden değiştirildiğini bul-madan da rahat edemiyeceğim.

«Bildiğimiz yegâne şey, Sabin'in endişeye ka-pılmış olduğudur. Papağanları değiştirdi ve Miss Mon-teith'e, kendisi için bir silâh bulmasını söyledi. Fakat bütün bu tedbirlere rağmen öldürüldü. Katil,kulübede-ki papağanın Kazanova olduğunuzannediyordu ve onun, ceset bulunmadan önce ölmemesi için gerekli tedbirle-ri aldı; yemini ve suyunu bıraktı.

«Sabin, karısının boşanma işi için uğraştığını zannediyordu. Pek yakında hürriyetine kavuşacak ve Mexico'da kanunsuz bir şekilde evlenmiş olduğu karısı ile normal bir izdivaç yapacaktı.

«Waid, o gün bulduğumuz kulübenin içinde pu-suya yatmış, Sabin'in telefon konuşmalarını dinliyor ve hücumu geçmek için müsait bir zaman kolluyordu.»

Şerif, «Onun telefon konuşmalarını neden bu kadar merak ediyordu?» diye sordu.

«Çünkü plânının başarı ile neticelenmesi için, Steve Watkins'le beraber New York'a uçması gereki-yordu. Sabin'in, karısına New York'ta yüzbin dolar öde-yeceğini biliyor ve bu fırsattan faydalanmağa çalışıyor-du. Onun, Reno'da bulunan karısı ile telefon konuşma-

ları yaptığını biliyor ve herşeyin yolunda gitmesi için bu konuşmaları dinliyordu.

«Sabin'in telefonlarını dinlerken onun, Bolding'le konuştuğunu da duydu. Sabin, elyazısı eksperine birçok elyazılarını havi mektubu gönderirse bu arada kendi elyazısının da gideceğini ve eksperin herşeyi meydana çıkaracağını düşündü. Çünkü sahte imzalı çeklerin arkasındaki cirolar kendisine aitti. Artık bekliyecek zamanı kalmamıştı. Zannedersem cinayeti işlemeyen önce sekize kadar beklemeyi uygun buldu. Balıkları daha önceden yakalamış ve polisi yanıltacak delilleri hazırlamıştı. Sabin'in konuşmasını duyduktan sonra, onu, zarfı postaya vermeden önce yakalamak istedi ve masanın üzerinde duran sigarasını dahi almadan aceleyle kulübesinden dışarı fırladı.»

Şerif, «Neden bizi ikaz etmediniz? Waid'i hemen yakalardık.» diye homurdandı.

«Çünkü Waid'in paniğe kapılarak kaçmasını ve bu suretle aleyhindeki delilleri kuvvetlendirmesini istiyordum. Kaçmakla, suçlu olduğunu kabul ettiğini gösterdi. Yanlış papağanı öldürdüğünü öğrenince, müthiş bir korkuya kapılmıştı. Çünkü papağanın o kelimeleri tesadüfen öğrenmediği ve biri tarafından öğretildiği belli olmuştu. Papağanı her zaman için gören şahıslar da Fremont C. Sabin'in kendisi, oğlu Charles ve Waid-di. Steve Watkins o evde yaşamıyordu ve Misis Sabin de altı haftadır evden uzaktaydı.

«Papağan cinayetin işlendiği kulübede değildi; bunu, Misis Winters'in söylediklerinden öğrendik. Bu sebeple papağan söylediği o kelimeleri, Sabin'den öğrenmiş olamazdı. Onun için Waid papağanı öldürmek istedi.

«Fakat Waid'in plânı tek taraflı hazırlanmıştı; çünkü Helen Monteith'in varlığından haberdar değildi. O, cinayeti Helen Watkins Sabin'in üzerine atmağa çalışıyor ve herşeyi ona göre ayarlıyordu. Fakat cinayet anında, Helen Watkins'in Reno'da, mahkemede olduğu-

nu öğrenince eline geçen fırsatı kaçırmadı ve cinayetini bu sefer de Helen Monteith'in üzerine attı. Fakat papagandan kurtulması lâzımdı. Bütün bunlara rağmen Misis Sabin'in almış olduğu boşanma ilâmının sahte olduğunu öğrenince sevindi; çünkü Misis Sabin de Reno'da olduğunu ispat edemiyecekti.

«Cinayetin ne zaman işlendiğini kat'i olarak öğrenince Sabin'in, ayın beşi Pazartesi gecesi saat onda sağ olmadığını anlamıştım. Waid, Sabin'le saat onda konuştuğunu söylerken, yalan söylüyordu.»

Helen Monteith, «İnşallah onu asarlar» dedi. «Dünyanın en iyi insanlarından birini öldürdü. Mister Sabin'in ne kadar iyi ve müşfik bir adam olduğunu bilemezsiniz. Herşeyi en ince teferruatına kadar düşünürdü. Benim mes'ud olmam için elinden gelen herşeyi yapmıştı.»

Mason, «Onun yaptıklarını takdir ediyorum,» dedi. «Bütün yaptıkları... bir dakika...» Birdenbire sustu.

Şerif, onun birdenbire sustuğunu görünce meraklanmış ve, «Ne oldu?» diye sormuştu.

Mason, heyecanlı bir tavırla, «Şu vasiyetname,» dedi. «O vasiyetnameyi, sizinle evlendikten sonra yazdırmıştı. Buna rağmen vasiyetnamesinde size hiçbirşey bırakmıyordu. Herkesi düşünmüş, fakat sizi düşünmemişti.»

Genç kadın, «Evet,» dedi.

«Neden size de birşeyler bırakmadı?»

«Bilmiyorum. Herhalde düşündüğü bazı şeyler vardı. Onun parasında zaten gözüm yoktu. Ben yalnız onu istiyordum.»

«Mes'elenin bu tarafını anlayamadım. Vasiyetnamesinde herkesi düşünüp te yeni evlenmiş olduğu ve sevdiği bir genç kadını herşeyden mahrum etmesi garip değil mi?»

Şerif, «Onunla Mexico'da evlenmişti» dedi. «Daha sonra burada da nikâh kıyılacaktı. Helen Watkins'in,

boşanma ilâmını almasını bekliyordu. Vasiyetnamesini tekrar değiştirip, karısını da ihtiva eden yeni bir vasiyetname yazdıracaktı. Tabii bu arada öldürüleceğini düşünemedi.»

Mason, «Hayır,» dedi. «Bu, makul bir düşünüş tarzı değil. İş adamları herşeyi en ince teferruatına kadar düşünürler. Görmediniz mi, boşanma ilâmı çıktıktan sonra öldüğü takdirde, yüzbin dolarlık bir hissenin eski karısı Helen Watkins'e verilmesini dahi unutmamıştı. Bunu dahi düşünmüş, fakat Helen Monteith'den hiç bahsetmemiş; çok garip doğrusu!»

Helen, «Onun, beni düşünmesine lüzum yoktu,» dedi. «Onun parasına da ihtiyacım yoktu; ben çalışarak hayatımı kazanıyordum...»

Mason birdenbire ayağa kalktı ve düşünceli bir tavırla aşağı, yukarı dolaşmağa başladı. Bir müddet sonra birdenbire Della'ya döndü ve, «Della, çabuk arabayı getir» dedi. «Depoyu doldur ve kapının önünde bekle, yola çıkacağız.»

Sonra şerife döndü ve, «Şerif,» diye devam etti, «bizim işleri ne kadar çabuk bitirirseniz o kadar memnun olurum. Formaliteleri bir tarafa bırakalım. Helen Monteith'i bir an evvel buradan götürmek istiyorum.»

Şerif, meraklı nazarlarla onun yüzüne baktı.

«Onun, burada tehlikede olduğunu mu zannediyorsun?»

Mason, onun bu sualine cevap vermemiş, Helen Monteith'e dönmüştü.

«Muayyen bir zamanda nerede olduğunuzu tekrar öğrenmek istiyorum,» dedi. «Bana yardım eder misiniz?»

«Ne demek istiyorsunuz, Mister Mason?»

Mason, «Sizden, biraz cesaret isteyen birşey yapmanızı isteyeceğim» dedi. «Bunu muhakkak yapmanız lâzım. Bir noktayı hemen aydınlatmamız şart...»

Genç kadın, «Nedir o?» diye sordu.

«Zannedersem papağanların değiştirilme sebe-
bini biliyorum. Bu işin ne sebeple yapılmış olduğunu
birkaç saniye öncesine kadar bilmiyordum, fakat şimdi
biliyorum galiba. Eğer şüphelerim doğruysa, bu mes'e-
lenin can alıcı noktalarından biri henüz aydınlanmamış
demektir... Santa Delbarra'ya kadar bir araba yolculu-
ğuna tahammül edebilecek misiniz? Kocanızla beraber
kaldığınız oteli ve odayı bana gösterebilecek misiniz?»

«Gösterebilirim, tabii. Fakat bunu neden isti-
yorsunuz?»

Mason, kendisini merakla seyreden Şerif Bar-
nes'e döndü.

«Daha önce söylediğim bir sözü hatırlıyor mu-
sunuz, Şerif? İnsan birşeye inanırsa herşeyi o zaviye-
den görür demiştim. Bu oldukça tehlikeli bir şeydir, fa-
kat aynı şeyi ben de yaptım galiba. Başkalarına tuzak
hazırlamakla o kadar meşguldüm ki, kendim de bir tu-
zağa düştüğümü farkedemedim.»

Şerif, «Ne yapmak istediğinizi bilmiyorum, Ma-
son,» dedi. «Fakat işleri bir an önce bitirmeğe çalış-
cağım. Biraz sonra bir gardiyan, Miss Monteith'in eşya-
larını getirecek... İşte geldi. Çantanızın içindekiler ta-
mam mı, Miss Monteith? O halde şu sarı zarfın arkası-
nı imzalayın, lütfen.»

Helen Monteith, kendisine uzatılan zarfın ar-
kasını henüz imzalamıştı ki, Della Street içeri girdi ve,
«Tamam, Şef,» dedi. «Araba hazır.»

Mason, Şerif Barnes'in elini sıktı ve, «Çok te-
şekkür ederim, Şerif,» dedi. «Size daha sonra telefon
eder mes'eleyi anlatırım.»

Sonra Helen Monteith'in koluna girdi ve oda-
dan çıktı. Della Street te Helen Monteith'in diğer tara-
fında yürüyordu.

Mehtabın aydınlattığı asfaltta, Santa Delbarra'-
ya doğru giderlerken Helen Monteith iki kere Mason'a
sual sormuş ve seyahatlerinin sonunda ne bulacakları-
nı öğrenmek istemişti. Fakat Mason, her iki seferinde

de hiçbirşey söylemedi ve onu duymamış gibi davrandı.

Fakat Helen'in fazla ısrarı karşısında; nihayet; «Ne bulacağınızı ben de kat'î olarak bilmiyorum» dedi. «Fakat mes'elenin, aydınlanmamış bir noktası olduğundan eminim. Bunu araştırmak ve emin olmak istiyorum. Bunun için de yardımınıza ihtiyacım var. Bunun, sizin için güç olduğunu takdir ediyorum, fakat biraz daha gayret etmelisiniz.»

Bundan sonra bir müddet hiç konuşmadan yol aldılar. Nihayet hafif bir yokuş tırmanmışlar ve meyili indikten sonra Santa Delbarra'nın kenar mahallelerine gelmişlerdi.

Mason, «Şimdi,» dedi, «Kalmış olduğunuz otelle nereden gidildiğini söylerseniz memnun olurum.»

«Şey... kaldığımız otel pek o kadar iyi bir yer değildi... fakat oldukça rahattı...»

«Ne demek istediğinizi anlıyorum. Bana yolu gösterin lütfen.»

«Bu sokaktan doğru gideceğiz. Ben, döneceğimiz yeri söylerim.»

Mason, iki tarafı ağaçlı yoldan bir müddet gitti. Nihayet Helen Monteith eli ile işaret etti ve, «İşte şurası» dedi. «Sağa dönün.»

Mason, direksiyonu sağa kırdı.

«Yüz metre kadar gideceğiz, otel sokağın sol köşesinde.»

Mason otelin önüne gelince kaldırıma yanaştı ve Helen'in yüzüne bakarak, «Kaldığınız odanın numarasını hatırlıyor musunuz?» diye sordu.

«Evet, hatırlıyorum. 29 numaraydı.»

Mason, Della'nın yüzüne baktı ve, «Ben bu odaya gitmek istiyorum, Della,» dedi, «Otel kâtibine, odanın boş olup, olmadığını sor. Eğer boş değilse, içinde kimin bulunduğunu öğren.»

Della, onun söylediğini yapmak üzere içeri girdikten sonra Mason arabanın kapısını kilitledi ve Helen Monteith'in kolunu hafifçe tutarak otelin kapısına

doğru ilerledi. İçeri girerlerken Mason, «Asansör var mı?» diye sordu.

«Hayır, merdivenlerden çıkacağız.»

Della Street, otelin ofisinden ayrılmış ve onların yanına gelmişti. Gözlerinden, müthiş şaşırmış olduğu belli oluyordu.

«Şef,» dedi, «Ben bu...»

Mason, onun gözlerine baktı ve, «Biraz bekle,» diyerek konuşmasına mâni oldu.

Merdivenleri tırmanarak üçüncü kata çıkmışlar ve uzun koridorda, eski bir halının üzerinde yürümeğe başlamışlardı.

Helen Monteith, «İşte,» dedi. «Kaldığımız oda buydu.»

Mason, «Oda boş değil, değil mi, Della?» dedi. «Bunu biliyordum zaten.»

Della, şaşkın bir tavırla başını sallamış, hiçbir şey söylememişti. Fakat Mason, sekreterinin yüzündeki ifadeden, onun ne demek istediğini anlamıştı.

Kapının önünde durdular ve Mason, bir anlık bir tereddütten sonra kapıyı vurdu. Sonra, «Kendinizi bir şoka hazırlasanız iyi olacak,» dedi. «Bunu size söylemedim, Miss Monteith, çünkü yanılabilirdin de.»

Kapı açılmış ve uzun boylu, kendinden emin tavırlı bir adam onları süzmeğe başlamıştı.

Helen Monteith, kendini tutamıyarak bir hayret çığlığı attı. Şaşkınlığından geriye sıçramış ve tam arkasında durmakta olan Mason'a çarpmıştı. Mason onun belini tuttu ve, «Kendinize hâkim olun,» dedi.

Genç kadın, kendini toparladıktan sonra âdeta fısıltı halinde, «George,» dedi, «George! Sen...»

Sonra çekingen bir tavırla ellerini ileri doğru uzattı, önünde duran adamın bir sabun köpüğü gibi kaybolacağından korkuyordu.

Kapıda duran adam da bir anlık bir tereddüt geçirmiş ve sonra, «Helen, şekerim,» demişti. «Aman Allahım, ne oluyorsun? Hayalet görmüş gibi bir halin var... neden, canım...»

Helen Monteith, bir an için kendini kaybetmiş ve kendini, karşısındaki adamın kollarına atarak hıçkırarak, hıçkırarak ağlamağa başlamıştı. Adam da onun kulağına teselli edici kelimeler fısıldıyor ve omuzunu okşuyordu. «Kendine hâkim ol, sevgilim. Bugün sana bir mektup attım. Kendimize çok güzel bir yer buldum.»

FREMONT C. SABİN

George Wallman, yatak odasındaki koltuklardan birine oturmuştu. Helen de onun ayakları dibine, yere oturmuş ve ellerini onun bacağına sarmıştı; gözlerinde saadet kıvılcımları parlıyordu. Mason bir sandalyede oturuyor, Della Street ise yatağın yanında, ayakta duruyordu.

George Wallman, olgun bir sesle, «Evet,» dedi. «Kardeşim zengin olduktan sonra ismimi değiştirmeye karar verdim. Fremont bana çok benziyordu ve etrafta herkes, milyoner bir kardeşim olduğunu duymuştu. Bu, benim hoşuma gitmiyordu. İkiz olmamamıza rağmen yaşlandıkça aramızdaki benzerlik te artıyordu. Bizi yakından tanıyanlar dahi, karıştırmaya başlamıştı.

«Wallman, annemin genç kızlık adıydı. Fremont oğluna Charles Wallman Sabın ismini vermişti, benim de göbek adım George'du. Onun için Gorge Wallman adını kullanmaya karar verdim.

«Fremont, benim çılgın olduğumu söylüyordu. Fakat Kansas'ta, beni ziyarete geldiği zaman onunla karşı, karşıya oturup konuşmak fırsatını buldum. On dan sonra Fremont da değişti ve hayatın hakikî cephesini görmeğe başladı. Paranın, hayatta yegâne gaye olmadığını anlamıştı; zaten artık paraya ihtiyacı da yoktu. Bin sene dahi yaşasa, günde üç öğün yemek yiyebilecek kadar parası vardı.

«Herhalde ben de pek akıllı sayılmazdım. Çünkü kara günlerim için bir tarafa koymuş olduğum beş kuruşum yoktu... Herneyse, Fremont'la o konuşmamız-

dan sonra birbirimize daha çok yaklaştık ve ben de kal-
kıp buraya, batıya geldim. Fremont ara, sıra gelir beni
görürdü. Bazan onun treyleri ile beraberce gezer, ka-
zan da dağ kulübesinde kalırdık. Fremont, iş arkadaş-
larına benden hiç bahsetmiyordu, çünkü benim hayat
felsefemi duyarlarsa, ikimizin de deli olduğuna hükmet-
melerinden korkuyordu.

«Onun, kimseye benden bahsetmemesi benim
de hoşuma gidiyordu. Ben Helen'le evleneli birkaç gün
olmuştu ki, Fremont San Molinas'a geldi ve benimle
konuştu.»

Mason: «Sizin evlendiğinizden haberi var mıy-
dı?» diye sordu.

«Tabii vardı. Bana kulübenin anahtarını verdi
ve balayımı orada geçirmemi söyledi. Orasını istediğim
zaman kullanabileceğimi bildirmişti.»

«Evet, anlıyorum. Devam edin, lütfen.»

«Fremont o gün elinde bir papağan olduğu hal-
de geldi. Eve gidip hayvanı aldığı zaman onun, hiç dur-
madan, 'Bırak o silâhı, Helen... ateş etme... Aman Al-
lahım, vurdun beni,' diye bağırması Fremont'u korkut-
muştu. Papağanın, bu korkunç kelimeleri tekrarlaması
benim de hoşuma gitmemişti. Ben papağanlardan anla-
rım. Kazanova'yı ona ben vermiştim ve hayvanın, bu ke-
limeleri kendi, kendine icat etmediğinden emindim. Bu
sözleri ona muhakkak birisi öğretmişti. Onun için Fre-
mont'a, tehlikede olduğunu söyledim. Fremont böyle
birşey olamayacağını söylüyordu. Fakat bir müddet son-
ra onu ikna etmeğe muvaffak oldum. Papağanı alarak
incelemek ve bu sözlerin, kim tarafından öğretildiğine
dair bir ipucu yakalamak istiyordum. Böylece Fremont-
ta, başka bir papağan satın almasını söyledim ve...»

Mason, «O halde bu ikinci papağanı satın alan
şahıs Fremont idi, öyle mi?» diye sordu.

«Tabii, oydu.»

Mason, «Devam edin,» dedi.

«Fremont, dediğimi yaptı ve başka bir papağan
satın aldı. Böylece hiçkimse Kazanova'nın bende oldu-

ğunu bilmiyecek ve ben de hayvanı iyice tetkik etmek fırsatını bulacaktım. Fremont'un, yanında bir silâh bulundurmasını da istiyordum. Bunun için Helen'e, bir tabanca ve mermi bulmasını söyledim, sonra da bunları Fremont'a verdim. Onu kulübeye yolladıktan sonra ben de buraya, Santa Delbarra'ya geldim ve kendime bir dükkân aramağa başladım. Gazete okumadığım için neler olduğunu bilmiyordum. Gazete okumaktan hoşlanmam. Zamanımın büyük kısmını kütüphanelerde geçirir, ilmî eserler ve aylık mecmualar okurum.»

Mason, «Fakat,» dedi, «Korkarım ki, hayat felsefenizde bazı değişiklikler yapmak zorunda kalacaksınız. Kardeşinizin vasiyetnamesine göre oldukça mühim bir paraya sahip oluyorsunuz.»

George Wallman, bir müddet düşündü, sonra karısına baktı. Onun omuzunu okşadı ve, «Ne dersin bu işe, şekerim?» dedi. «Bir dükkân açmak için bir miktar para alalım mı, yoksa hiçbirşey istemediğimizi mi söyleyelim?»

Genç kadın, mes'ud bir tebessümle kocasının yüzüne baktı.

«Sen nasıl istersen öyle olsun, George,» dedi. «Saadet parayla satın alınmaz.»

Mason, ayağa kalkmış ve Della'ya başı ile işaret etmişti.

Wallman, «Gidiyor musunuz?» diye sordu.

«Evet, burada yapılacak başka bir işim kalmadı.»

Wallman ayağa kalktı ve eğilip karısının alınından öptükten sonra Mason'un yanına gelerek samimi bir ifadeyle elini sıktı.

«Öyle zannediyorum ki, çok mühim bir vazife başardınız, Mister Mason,» dedi.

«Neticenin bu şekilde olması beni de sevindirdi, Mister Wallman. Hiçbir dâvamm, beni bu kadar tatmin ettiğini hatırlamıyorum. Haydi, Della gidelim.»

Beraberce gıcırdayan merdivenleri inerek sokağa çıktılar. Mason arabanın kapısını açarken, Della, «Şef, o kadar mes'udum ki,» dedi. «Sevincimden ağlayacağım galiba...»

Mason, düşünceli bir tavırla, «Hakikaten sağ-

lam karakterli bir adama benziyor, değil mi, Della?» dedi.

Della, başını salladı.

«İnsanın bu şekilde mes'ud olması ne kadar güzel birşey!»

Mehtabın parıltıları altında, iki tarafı ağaçlı yolda bir müddet sessizce yol aldılar. İkisi de tatmin olmuş insanların huzuru içinde, hiçbirşey konuşmuyor, fakat birbirlerinin zihninden geçenleri okuyorlardı.

Bir müddet sonra Mason arabanın radyosunu açtı. «Della,» dedi, «Seni bilmem, fakat şu anda, güzel bir vals dinlemek isterdim... Belki de hoş bir Hawai müziği bulabiliriz...»

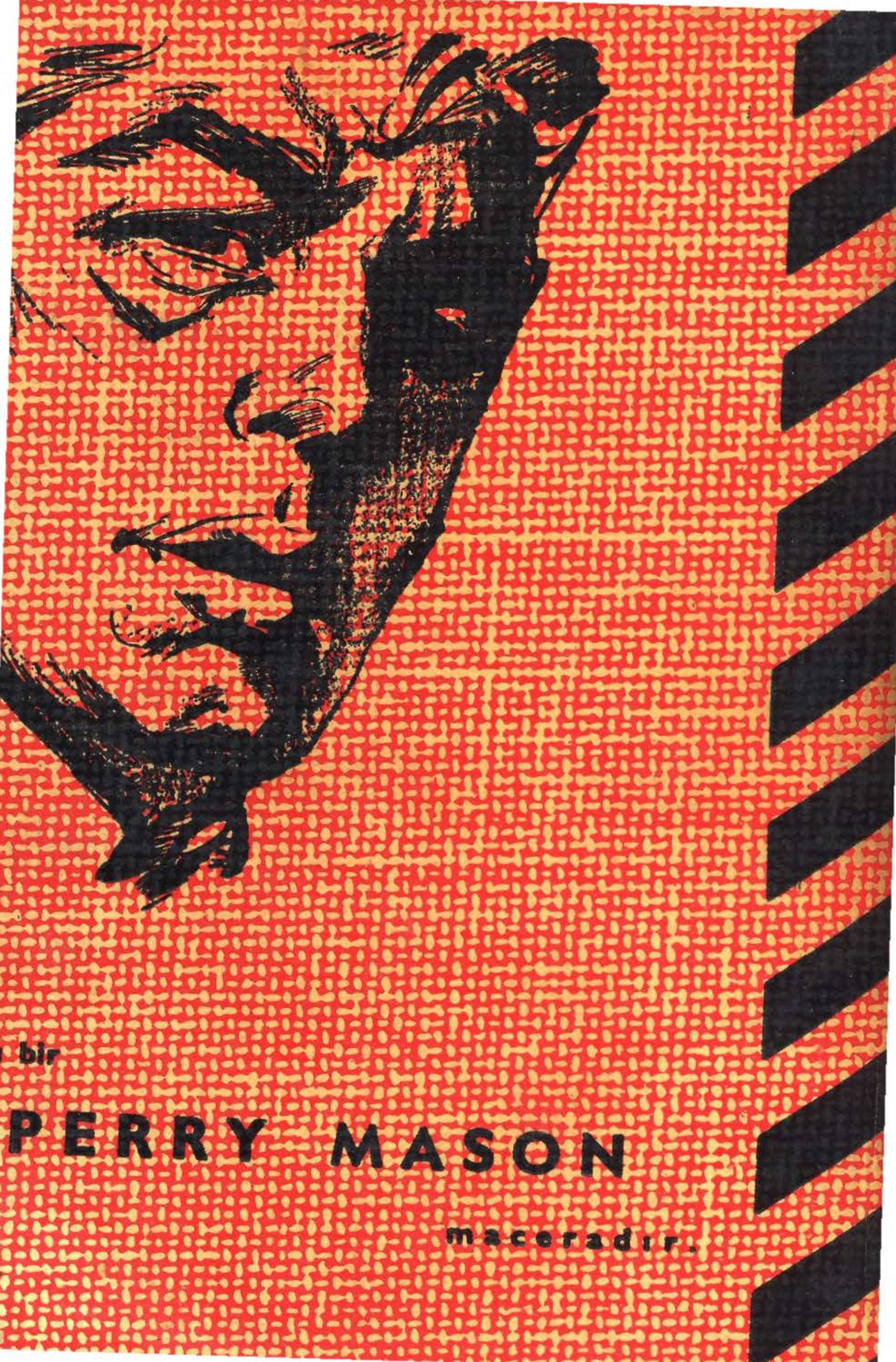
Radyo birdenbire haberleri vermek için müzik programını kesti. Haberin, kendilerini ilgilendiren son kısmını ikisi de işitmişlerdi: '... bitiren, meşhur avukat Perry Mason.' Haberler birkaç saniye için kesildi ve sonra tekrar başladı: 'Şerif Barnes, her tarafta aradığı Richard Waid'i, Sabin'in telefonlarını dinlerken kaldığı kulübede yakalamalarının kısmen şans eseri olduğunu söylemiştir. Şehir Polisinden Çavuş Holcomb, gazetecilerle uzun bir konuşma yapmıştır. Çavuş Holcomb, «Waid'in, o kulübeye gideceğinden emindim,» demiştir, «Bunu nasıl anladığımı sizlere söyleyemem, fakat bazı ipuçları oraya gitmeme sebep oldu. Waid, bize silâhla mukabele etti. Fakat kısa bir mücadeleden sonra, canlı olarak yakalandı.»'

Mason, radyonun düğmesini çevirerek susturdu.

«Cinayet, polis, ipucu gibi kelimelerden bıktık, Della. Herşeye rağmen George Wallman'ı ve hayat felsefesini unutamıyorum... Bunu daha önce görmeliydim, bütün deliller onun sağ olduğunu gösteriyordu, fakat göremedik.»

Della, arabanın koltuğuna iyice yaslandı. «Senin isminden sitayişle bahseden insanları düşün, Şef,» dedi.

Mason, güldü ve, «Şimdilik yalnız şu mehtabı düşünelim, Della,» diye cevap verdi. Genç kadın elini uzatarak, onun, direksiyon üzerindeki eli üzerine koydu ve hafif bir tebessümle, «Pekalâ, Şef,» dedi. «Dediğin olsun. Mehtabı düşünelim.»

blir

PERRY MASON

macoradir.